Pääluokka 29
OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet budjetoidaan vuonna 2015 myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä. Valtuusmenettelyn piiriin kuuluvat valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan kuitenkin maksuperusteisesti.

Selvitysosa:

Hallinnonalan toimintaympäristö

Maailmantalouden suhdanteet vaikuttavat vahvasti Suomeen. Osaamisen, hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn varmistaminen edellyttää panostamista varhaiskasvatukseen, koulutukseen, tutkimukseen, luovuuteen, kulttuuriin ja innovaatiotoimintaan. Nuorisotyöttömyys on erityinen haaste koulutus- ja nuorisopolitiikalle. Ministeriö on laatinut vuoteen 2020 ulottuvan toimintastrategian, joka osaltaan vastaa toimintaympäristön haasteisiin.

Päivähoidossa olevien lasten määrä on kasvanut vuodesta 2004 lähtien, ja vuonna 2011 noin 63 prosenttia 1—6 -vuotiaista oli päivähoidon piirissä. Hoitojärjestelmän muutosten myötä vanhempien työssäkäynnin ennustetaan lisääntyvän, jolloin myös päivähoidon kysyntä saattaa kasvaa.

Lukioon ja ammatilliseen peruskoulutukseen siirtyvä ikäluokka pienenee. Korkea-asteelle siirtyvien ikäluokassa ei tapahdu olennaisia muutoksia. Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten osuudet kasvavat kaikilla koulutusasteilla. Aikuiskoulutuksen kysyntä kasvaa.

Luovan työn, toiminnan ja tuotannon sekä kulttuurisisältöjen digitaalisen käytön merkitys kasvaa tietoyhteiskuntakehityksen myötä. Luovan talouden työllistävä vaikutus lisääntyy. Yhteiskunnan edelleen moninaistuessa ja eriytyessä nousee haasteeksi yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja terveyttä edistävän kansalaistoiminnan vahvistaminen. Kulttuurin ja liikunnan palvelutuotannon roolin ennakoidaan kasvavan kansalaistoiminnassa.

Alueiden erilaistuminen on haaste tasa-arvoisten palveluiden ylläpitämiseksi maanlaajuisesti. Lisäksi lasten ja nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin vahvistaminen korostuu ikäluokkien pienentyessä ja kansantalouden huoltosuhteen muuttuessa epäedullisemmaksi.

Peruspalvelujen turvaaminen edellyttää kuntarakenteen ja kuntien palvelurakenteiden uudistamisen jatkamista.

Hallinnonalan yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Koulutus- ja tiedepolitiikka

Korkea sivistystaso, toimivat päivähoitopalvelut sekä laadukas ja maksuton koulutus ovat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perusta. Tasapuoliset mahdollisuudet laadukkaaseen koulutukseen varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen on turvattava koko maassa. Tavoitteena on väestön koulutus- ja osaamistason kohottaminen siten, että suomalaiset ovat maailman osaavin kansa vuonna 2020. Toisen asteen koulutuksen palvelukykyä edistetään. Suomalaisten koulutustasoa kehitetään siten, että tavoitevuonna 2020 työikäisestä aikuisväestöstä 88 prosenttia on suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon ja 30 prosenttia korkeakoulututkinnon. Vastaavasti 30-vuotiaista 94 prosenttia olisi suorittanut perusasteen jälkeisen ja 42 prosenttia korkeakoulututkinnon.

Jo lähitulevaisuudessa osaavan työvoiman saatavuudesta tulee pulaa ainakin joillain aloilla. Erityisen suuria saatavuusongelmia tulee olemaan sosiaali- ja terveysalalla, mutta myös esimerkiksi joillain tekniikan ja liikenteen aloilla. Koulutusjärjestelmään kohdentuvilla toimenpiteillä pidennetään työuria niiden alkupäästä ja kohdennetaan koulutustarjontaa siten, että se vastaa työvoiman alakohtaiseen tarpeeseen. Tavoitteena on, että nuorten kokonaiskoulutuspolku on aikaisempaa lyhyempi ja että he kouluttautuvat aloille, joilla työllistymisen edellytykset ovat hyvät. Koulutuksen ala- ja aluekohtaista tarjontaa suunnataan uudelleen väestökehityksen ja työvoiman tarpeen mukaisesti.

Varmistetaan nuorisotakuun toteutuminen ja toteutetaan nuorten aikuisten osaamisohjelmaa. Edistetään nuorten oppisopimuskoulutusta ja nuorten oppilaitosmuotoisen koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen yhdistämistä.

Tavoitteena on, että

— Varhaiskasvatukseen osallistuvien määrä on 95 % 4-vuotiaista vuoteen 2020 mennessä
— Esiopetukseen osallistuneiden osuus 6-vuotiaista on 100 %
— Kaikki perusasteen päättävät aloittavat perusasteen jälkeiset opinnot
— Puolet uusista ylioppilaista jatkaa opintojaan samana vuonna
— Korkeakouluista valmistuneiden keskimääräinen ikä laskee
— Koulutuksen läpäisyä parannetaan kaikilla koulutusasteilla.

Työvoiman saatavuuteen vaikutetaan nuorten koulutuksen lisäksi aikuiskoulutuspalveluita kehittämällä. Aikuiskoulutuksella tuetaan työssä jaksamista ja työssä viihtymistä. Tavoitteena on, että vuosittain 60 prosenttia aikuisista osallistuu koulutukseen ja aikuiskoulutuksen osallistumispohja laajenee.

Perusopetuksen päättäneiden välitön sijoittuminen koulutukseen (%)

	2011	2012	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
Ammatilliseen koulutukseen sijoittuneet	44,3	44,6	44,7	45,5	45,5
— perustutkintoon johtava koulutus[1]	41,2	41,5	41,8	42,5	42,5
— valmistavat koulutukset[2]	3,1	3,1	2,9	3,0	3,0
Lukiokoulutukseen sijoittuneet[1]	49,6	50,0	52,0	52,0	52,0
Perusopetuksen lisäopetukseen sijoittuneet[3]	2,5	2,4	2,5	2,5	2,5
— peruskouluissa	2,0	1,9	2,0	2,0	2,0
— kansanopistoissa	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Tutkintoon johtavat koulutukset yhteensä	90,8	91,5	93,8	94,5	94,5
Lisäopetus ja valmistavat koulutukset yhteensä	5,6	5,5	5,4	5,5	5,5
Yhteensä	96,4	97,0	99,3	100,0	100,0

1) Lähde: Tilastokeskus.

2) Lähde: valtionosuusjärjestelmän tilastot (myös vuoden 2013 luku on toteutumatieto). Sisältää vammaisten valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen, maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen, talouskouluopetuksen sekä ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen (ammattistartin).

3) Peruskoulujen yhteydessä järjestettävän lisäopetuksen luvut ovat Tilastokeskuksen oppilasmäärätilastojen perusteella tehtyjä arvioita. Kansanopistoissa järjestettävän lisäopetuksen luvut ovat valtionosuustilaston oppilasmäärien perusteella tehtyjä arvioita.

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden keski-ikä (mediaani)[1]

	2010	2011	2012	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
Ammattikorkeakoulututkinto	25,2	25,2	25,2	25,2	24,9	24,9
Ylempi korkeakoulututkinto	27,9	27,6	27,7	27,6	27,4	27,4

1) Lähde: Tilastokeskus. Ammattikorkeakoulujen osalta nuorten koulutus.

Tavoiteajan kuluessa valmistuneiden osuus (%) aloittaneista[1]

	2009	2010	2011	2012	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
Lukiokoulutus (3 vuotta)	79,4	79,2	80,3	81,0	82,0	83,0	84,0
Ammatillinen perustutkinto (3 vuotta)	59,7	60,6	61,0	62,0	63,0	64,0	65,0
Ammattikorkeakoulututkinto (5 vuotta)		64,0	60,5	61,0	63,0	63,0	63,0

	2009	2010	2011	2012	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
Alempi ja ylempi korkeakoulututkinto (7 vuotta)		49,4	46,9	48,4	49,0	52,0	52,0

[1)] Lähde: Tilastokeskus. Mukana vain opetushallinnon alainen koulutus. Ei sisällä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta, eikä oppisopimuskoulutusta. Tarkoittaa alemmissa ja ylemmissä korkeakoulututkinnoissa tavoitetutkinnon suorittaneiden osuutta, ylin tutkinto, johon uusi opiskelija on saanut tutkinnon suorittamisoikeuden. Vuoden 2011 luku on ammatilliseen perustutkintoon johtavan koulutuksen osalta arvio.

Opiskelijat ja tutkinnot[1]

	2010	2011	2012	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
Päivähoito						
— lapset	204 750	206 350	208 300	209 700	211 000	214 400
Esiopetus						
— oppilasmäärä	58 770	58 910	59 700	60 000	61 000	62 500
Perusopetus						
— uudet oppilaat	57 880	59 100	59 200	60 500	60 500	60 500
— päättötodistuksen saaneet	64 960	63 440	61 200	61 000	60 000	61 000
— oppilasmäärä	530 680	526 930	522 000	522 000	519 000	531 000
Lukiokoulutus						
— uudet opiskelijat	37 870	36 790	38 000	38 000	38 000	38 000
— suoritetut ylioppilastutkinnot[2]	32 700	32 810	33 000	33 000	33 000	33 000
— opiskelijamäärä	107 400	106 320	110 000	110 000	110 000	108 000
Ammatillinen peruskoulutus (oppilaitosmuotoinen)						
— uudet opiskelijat	60 000	61 000	61 430	63 000	63 500	62 000
— suoritetut tutkinnot	36 750	40 160	41 810	42 900	44 100	45 000
— opiskelijamäärä[3]	149 200	150 560	150 300	150 470	150 700	149 200
Ammatillinen peruskoulutus (oppisopimuskoulutus)[4]						
— uudet opiskelijat	6 835	8 438	7 900	8 500	8 900	
— suoritetut tutkinnot	5 922	5 985	6 000	6 200	6 400	
— opiskelijamäärä[3]	23 099	23 378	23 200	23 900	24 600	
Ammatillinen lisäkoulutus[5]						
— uudet opiskelijat	32 634	31 801	32 800	26 000	27 000	
— suoritetut tutkinnot	16 006	16 153	16 700	15 400	15 600	
— opiskelijamäärä oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa	33 586	35 190	36 200	35 700	35 100	
— opiskelijamäärä oppisopimuskoulutuksessa	36 470	33 356	33 400	27 000	28 500	
Ammattikorkeakoulun perustutkinnot						
— aloittaneet[6]	31 492	31 038	31 004	29 900	30 600	30 600
— suoritetut tutkinnot	20 581	21 312	22 121	22 800	22 800	22 800
— opiskelijamäärä	131 595	131 838	131 369	129 634	128 600	128 600
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot						
— aloittaneet	2 722	2 739	2 826	2 900	2 900	2 900
— suoritetut tutkinnot	1 253	1 521	1 708	1 948	2 000	2 018
— opiskelijamäärä	6 580	7 321	7 834	8 566	8 600	8 600
Yliopiston perustutkinnot[7]						
— uudet opiskelijat	19 988	20 119	19 853	20 233	20 900	20 900

	2010	2011	2012	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
— suoritetut alemmat korkeakoulututkinnot	12 300	13 275	13 014	13 017	14 200	14 200
— suoritetut ylemmät korkeakoulututkinnot	14 384	12 515	13 829	14 444	15 023	15 023
— opiskelijamäärä	144 321	144 441	143 505	141 756	142 400	143 100
Yliopiston tohtorintutkinnot	1 518	1 653	1 649	1 724	1 635	1 635

[1)] Opetushallinnon alainen koulutus. Päivähoidon, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen uusia opiskelijoita, perusopetuksen päättötodistuksen saaneita ja ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen tutkinnon suorittaneita sekä ulkomaalaisia opiskelijoita koskevat luvut ovat vuoden 2013 osalta arvioita. Esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen (pl. oppisopimuskoulutus) opiskelijamäärät ovat valtionosuusjärjestelmän mukaisia opiskelijamääriä.

[2)] Ei sisällä IB-lukioiden eikä Reifeprüfung-tutkintoja.

[3)] Sisältää myös muun kuin tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijat.

[4)] Sisältää ammatilliseen perustutkintoon johtavan oppisopimusmuotoisen koulutuksen sekä opetussuunnitelmaperusteisena että näyttötutkintoon valmistavana koulutuksena.

[5)] Uudet opiskelijat ja suoritetut tutkinnot sisältävät ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavan oppilaitosmuotoisen ja oppisopimusmuotoisen koulutuksen.

[6)] AMK-tutkinnon aloittaneilla tarkoitetaan v. 2010 lähtien opiskelijoita, jotka ovat kyseisenä tilastovuonna ensimmäistä kertaa kirjautuneeet amk-tutkintoon johtavan koulutuksen läsnäoleviksi ko. ammattikorkeakouluun.

[7)] Sisältää alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijat ja tutkinnot.

Taide- ja kulttuuripolitiikka

Taide ja kulttuuri edistävät väestön hyvinvointia ja elämänlaatua sekä vahvistavat kulttuurista pääomaa. Vahvistamalla kulttuurin perustaa, luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä, kansalaisten kulttuuriosallistumisen mahdollisuuksia ja kulttuurin taloutta, edistetään sivistystä, luovuutta, osaamista ja innovatiivisuutta, alueiden elinvoimaisuutta sekä työllisyyden ja kansantalouden kehitystä.

Keskeiset kulttuuripolitiikan alat ovat taide- ja taiteilija-, kulttuuriperintö-, kirjasto-, kulttuurivienti-, tekijänoikeus- ja audiovisuaalinen politiikka sekä kunnallinen kulttuuritoiminta.

Kulttuuriosallistuminen on Suomessa lisääntynyt ja väestöryhmien väliset osallistumiserot ovat tasoittuneet. On kuitenkin ryhmiä, joissa osallistuminen on hyvin vähäistä. Kulttuuripalvelut keskittyvät suurimpiin kaupunkeihin, jolloin palveluiden saatavuus vaihtelee maan eri osissa. Kirjastoissa ja teattereissa käyminen on eurooppalaisesti vertaillen erityisen aktiivista mutta lukemisaktiivisuus on vähenemässä. Kiinnostus kulttuuriperintöön on vähäisempää kuin Euroopassa keskimäärin. Kotimaisten elokuvien katsojaosuus on Suomessa suurempi kuin monissa muissa maissa, vaikka kokonaisuutena elokuvissa käyminen on hieman vähäisempää kuin EU:ssa keskimäärin. Tietoisuus taiteen ja kulttuurin myönteisistä vaikutuksista väestön hyvinvointiin ja kulttuurilähtöisten menetelmien hyödyntäminen yhteiskunnallisen toiminnan eri alueilla on lisääntynyt.

Taide- ja kulttuuriammateissa työskentelevien määrä on kasvanut edelleen viime vuosien aikana. Kulttuurin toimialan osuus työllisistä (n. 4 %) on suurempi kuin BKT-osuus (n. 3 %). Kulttuurialan tutkinnon suorittaneiden työttömyys on kuitenkin suurempaa kuin koulutetun työvoiman työttömyys keskimäärin.

Kulttuuristen ja taiteellisten ilmaisu- ja osallistumismuotojen ja kulttuurin kulutustarpeiden moninaistuminen sekä digitalisoituminen leimaavat taiteen ja kulttuurin kehitystä. Digitaalisuus vaikuttaa läpileikkaavasti kulttuurin ja taiteen tuotantoon, jakeluun, säilyttämiseen ja kuluttamiseen. Kulttuurin talous nähdään osana luovaa taloutta.

Taiteen ja kulttuurin toimialalla kohdistuu säästöjä sekä virastoihin ja laitoksiin ja muuhun budjettirahoitteiseen toimintaan, valtionosuuksiin että veikkausvoittovaroin rahoitettaviin toimintoihin.

Kulttuuripolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat:

1. Kulttuurin perusta säilyy elinvoimaisena

Pyritään vahvistamaan kulttuurin perustaa edistämällä kulttuurin ja tiedon infrastruktuuria ja saatavuutta, kulttuuriperinnön ja -ympäristöjen säilymistä, taide-, kulttuuriperintö- ja mediakasvatusta sekä kansallisen, alueellisen ja paikallisen taide- ja kulttuurihallinnon toimivuutta ja kulttuurin kansainvälistymistä ottaen huomioon toimintaympäristön globaalit, teknologiset ja kestävän kehityksen haasteet sekä toimialalle kohdistuvat säästöt.

2. Luovan työn tekijöiden toimintaedellytykset turvataan

Turvataan luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä kehittämällä taiteen ja kulttuurin tukijärjestelmiä, monipuolistamalla taiteilijoiden toimeentulomahdollisuuksia, kehittämällä toimivaa tekijänoikeusjärjestelmää sekä vahvistamalla kulttuuri- ja luovien alojen yrittäjyyden edellytyksiä.

3. Turvataan kaikkien väestöryhmien ja parannetaan vähän osallistuvien mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin

Turvataan kaikkien väestö- ja kansalaisryhmien osallisuutta kulttuuriin ja kulttuuriosallistumisen mahdollisuuksia huolehtimalla kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti taide- ja kulttuuripalveluiden ja kulttuuriperinnön saatavuudesta ja saavutettavuudesta, lisätään osallistumista edistäviä toimia vähän osallistuvissa ryhmissä sekä edistetään kulttuurisen moninaisuuden kehitystä (ml. kulttuuripalvelut).

4. Kulttuurin talous ja luova talous vahvistuvat

Vahvistetaan kulttuurin taloutta ja luovan talouden kehitysedellytyksiä ja työllisyysvaikutuksia kehittämällä ja laajentamalla kulttuurin rahoitus- ja tietopohjaa, parantamalla tekijänoikeuksien hyödyntämistä, panemalla toimeen hallitusohjelman luovia aloja koskevia kärkihankkeita.

Kulttuuripolitiikan tunnuslukuja

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 arvio
1. Kulttuurisen perustan vahvistaminen			
Valtionosuuden piirissä olevien teattereiden			
— laskennalliset henkilötyövuodet	2 469	2 469	2 469
— esitysten määrä	13 467	13 047	13 000
Valtionosuuden piirissä olevien orkestereiden			
— laskennalliset henkilötyövuodet	1 033	1 033	1 037
— konserttien määrä	1 907	2 138	2 100
Suomen Kansallisoopperan			
— kuukausipalkkaisen henkilöstön määrä	532	526	523
— esitysten määrä	429	444	327
Suomen Kansallisteatterin			
— henkilöstön määrä	326	326	325
— esitysten määrä	698	641	700
Kansallisgallerian			
— henkilöstön määrä	228	230	230
— kokoelma- ja erikoisnäyttelyiden määrä	19	18	18
Valtionosuuden piirissä olevien museoiden laskennalliset henkilötyövuodet	1 183	1 183	1 183
2. Luovan työn tekijät			
Vuosiapurahan saajien/hakijoiden määrä	303/2 131	288/2 298	300/2 100
Pääkaupunkiseudulla asuvien osuus valtion taidetoimikuntien apurahojen saajista, %	57	53	50
Taiteilijaeläkkeiden kokonaismäärä (31.12.)	1 044	1 056	1 049
— Uusien taiteilijaeläkkeiden saajien määrä suhteessa hakijoiden määrään, %	11,96	12,32	12,32
Kulttuuriammateissa työskentelevät (työvoimatutkimus)	81 725	83 463	85 000
3. Kulttuuri ja kansalaiset			
Valtionosuuden piirissä olevien teattereiden kävijät, 1 000 henk.	2 393	2 227	2 300

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 arvio
Suomen Kansallisteatterin yleisökontaktit, 1 000 henk.	185	176	175
Valtionosuuden piirissä olevien orkestereiden kuulijat, 1 000 henk.	777	772	775
Suomen Kansallisoopperan yleisökontaktit, 1 000 henk.	278	267	290
Kansallisgallerian kokonaiskävijämäärä, 1 000 henk.	607	472	450
Museoiden kävijät valtionosuuden piirissä olevissa ja muissa päätoimisesti hoidetuissa museoissa, 1 000 henk.	5 254	5 482	5 300
Kotimaisten elokuvien teatteriensi-illat	32	35	28
Kotimaisten elokuvien katsojat elokuvateattereissa, 1 000 henk.	2 362	1 835	1 900
Pää- ja sivukirjastojen määrä, kpl	787	778	778
Yleisten kirjastojen kokonaislainaus, 1 000 kpl	94 908	92 779	93 000
Fyysiset kirjastokäynnit, 1 000 kpl	52 838	51 293	52 000
Kirjastojen verkkokäynnit, 1 000 kpl	58 161	53 130	54 000
Kirjastojen järjestämien tapahtumien osallistujat, 1 000 henk.	650	756	760
4. Kulttuuri ja talous			
Audiovisuaalisen alan kansainvälinen rahoitus ja myyntitulot (1 000 euroa)	27	-	38
Musiikin alan talouden arvo (1 000 euroa)	837	-	862
Kulttuurialan yritysten toimipaikat	21 577	..	22 000

Liikuntapolitiikka

Liikunta tuottaa elämyksiä ja iloa, lisää yhteisöllisyyttä sekä edistää terveyttä ja hyvinvointia. Liikunnallinen elämäntapa on osa sivistysperustaa. Huippu-urheilu antaa elämyksiä ja lisää myös kiinnostusta oman liikuntaharrastuksen aloittamiseksi. Liikuntapolitiikan päämääränä on liikunnan edistäminen ja tämän myötä osallisuuden kasvattaminen sekä liikunnan avulla väestön hyvinvoinnin lisääminen. Liikunnalla ja urheilulla on myös taloudellisia sekä työ- ja toimintakykyä lisääviä vaikutuksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjaa ja kehittää liikuntapolitiikkaa, jonka päämääränä on liikunnan edistäminen. Liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa alan järjestöt ja liikunta- ja urheiluseurat. Kunnat tarjoavat liikuntapaikkoja sekä liikuntapalveluja yhdenvertaisesti kansalaisille. EU:n koulutus-, nuoriso- ja liikunta-alan Erasmus+-ohjelman puitteissa eurooppalainen yhteistyö urheilun alalla lisääntyy.

Liikuntapolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat:

1. Liikunta on yhdenvertaisesti saavutettavissa

Liikunta kuuluu sivistyksellisiin perusoikeuksiin. Liikuntapalveluiden tarjoamisen edellytyksiin vaikuttavat julkisen talouden kiristyminen, kuntaliitokset ja muuttovirrat sekä liikuntahallinnossa ja -kulttuurissa tapahtuvat muutokset. Tavoitteena on turvata liikuntapalveluiden ja liikuntapaikkapalveluiden saavutettavuus koko maassa ja varmistaa, että liikunnan edistäminen huomioidaan kuntien strategioissa. Tavoitteena on lisätä liikunnan kansalaistoiminnan laatua ja elinvoimaisuutta sekä kansalaistoimintaan osallistumista paikallisesti etenkin sellaisilla väestöryhmillä, joiden osallistumisen esteenä ovat sosiaaliset, taloudelliset tai kulttuuriset tekijät.

2. Liikunnan kansalaistoiminta lisää väestön osallistumista ja vahvistaa osallisuutta

Suomalaiset osallistuvat liikunta- ja urheiluseurojen toimintaan melko aktiivisesti. Seuratoimintaan osallistumisessa, sitoutumisessa ja liikunta-aktiivisuudessa on kuitenkin eroja eri väestöryhmien kesken. Tarve liikuntajärjestöjen toimintakulttuurin ja -tapojen uudistamiselle kasvaa, kun sitoutuminen liikunnan järjestö- ja seuratoimintaan vähenee ja tilalle tulee vapaita toimintaryhmiä ja muita uusia osallistumisen tapoja. Lisäksi liikunnan ja huippu-urheilun eettisten periaatteiden toteutus järjestöjen toiminnassa on entistä tärkeämpää. Huippu-urheilu on osa suomalaista kulttuuria, sen perusta luodaan liikunta- ja urheiluseuratoiminnassa. Huippu-urheilu on osa suomalaista kulttuuria ja sen arvo elämysten tuottajana ja myönteisten esikuvien tarjoajana kasvaa. Lisäksi huippu-

urheilutoiminta vahvistaa etenkin suurtapahtumien järjestämisen myötä liikunnan ja urheilun merkitystä kansantaloudessa. Tavoitteena on lisätä suomalaisten urheilijoiden menestymistä huippu-urheilussa, vammaishuippu-urheilun integroitumista sekä Suomessa järjestettävien urheilun suurtapahtumien vaikuttavuutta. Aktiivisella kansainvälisellä toiminnalla edesautetaan liikunnan ja huippu-urheilun eettisen perustan vahvistamista.

3. Liikunnallinen elämäntapa yleistyy

Liikunnalla on myönteisiä vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin. Aktiivisella liikunnan harrastamisella on myös yhteiskunnallisia ja kansantaloudellisia vaikutuksia työurien pidentymisen ja työhyvinvoinnin edistämiseksi. Tavoitteena on koko väestön fyysisen aktiivisuuden, liikuntaharrastuksen määrän ja liikuntaintensiteetin kasvu. Kohderyhmänä ovat etenkin lapset ja nuoret, joiden liikunta-aktiivisuus luo perustan koko elämänkaaren mittaiselle liikunnalliselle elämäntavalle. Keskeisiä kohderyhmiä ovat myös muut riittämättömästi liikkuvat ja liikunnasta syrjäytymisvaarassa olevat.

4. Tiedolla johtaminen vahvistuu liikuntapolitiikassa ja -hallinnossa

Liikunta-alan ohjauksessa ja liikuntapoliittisessa päätöksenteossa korostuu strategisen tason ohjaus ja koordinaatio sekä toimenpiteiden vaikutusten seuranta ja arviointi. Haasteet liikuntakulttuurissa edellyttävät aiempaa laaja-alaisempaa liikunta-alaan liittyvää asiantuntemusta ja osaamista. Tavoitteena on, että liikuntakulttuurissa toimitaan tiedolla johtamisen periaatteen mukaisesti ja että toimenpiteiden kehittäminen ja uudistaminen perustuu riittävän laadukkaaseen ja relevanttiin tietotuotantoon.

Liikuntapolitiikan tunnuslukuja

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 arvio
Liikuntaa vapaa-ajalla vähintään 4 krt/vko vähintään puoli tuntia kerrallaan harrastavat[1]			
8—9 -luokkalaiset yhteensä	59	61	63
— Pojat	61	63	65
— Tytöt	58	60	62
Lukion 1—2 -luokkalaiset yhteensä	56	59	62
— Pojat	58	60	62
— Tytöt	54	57	60
Ammattiin opiskelevat 1—2 -luokkalaiset yhteensä	42	44	46
— Pojat	44	45	46
— Tytöt	41	43	45
Vapaa-ajan liikuntaa vähintään 4 krt/vko 15—64 -vuotiaat harrastavat (%)[2]			
Miehet	30	33	34
Naiset	33	34	35
Palvelukseen astuvien miesten juoksutestin keskiarvo (m)[3]	2 447	2 440	2 395
Liikunnan harrastaminen liikunta- ja urheiluseuroissa[4]			
7—14-vuotiaat	55	63	63

[1] Kouluterveyskysely. Tutkimusta ei tehty vuonna 2012. Luku perustuu vuosien 2010 ja 2011 yhdistelmäaineistoihin.
[2] Aikuisväestön terveyskäyttäytymiskysely, AVTK
[3] Santtila et. al. Medicine & Science in Sports & Exercise 2006, mukaillen PEHENKOS, VM-kuntotestitilastot
[4] Perustuu julkaisun Liikunnan kansalaistoiminnan tietopohja (Lehtonen & Hakonen) 2013 -raportin keskiarvoihin. Vuoden 2013 luvut perustuvat Nuorten vapaa-aikatutkimukseen 2013 (Myllyniemi & Berg) ja Eurobarometriin 2013.

15—18-vuotiaat	35	37	37
19-	15	12	12
Arvokisamitalit olympialajeissa			
— Olympiakisat, lkm	3	-	-
— MM-kisat, lkm	4	7	15
— EM-kisat, lkm	3	1	6

Nuorisotyö ja -politiikka

Nuorisotyön ja -politiikan tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nämä tavoitteet koskevat kaikkia Suomessa asuvia alle 29-vuotiaita. Tavoitteiden lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. Keskeisenä ohjelma-asiakirjana on valtioneuvoston joka neljäs vuosi hyväksymä lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma, joka toteuttaa myös EU:n nuorisoalan yhteisiä tavoitteita.

Kiristyvä taloustilanne kasvattaa nuorten välistä eriarvoisuutta ja edellyttää uudenlaisia ratkaisuja nuorisotyössä ja -politiikassa. Nuorten mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa ovat viime vuosien aikana kehittyneet. Alueelliset erot ovat edelleen huomattavia, kuten myös nuorisoryhmien väliset erot. Nuorten osallistuminen tapahtuu nykyisin aiempaa enemmän perinteisen järjestötoiminnan ulkopuolella, erityisesti verkkoyhteisöissä.

Nuorisopolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat:

1. Nuorten aktiivinen kansalaisuus kasvaa

Edistetään nuorten tavoitteellista toimintaa yhteiskunnassa. Luodaan edellytyksiä nuorten osallistumiselle ja vaikuttamiselle sekä harrastustoiminnalle.

2. Nuorten sosiaalinen vahvistaminen lisääntyy

Parannetaan nuorten arjen hallintaa ja ehkäistään syrjäytymistä. Tavoitteena on saada jokainen nuori mukaan yhteiskunta- ja työelämään.

3. Nuorten kasvu- ja elinolot paranevat

Pyritään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa saamaan nuorten elinolot samalle tasolle muiden väestöryhmien kanssa.

Nuorisotyön ja -politiikan tunnuslukuja

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 arvio
Nuorten aktiivinen kansalaisuus			
— Nuorten aloitekanava, kattavuus kunnista	44 %	37 %	65 %
— Nuorisovaltuustojen tms. kattavuus kunnista	70 %	73 %	75 %
Nuorten sosiaalinen vahvistaminen			
— Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut, kattavuus kunnista	77 %	69 [1]%	83 %
— Työpajojen kattavuus kunnista	82 %	86 %	86 %
— Nuoria (alle 29 v.) työpajoissa	14 400	14 288	14 200
— Alle 29 v. työttömät (TEM:n työllisyyskatsaus)	32 836	44 229	45 000
— Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret/joista pitempiaikaista etsivän nuorisotyön tukea tarvitsevat	20 408/14 614	27 117/16 627	30 000/17 000
— Etsivä nuorisotyö, kattavuus kunnista	87 %	93 %	100 %
Nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen			
— Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, kattavuus kunnista	81 %	93 %	100 %
Peruskouluikäiset, joilla ei ole yhtään lähesitä ystävää (Kouluterveyskysely THL)	9 %	8 %	7 %
Terveydentilansa erittäin tai melko hyväksi kokevat peruskouluikäiset (Kouluterveyskysely THL)	84 %	84 %	85 %

[1)] kuntaliitosten vaikutus

Kirkollisasiat

Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on turvata toimintaedellytykset evankelis-luterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille, edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista. Hautaustoimen yleisessä järjestämisessä lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioittavuuden toteutuminen.

Kansainvälinen yhteistyö

Vahvistetaan suomalaisen koulutuksen ja osaamisen vientiä hyödyntämällä olemassa olevaa kansainvälistä kiinnostusta sekä suomalaisten koulutuksen järjestäjien ja muiden toimijoiden korkeaa osaamista.

Vaikutetaan Euroopan unionissa sekä kansainvälisissä järjestöissä Suomen tavoitteiden edistämiseen koulutus- ja tutkimuspolitiikkaa, kulttuuri-, audiovisuaali-, liikunta- sekä nuorisopolitiikkaa koskevissa asioissa.

Valtionosuusmäärärahat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (1 000 euroa)

Mom.	Toimintamuoto	2013	2014	2015	2014/2015 muutos
29.10.30	Yleissivistävä koulutus[1]	851 818	844 023	774 770	-69 253
29.10.34	Koulurakentaminen[2]	58 000	46 400	0	-46 400
29.20.30	Ammatillinen koulutus[1]	723 774	722 067	511 911	-210 156
29.30.30	Vapaa sivistystyö	164 818	164 818	156 490	-8 328
29.30.31	Ammatillinen lisäkoulutus	142 175	138 075	133 136	-4 939

Mom.	Toimintamuoto	2013	2014	2015	2014/2015 muutos
29.30.32	Oppisopimuskoulutus[1]	116 494	124 843	110 078	-14 765
29.30.33	Nuorten aikuisten osaamisohjelma	27 000	52 000	57 480	5 480
29.30.51	Ammatilliset erikoisoppilaitokset	19 279	15 879	16 070	191
29.80.30	Kirjastot	4 513	4 713	4 753	40
29.80.31 ja 52	Teatterit ja orkesterit	81 163	80 851	81 834	983
29.80.32 ja 52	Museot	36 811	36 811	37 313	502
29.80.33	Kuntien kulttuuritoiminta	106	106	106	0
29.80.34	Kirjastorakentaminen	5 000	4 500	4 500	0
29.90.50 ja 52	Liikunnan koulutuskeskukset	18 673	18 673	19 182	509
29.90.50	Kuntien liikuntatoimi	19 147	19 200	19 200	0
29.91.50	Kuntien nuorisotyö	8 099	8 099	8 086	-13
Yhteensä		**2 276 870**	**2 281 058**	**1 934 909**	**-346 149**
Arvio valtionosuuksien ja -avustusten jakautumisesta					
Kunnat ja kuntayhtymät		915 302	916 985	777 833	-139 152
— Kunnat		-380 766	-381 466	-323 579	57 887
— Kuntayhtymät		1 296 067	1 298 451	1 101 412	-197 039
Yksityiset		1 361 568	1 364 073	1 157 076	-206 997

[1)] Momenttien 29.10.30, 29.20.30 ja 29.30.32 vuoden 2015 mitoituksessa on otettu huomioon ammattikorkeakoulujen rahoitusuudistuksesta aiheutuva kuntien rahoitusosuuden kasvun vaikutus valtionosuuksiin, yhteensä -291 milj. euroa.
[2)] Avustukset oppilaitosten perustamishankkeisiin on siirretty momentille 28.90.30 vuodesta 2015 lukien. Uusia hankkeita ei rahoiteta.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) muuttamiseksi siten, että kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen käyttökustannuksiin on 58,11 % lisättynä 290 948 000 eurolla kunnan rahoitusosuuden ammattikorkeakoulujen rahoituksesta poistamisen johdosta.

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat

Arpajaislain (1047/2001) mukaisesti raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuotto käytetään tieteen, taiteen, urheilun ja liikuntakasvatuksen sekä nuorisotyön edistämiseen. Veikkausvoittovarat muodostavat keskeisen rahoituslähteen tieteen, taiteen, urheilun ja liikuntakasvatuksen sekä nuorisotyön sektoreilla. Arpajaislain mukaan em. pelejä toimeenpanevan rahapeliyhteisön asianomaisen tilikauden voittoa sekä voittovaroista myönnetyistä lainoista kertyviä kuoletuksia ja korkoja vastaavaksi arvioitu määräraha otetaan vuosittain valtion talousarvioon.

Veikkaus Oy:n varsinainen tuottoarvio vuodelle 2015 on 515,6 milj. euroa. Varsinaisen tuottoarvion lisäksi Veikkaus Oy:n jakamattomien voittovarojen rahastoa puretaan yhteensä 28,5 milj. euroa, jolloin veikkausvoittovaroja on käytettävissä vuonna 2015 yhteensä 544,119 milj. euroa eli noin 1 % enemmän vuoden 2014 talousarvioon verrattuna. Lisäyksessä on otettu huomioon jakamattomien voittovarojen rahaston ylimääräinen purku 10,0 milj. euroa edunsaajille työllisyyden lisäämiseksi, kulttuuripalvelujen saatavuuden turvaamiseksi, kansanterveyden parantamiseksi ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Tuottoarvio on kohdennettu edunsaajille jakosuhdelain mukaisesti.

Voittovaroista ehdotetaan myönnettäväksi momentilta 29.40.53 tieteen tukemiseen 104,2 milj. euroa, momentilta 29.80.52 taiteen tukemiseen 237,3 milj. euroa, momentilta 29.90.50 liikunnan tukemiseen 148,9 milj. euroa ja momentilta 29.91.50 nuorisotyön tukemiseen 53,6 milj. euroa.

Tieteen, taiteen, liikunnan ja nuorisotyön valtionrahoituksen määräksi luvuissa 29.40, 80, 90 ja 91 vuodelle 2015 ehdotetaan 1 019,4 milj. euroa, josta 544,119 milj. euroa eli 53,4 % myönnetään veikkausvoittovaroista.

Veikkausvoittovarat ja samoihin tarkoituksiin myönnetyt muut määrärahat, milj. euroa

	2007 TP	2008 TP	2009 TP	2010 TP	2011 TP	2012 TP	2013 TP	2014 TA	2015 TAE
Kirjastojen käyttökustannusten valtionosuus	110,6	115,2	119,5	-	-	-	-		
— veikk.varat	36,5	24,7	13,1	-	-	-	-		
— budj.varat	74,1	90,5	106,4	[1]	-	-	-		
Tiede	270,6	283,7	332,1	355,1	388,3	409,9	398,8	308,6	299,9
— veikk.varat	76,6	77,1	86,9	95,8	100,3	101,2	102,2	103,2	104,2
— budj.varat	194,0	206,6	245,2	259,3	288,0	308,7	296,6	205,4	195,7
Taide	281,6	311,2	363,9	400,6	425,1	432,6	441,8	455,2	454,9
— veikk.varat	152,3	164,5	191,3	209,3	220,3	222,4	224,6	237,1	237,3
— budj.varat	129,3	146,7	172,6	191,3	204,8	210,2	217,1	218,1	217,6
Liikunta	101,4	106,7	127,6	137,6	142,5	153,6	151,7	147,6	189,4
— veikk.varat	100,1	104,0	124,3	135,8	141,9	150,9	151,6	147,4	148,9
— budj.varat	1,3	2,7	3,3	1,8	0,6	2,7	0,1	0,1	40,5
Nuoriso	42,7	47,0	55,6	69,3	65,2	71,8	73,9	74,6	75,0
— veikk.varat	36,0	37,4	44,7	51,3	51,5	51,9	52,4	53,1	53,6
— budj.varat	6,7	9,6	10,9	18,0	13,7	19,9	21,5	21,6	21,4
Veikkausvoittovarat yhteensä ilman kirjastoa	365,0	383,2	447,2	492,3	514,1	526,4	530,9	540,8	544,1
Veikkausvoittovarat yhteensä	401,5	407,9	460,3	492,3	514,1	526,4	530,9	540,8	544,1

[1)] Kirjastojen käyttökustannusten valtionosuus on siirretty vuodesta 2010 lukien rahoitettavaksi valtiovarainministeriön pääluokasta.

Eräisiin käyttötarkoituksiin varatut määrärahat veikkausvoittovaroista ja muilta talousarvion momenteilta (euroa)

	Veikkaus-voittovarat	Yleiset budjettivarat	Yhteensä
Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot	3 547 000	1 479 000	5 026 000
Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat	70 673 000	134 096 000	204 769 000
Valtionosuus ja -avustus teattereille ja orkestereille	43 201 000	38 633 000	81 834 000
Valtionosuudet museoille	20 860 000	16 453 000	37 313 000
Liikunnan koulutuskeskukset	18 608 000	574 000	19 182 000
Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja etsivä nuorisotyö	6 000 000	21 000 000	27 000 000

Hallinnonalan tietohallinto

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tietohallintostrategian 2006—2015 toteuttamista jatketaan. Tietohallintostrategian linjausten mukaisesti opetuksen, tutkimuksen ja kulttuurin yhteistä tietopohjaa vahvistetaan ja uudet palvelut toteutetaan sähköisinä. Hallinnonalalla siirrytään kaikessa hallinnon sisäisessä ja virastojen välisessä toiminnassa sähköiseen asiointiin ja sähköiseen hallintoon. Tietohallinnon kustannustehokkuutta parannetaan edelleen. Keskeisiä keinoja ovat yhteisten palvelujen ja muiden resurssien käytön lisääminen ja yhteistyö hankintojen toteuttamisessa.

Tuottavuuden parantaminen

Julkisen sektorin tuottavuuden lisääminen on osa hallitusohjelmaan kirjattua hallituksen talouspoliittista strategiaa. Tuottavuutta parannetaan muun muassa vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman mukaisilla toimenpiteillä. Hallitusohjelman mukaan mittaluokaltaan toimintojen tehokkuuden lisäämiselle asetetut tavoitteet säilytetään taloudelliselta kokonaisvaikutukseltaan ennallaan. Tuottavuustoimenpiteitä selvitetään yksityiskohtaisemmin asianomaisten lukujen yhteydessä.

Talousarvioesitykseen liittyvät sukupuolivaikutukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan määrärahoista yli puolet on siirtomenoja, joiden vaikutukset sukupuolten asemaan riippuvat rahoituksen saajien päätöksistä.

Naisten ja miesten koulutustaso eroaa nuorissa ikäryhmissä varsin huomattavasti naisten eduksi. Perusopetuksen suorittamatta jättäminen, pelkän perusopetuksen varaan jääminen sekä ammatillisen tai korkeakoulutuksen keskeyttäminen on tyypillistä erityisesti poikaoppilaille ja miesopiskelijoille. Perusopetuksen laadun parantamisen, joustavan perusopetuksen käytäntöjen sekä ammatilliseen koulutukseen valmistavan koulutuksen arvioidaan pienentävän erityisesti ilman ammatillista koulutusta jäävien osuutta väestöstä ja siltä osin sukupuolten koulutustasoeroja.

Tyttöjen ja poikien opiskeluvalinnat pitävät yllä työelämän segregaatiota. Jatketaan toimia, joilla vaikutetaan tyttöjen ja poikien opiskeluvalintoihin.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan toiminnot suuntautuvat lähtökohtaisesti sukupuolineutraalisti. Liikuntatoimen valtionavustuspolitiikan lähtökohtana on liikuntalain mukainen tasa-arvon edistäminen, ja tämä otetaan huomioon avustuskriteereissä. Nuorisotyössä rahoitusta suunnataan tarvittaessa eriytetysti tyttöjä ja poikia koskeviin hankkeisiin. Monikulttuurisuuden lisääntyessä eriytetyn toiminnan tarve nuorisotyössä kasvaa. Kulttuuriala on sekä toimijoiden että palvelujen käytön ja harrastamisen osalta naisvaltaista, mutta miesten osuus kulttuuripalveluiden käyttäjinä on noussut 2000-luvulla. Toisaalta naisten toimeentulo taiteen aloilla on keskimäärin miehiä heikompaa, ja asia on tarkoitus huomioida luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä parannettaessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa tilastoinnin ja tutkimusten avulla hallinnonalansa toimintojen sukupuolivaikutuksia ja ottaa nämä huomioon talousarviota laadittaessa.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
29.10.34	*Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha 3 v)		
	— yleissivistävän koulutuksen perustamishankevaltuus	15,0	
29.40	**Korkeakouluopetus ja tutkimus**		
	— Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus	280,0	268,83
29.40.02	*Arkistolaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)		
	— vuokrasopimusvaltuus	0,25	
29.80.34	*Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha 3 v)		
	— perustamishankevaltuus	4,50	4,50
29.80.75	*Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito* (siirtomääräraha 3 v)		
	— perusparannus- ja pienhankevaltuus	1,30	1,30

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2013—2015

	v. 2013 tilinpäätös	v. 2014 varsinainen	v. 2015 esitys	Muutos 2014—2015

		1000 €	talousarvio 1000 €	1000 €	1000 €	%
01.	**Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot**	**123 066**	**123 763**	**118 734**	**-5 029**	**-4**
01.	Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	27 624	27 776	26 834	-942	-3
02.	Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 656	22 668	20 744	-1 924	-8
03.	Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 789	8 655	8 508	-147	-2
04.	Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 539	3 575	3 894	319	9
21.	Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	3 790	3 726	3 526	-200	-5
22.	Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	18 088	18 338	18 488	150	1
(23.)	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	—	1 994	—	-1 994	-100
29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	33 628	30 803	30 762	-41	0
50.	Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	685	748	648	-100	-13
51.	Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)	3 195	3 298	3 132	-166	-5
66.	Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 072	2 182	2 198	16	1
10.	**Yleissivistävä koulutus**	**975 876**	**957 316**	**840 718**	**-116 598**	**-12**
01.	Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	49 443	50 924	49 231	-1 693	-3
02.	Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 905	1 949	1 892	-57	-3
20.	Yleissivistävän koulutuksen ja lasten päivähoidon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	12 818	12 717	13 697	980	8

		v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015 1000 €	%
30.	Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	817 307	844 023	774 770	-69 253	-8
(34.)	Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	58 000	46 400	—	-46 400	-100
(35.)	Avustus yleissivistävien oppilaitosten ja pääiväkotien sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)	35 000	—	—	—	0
51.	Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	1 403	1 303	1 128	-175	-13
20.	**Ammatillinen koulutus**	**733 975**	**734 926**	**524 083**	**-210 843**	**-29**
01.	Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 553	8 494	8 407	-87	-1
20.	Työpaikalla tapahtuva oppiminen (siirtomääräraha 2 v)	3 026	3 026	2 526	-500	-17
21.	Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 339	1 339	1 239	-100	-7
30.	Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	721 057	722 067	511 911	-210 156	-29
30.	**Aikuiskoulutus**	**502 982**	**529 138**	**515 107**	**-14 031**	**-3**
20.	Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)	25 347	23 147	23 147	—	0
21.	Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	4 010	3 010	11 440	8 430	280
30.	Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	164 827	164 818	156 490	-8 328	-5
31.	Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen (arviomääräraha)	141 853	138 075	133 136	-4 939	-4
32.	Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)	117 856	124 843	110 078	-14 765	-12

		v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015 1000 €	%
33.	Nuorten aikuisten osaamisohjelma ja aikuisten osaamisperustan vahvistaminen (arviomääräraha)	22 419	52 000	57 480	5 480	11
51.	Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	19 255	15 879	16 070	191	1
53.	Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	7 416	7 366	7 266	-100	-1
40.	**Korkeakouluopetus ja tutkimus**	**2 748 835**	**2 661 590**	**3 267 495**	**605 905**	**23**
01.	Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 429	12 332	13 564	1 232	10
02.	Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 554	19 102	18 779	-323	-2
03.	Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 042	1 999	1 479	-520	-26
04.	Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 618	1 869	1 867	-2	0
20.	Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	35 631	31 964	43 160	11 196	35
22.	Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)	5 000	8 500	8 500	—	0
(30.)	Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	—	—	—	—	0
50.	Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 862 922	1 887 593	1 892 673	5 080	0
51.	Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)	238 565	143 809	134 096	-9 713	-7
52.	Erityinen valtionrahoitus Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoimintaan (kiinteä määräraha)	30 159	29 144	30 299	1 155	4

		v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015 1000 €	%
53.	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	102 186	103 213	104 245	1 032	1
54.	Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)	—	—	14 631	14 631	0
55.	Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	421 106	404 277	861 787	457 510	113
66.	Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	17 435	17 788	17 415	-373	-2
86.	Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen pääomaan (kiinteä määräraha)	—	—	50 000	50 000	0
89.	Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (siirtomääräraha 2 v)	188	—	75 000	75 000	0
70.	**Opintotuki**	**842 482**	**899 488**	**914 191**	**14 703**	**2**
01.	Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	701	705	707	2	0
52.	Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)	28 831	30 200	30 200	—	0
55.	Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	727 064	781 256	796 043	14 787	2
57.	Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	29 636	30 750	31 361	611	2
58.	Avustus vuokrakustannusten korvaamiseen (siirtomääräraha 2 v)	5 549	5 877	3 000	-2 877	-49
59.	Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)	50 701	50 700	52 880	2 180	4
80.	**Taide ja kulttuuri**	**451 774**	**455 207**	**454 905**	**-302**	**0**
01.	Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 908	4 511	4 427	-84	-2
(02.)	Valtion taidemuseon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 444	—	—	—	0
03.	Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 937	2 723	2 366	-357	-13

		v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015 1000 €	%
04.	Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	24 513	19 543	21 081	1 538	8
05.	Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 377	5 812	5 711	-101	-2
06.	Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 650	7 451	7 008	-443	-6
16.	Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	17 912	18 575	18 848	273	1
20.	Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyskohteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	—	16 650	16 945	295	2
30.	Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)	4 512	4 713	4 753	40	1
31.	Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	40 800	41 040	38 633	-2 407	-6
32.	Valtionosuudet ja -avustukset museoille (arviomääräraha)	17 431	17 431	16 453	-978	-6
33.	Valtionavustukset kuntien ja alueiden kulttuuritoiminnan kehittämiseen (arviomääräraha)	106	106	106	—	0
34.	Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	5 000	4 500	4 500	—	0
35.	Valtionavustus Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden merkkihankkeen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	—	1 000	5 000	4 000	400
40.	Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)	142	252	252	—	0
50.	Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	14 420	1 160	1 072	-88	-8
51.	Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	13 704	14 246	14 500	254	2

		v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015 1000 €	%
52.	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	224 634	237 069	237 340	271	0
53.	Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	19 824	29 156	30 200	1 044	4
54.	Valtionavustus taide- ja kulttuurilaitosten toimitilainvestointeihin (kiinteä määräraha)	7 336	7 210	8 177	967	13
55.	Kulttuuriperinnön digitoinnin tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	3 100	2 200	2 200	—	0
59.	Eräät avustukset Kansallisgallerialle (siirtomääräraha 2 v)	—	14 670	11 245	-3 425	-23
70.	Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	2 250	500	150	-350	-70
72.	Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	739	739	739	—	0
75.	Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	4 000	3 800	3 149	-651	-17
95.	Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	36	150	50	-100	-67
(96.)	Lahjoitus valtiopäivätoiminnan 150. merkkivuoden juhlarahastoon (siirtomääräraha 2 v)	10 000	—	—	—	0
90.	**Liikuntatoimi**	**151 722**	**147 558**	**189 496**	**41 938**	**28**
50.	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	145 313	147 448	148 922	1 474	1
52.	Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille ja rahoitus liikuntatieteellisten hankkeiden arviointikustannuksiin (kiinteä määräraha)	109	110	574	464	422

		v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015 1000 €	%
(53.)	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat Helsingin Olympiastadionin perusparannukseen (arviomääräraha)	6 300	—	—	—	0
54.	Avustus Helsingin Olympiastadionin perusparannukseen (siirtomääräraha 3 v)	—	—	40 000	40 000	0
91.	**Nuorisotyö**	**73 919**	**74 631**	**75 012**	**381**	**1**
50.	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	52 419	53 081	53 612	531	1
51.	Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)	21 000	21 000	21 000	—	0
52.	Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (siirtomääräraha 2 v)	500	550	400	-150	-27
	Yhteensä	**6 604 631**	**6 583 617**	**6 899 741**	**316 124**	**5**
	Henkilöstön kokonaismäärä	3 472	3 430	3 384		

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa osana valtioneuvostoa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan kehittämisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Ministeriö vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan osaamisen ja luovuuden perustaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallista tuloksellisuutta koskevat tavoitteet:

1. Ministeriön strateginen toiminta on toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa ja ministeriön toimialaa ohjaavaa. Tiedolla johtaminen tukee ministeriön päätöksentekoa ja strategista toimintaa.

2. Lainsäädäntöprosessi on selkeästi ja suunnitelmallisesti johdettu. Lainsäädännön valmistelu on laadukasta ja asiantuntevaa.

3. Toiminnan ja talouden suunnittelussa varaudutaan talouden ja työllisyyden kehityksestä sekä muusta yhteiskunnallisesta kehityksestä aiheutuviin vaikutuksiin. Jatketaan hallinnonalan rakenteen uudistamista. Toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.

4. Ministeriön johtaminen ja toimintatavat tukevat asetettujen tulostavoitteiden saavuttamista ja henkilöstön työhyvinvointia. Kehitetään ministeriön henkilöstöstrategian mukaisesti pitkäjänteistä ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua ja johtamista.

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 26 834 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös opiskelijoiden oikeusturvalautakunnan menoihin.

Selvitysosa:

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	27 168	27 976	27 035
Bruttotulot	1 191	200	200
Nettomenot	25 977	27 776	26 835
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 410		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	8 057		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hallinnonalan rakenteen uudistaminen	-645
Tuottavuusmääräraha	39
Tuottavuustoimet	-45
Hallinnon tilatehokkuus (HO)	-100
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-93
Palkkaliukumasäästö	-85
Palkkausten tarkistukset	114
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-135
Valtion vahingonkorvaustoiminnan keskittäminen (siirto momentille 28.20.01)	-2
Vuokramenojen indeksikorotus	48
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-38
Yhteensä	-942

2015 talousarvio	26 834 000
2014 talousarvio	27 776 000
2013 tilinpäätös	27 624 000

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 744 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen

2) enintään 650 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen

3) enintään 50 000 euroa avustuksina jaettavaksi vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen

4) 500 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen.

Selvitysosa: Opetushallitus toimii opetustoimialan toimeenpanon, seurannan ja kehittämisen asiantuntijakeskusvirastona, joka toteuttaa toimialan opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden valmistelu-, päätös- ja toimeenpanotehtävät sekä koulutuksen tuloksellisuuden parantamiseen tähtäävän informaatio-ohjauksen ja hanketoiminnan. Opetushallitus toteuttaa virastolle erikseen säädetyt ja määrätyt hallinto- ja palvelutehtävät. Opetushallitus vastaa auktorisoitujen kääntäjien sekä kielitutkintojen tutkintojärjestelmien kehittämisestä ja valvonnasta. Opetushallituksen yhteydessä toimii 26 koulutustoimikuntaa ja 147 tutkintotoimikuntaa, joiden hallintotehtävistä Opetushallitus huolehtii. Opetushallitus tulosohjaa Opetushallituksen kirjanpitoyksikköön kuuluvia valtion oppilaitoksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Opetushallitukselle seuraavat tavoitteet:

Koulutuksen normatiivinen ohjaus

— Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden valmistelu
— Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanon tukeminen
— Lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistaminen
— Ammatillisten tutkintojen ja valmistavien koulutusten perusteiden uudistaminen ja muiden määräysten uudistaminen uusien säädösten mukaiseksi
— Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämiseen osallistuminen
— Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden rakenteistaminen ja sähköistäminen.

Informaatio-ohjaus ja hanketoiminta

— Kehittämis-, kokeilu- ja käynnistämishankkeiden toteuttaminen koulutuspoliittisten ohjelmien mukaisesti.
— Hyvien käytäntöjen, toimintamallien ja -menetelmien tuottaminen ja levittäminen yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten kanssa.
— Nuorten oppisopimuskoulutuksen ja työssäoppimisen kehittäminen sekä yksilöllisten opintopolkujen ja joustavien tutkinnon suorittamistapojen vahvistamiseen osallistuminen.
— Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön edistäminen.
— Oppilaitosten työrauhaa sekä oppilas- ja opiskelijahuoltoa koskevien uudistusten toimeenpanon tuki.
— Koulutuksen tasa-arvon toimenpideohjelman toimeenpanoon osallistuminen.

Koulutuksen järjestäminen ja koulutuksen tuloksellisuuden parantaminen

— Koulutuspoliittisen päätöksenteon ja koulutuksen kehittämisen tietoperustaisuuden vahvistaminen sekä indikaattori- ja tilannekatsaustuotanto päätöksentekijöiden ja koulutuksen kehittäjien tarpeisiin
— Mallit ja käytännöt opintojen läpäisyasteen nostamiseksi ja opintojen nopeuttamiseksi
— Ennakointitiedon tuottaminen, määrällisen ja laadullisen ennakoinnin yhteensovittaminen
— Ammatillisen koulutuksen laatustrategian toimeenpano
— Paikallisen ja alueellisten kehittämissuunnitelmien valmistelun tukeminen opetustoimen johdon kehittämisohjelmalla sekä kehittämisverkoston avulla tavoitteena opetushallinnon tehokkuuden ja tuottavuuden parantaminen sekä koulutuksen järjestäjäkentän muutoksesta nousevien opetushallinnon uudistamistarpeiden tukeminen
— Jatketaan Opintopolku.fi -palvelukokonaisuuden kehittämistä ja laajentamista. Osana SADe-ohjelmaa toteutetaan aikuiskoulutuksen hakujärjestelmän aikuiskoulutustarjonnan kattava käyttöönotto. Korkeakoulujen sähköistä hakujärjestelmää kehitetään toisen vaiheen edellyttämin toiminnallisuuksin.

Rakenteellinen kehittäminen

— Kehittämistoiminnan kokoaminen laajoihin, kansallista koulutuspolitiikkaa tukeviin hankkeisiin.
— Opetustoimen henkilöstökoulutuksen kehittäminen tukemaan eri koulutusmuotojen ja koko opetustoimen kansallisia kehittämisohjelmia siten, että yhteyttä opettajien peruskoulutukseen tiivistetään.
— Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rakenteellisen kehittämisen tukeminen.
— Koulutustoimikuntien toiminnan kehittäminen.

Toiminnallinen tehokkuus

— Opetushallitus kehittää rakenteitaan, toimintatapojaan ja -prosessejaan sekä palveluitaan tehokkaan ja laadukkaan toiminnan turvaamiseksi keskittyen ydintehtäviinsä
— Opetushallitus tukee maksullisella palvelutoiminnallaan koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumista ja edistää opetustoimen tuloksellisuutta.
— Opetushallitus turvaa vähälevikkisen oppimateriaalin saatavuuden

— Opetushallituksen liiketaloudellisen toiminnan tavoitteena on taloudellisen kannattavuuden säilyminen.

Tuotokset ja laadunhallinta

Opetushallituksen suoritteet (kpl)

	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
1. Perustoiminnan tuotoksia					
Opetussuunnitelmien perusteet	1	2	-	3	-
Tutkinnon perusteet/ammattikoulutus					
— Perustutkinnot	2	1	1	54*	52*
— Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	32	45	40	30	30
— Ammatillisen, lukiokoulutuksen, ammattikorkeakoulun ja yliopistojen yhteishaun hakijamäärät	306 500	314 500	349 035	500 000	1 500 000
— Opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutuksiin osallistuneiden määrät	25 000	33 0452	27 946	20 000	20 000
2. Maksullisen palvelutoiminnan tuotokset					
Julkisoikeudelliset suoritteet					
— Opetushallinnon tutkinto	382	345	460	300	300
— Päätös korkeakoulututkinnon tunnustamisesta	751	720	897	950	1050
— Valtionhallinnon kielitutkinnot	1 200	1 200	1 249	1 200	1 200
— Aikuiskoulutuksen näyttötutkintojen tutkintomaksut (kpl)	54 000	48 000	49 419	47 000	47 000
Liiketaloudelliset suoritteet					
— Koulutettavapäivät	13 682	12 995	10 922	10 000	10 000
— Tilatut konsultoinnit ja arvioinnit	61	59	27	4	4
— Myydyt julkaisut ja oppimateriaalituotteet	78 000	69 140	73 672	60 000	60 000
— Ulkomaisten tutkintojen vastaavuuslausunnot	71	71	60	50	50
3. Palvelukyvyn tunnuslukuja					
— Tutkinnon tunnustamista koskevien päätösten käsittelyaika (kk)	2,5	3,5	3,5	3,5	3,5
— Maksullisten koulutusten asiakastyytyväisyys (1—5)	4,1	4,3	4,3	4,1	4,1

* mukaan laskettu myös muutokset

Henkilöstövoimavarat

— Opetushallitus kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön jaksaminen, hyvä työkyky ja työhyvinvointi
— Opetushallitus kehittää johtamista ja esimiestyötä
— Opetushallitus turvaa riittävät resurssit ydintehtävien hoitamiseen kehittämällä henkilöstörakennetta, henkilöstösuunnittelua, työtä ja osaamista sekä toimimalla verkostoyhteistyössä.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 arvio

	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 arvio
Henkilötyövuodet (momentti 29.01.02)	263	264	261	228	217
Henkilötyövuodet (muut momentit)	24	23	24	...	...
Määräaikaiset koko henkilöstömäärästä %	12,8	8,2	15,5	6,9	6,1
Työtyytyväisyysindeksi	3,4	3,4	3,5	3,6	3,6
Sairaspoissaolot, työpäivää/htv	10,4	8,6	8,1	9,0	9,0
Koulutustasoindeksi	6,1	6,1	6,2	6,0	6,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	31 768	30 668	28 744
Bruttotulot	8 226	8 000	8 000
Nettomenot	23 542	22 668	20 744
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 116		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 230		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet, vähälevikkinen oppimateriaalituotanto (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 218	1 300	1 250
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	2 130	2 050	1 900
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-912	-750	-650
Kustannusvastaavuus, %	57	63	66
Hintatuki	912	750	650
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	100	100	100

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, muut liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	2 450	2 550	2 550
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	2 478	2 300	2 100
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-28	250	450
Kustannusvastaavuus, %	99	111	121

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	3 302	3 200	3 500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	3 652	3 200	3 500
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-350	0	0
Kustannusvastaavuus, %	90	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hallinnonalan rakenteen uudistaminen	-351
Muu muutos	-8
Opiskelijavalintapalveluiden kehittämiseen osoitettu kertaluontoinen lisäys (siirto momentilta 28.90.30)	2 325
Opiskelijavalintapalveluiden kehittämiseen osoitetun kertaluonteisen lisäyksen poistuminen (siirto momentille 28.90.30)	-2 845
Opiskelijavalintapalveluiden turvaamiseen osoitetun kertaluonteisen lisäyksen poistuminen	-704
Oppimistulosten arviointitoiminnan menot (siirto momentille 29.01.04)	-563
Todennetun osaamisen rekisterin kehittäminen	400
Tuottavuustoimet	-225
Varhaiskasvatuksen tehtävät (2 htv)	140
Palkkaliukumasäästö	-59
Palkkausten tarkistukset	77
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-102
Vuokramenojen indeksikorotus	19
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-28
Yhteensä	-1 924

2015 talousarvio	20 744 000
2014 talousarvio	22 668 000
2013 tilinpäätös	22 656 000

03. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 508 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) 1 600 000 euroa ulkomailla tapahtuvan Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen mukaan lukien ulkomailla palvelevien yliopisto-opettajien sekä muiden asiantuntijoiden, yhteensä enintään 47 henkilön, palkkaukseen

2) 2 870 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon sekä virkamiesvaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin.

Momentille saa nettobudjetoida Euroopan unionin rahoittaman Erasmus + -ohjelman ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittaman Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot ja menot.

Selvitysosa: Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO on asiantuntija- ja palveluvirasto, jonka tehtävänä on edistää suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymistä koulutuksen,

työelämän, kulttuurin ja kansalaistoiminnan alueilla sekä nuorison keskuudessa erilaisten liikkuvuus- ja yhteistyöinstrumenttien sekä tiedon avulla.

Toiminnan tavoitteena on aidosti kansainvälinen ja avarakatseinen yhteiskunta, jonka jäsenet osaavat ja haluavat toimia monikulttuurisessa yhteisössä ja näkevät erilaisuuden rikkautena.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMOlle seuraavat tavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO

— toimeenpanee apuraha- ja muita liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmia sekä vastaa Euroopan unionin Erasmus + -ohjelman sekä Luova Eurooppa -ohjelman, Kansalaisten Eurooppa ja Management Partnership -ohjelman kansallisesta toimeenpanosta ja pohjoismaisen Nordplus- ja Nordkurs-ohjelman toimeenpanosta
— vahvistaa kansainvälistä liikkuvuutta ja yhteistyötä sekä edistää suomalaisen koulutuksen ja kulttuurin kansainvälistä näkyvyyttä ja kilpailukykyä varsinkin painopistealueina olevien Kiinan, Pohjois-Amerikan sekä Venäjän kanssa
— koordinoi Science without Borders -ohjelman opiskelijaliikkuvuusosiota Brasilian kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti
— kehittää Suomen kielen ja kulttuurin opetusta ulkomaisissa yliopistoissa sekä järjestää ulkomaisille yliopisto-opiskelijoille suomen kielen kursseja Suomessa
— vahvistaa omaa asiantuntijarooliaan, lisää eri kohderyhmille tarkoitettujen ohjelmien osallistujamääriä sekä tehostaa informaation ja tiedon tuottamista ja levittämistä koskien suomalaisten ja ulkomaisten toimijoiden liikkuvuutta ja yhteistyötä
— edistää kansalaisten tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua ohjelmiin tiedottamalla kansainvälistymisen mahdollisuuksista ja seuraamalla toiminnan kansallista ja alueellista vaikuttavuutta.

Määrälliset tavoitteet

	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 tavoite
EU:n Erasmus + -ohjelma[1]	20 466	21 998	22 056	18 660	18 990
— Suomesta lähteneet	13 793	15 236	14 941	10 600	10 900
— Suomeen saapuvat	6 673	6 762	7 115	7 000	7 000
— Nuoriso-ohjelmaan osallistujat				1 060	1 090
EU:n nuorisotoimintaohjelmaan (YiA) osallistuvat [2]	3 413	3 744	3 954		
Rahoitus Pohjoismaiden ministerineuvoston ohjelmista					
— Nordplus Högre utbildning (opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuus)			3 330	3 800	3 800
Rahoitus kansallisista määrärahoista					
— Eurooppa			390	290	300
— Aasia [3]	99	126	200	200	250
— Pohjois-Amerikka	159	116	250	250	250
— Venäjä	483	889	500	850	850
— Muut apurahat ja kansainvälinen harjoittelu	850	686	510	360	360
North-South -kehitysmaaohjelma	279	492	300	450	450
Suomen kielen ja kulttuurin edistäminen					
— kesäkurssiapurahat ja opetusvierailut	200	223	270	270	270
Yhteensä	25 949	28 274	31 760	25 130	25 520

[1] Vuoteen 2013 EU:n Elinikäisen oppimisen ohjelma, vuodesta 2014 yhdistetty Erasmus + -ohjelma
[2] Vuodesta 2014 yhdistetty Erasmus + -ohjelma
[3] Vuodesta 2013 vain Kiina

Toiminnallinen tehokkuus

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn tuottavuuden lisäämiseksi jatketaan toimintaprosessien ja sähköisten palveluiden kehittämistä sekä vahvistetaan kestävän kehityksen mukaista toimintaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön, CIMOn ja Opetushallituksen yhteistyötä ja yhteisiä toimintoja kartoitetaan tuottavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Toiminnan tuloksellisuutta tuetaan panostamalla henkilöstökoulutukseen ja osaamisen kehittämiseen päämääränä tasa-arvoinen, ammatillisesti korkeatasoinen työyhteisö, jossa henkilöstön asiantuntijuus kasvaa sisäisen ja ulkoisen vuorovaikutuksen avulla.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 tavoite
Henkilötyövuodet:					
— CIMO	108,5	109,4	107,0	107,5	107,0
— Ulkomaanlehtorit	21,5	20,8	19,3	20,0	19,0
Yhteensä	*130,0*	*130,2*	*126,3*	*127,5*	*126,0*
Määräaikaiset koko henkilöstömäärästä %	21,8	21,4	18,9	21,0	19,0
Työtyytyväisyysindeksi (asteikko 1—5)	3,4	3,3	3,6	3,6	3,6
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	10,4	8,7	9,3	8,0	8,0
Koulutustasoindeksi	6,1	6,1	6,2	6,1	6,2

Päätösosan kohdassa 1) tarkoitetut palkkausmenot määräytyvät soveltuvin osin ulkomailla työskentelevien Suomen kielen ja kulttuurin yliopisto-opettajien ohjesäännön mukaisesti.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	37 783	38 680	39 048
Bruttotulot	28 946	30 045	30 540
Nettomenot	8 837	8 635	8 508
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 394		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 346		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hallinnonalan rakenteen uudistaminen	-149
Tuottavuustoimet	-45
Virkamiesvaihto (siirto momentilta 28.01.01)	120
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-33
Palkkaliukumasäästö	-29

Palkkausten tarkistukset	38
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-43
Vuokramenojen indeksikorotus	7
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-12
Tasomuutos	-1
Yhteensä	-147

2015 talousarvio	8 508 000
2014 talousarvio	8 655 000
2013 tilinpäätös	8 789 000

04. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 894 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös avustusten myöntämiseen opetuksen ja koulutuksen sekä korkeakoulujen arviointitoimintaan ja laadunhallinnan tukemiseen.

Selvitysosa: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus toimii koulutuksen ulkopuolista arviointia suorittavana riippumattomana asiantuntijaorganisaationa, joka tuottaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen kehittämistä varten.

Arviointikeskuksen tehtävänä on:

— toteuttaa koulutukseen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen toimintaan liittyviä arviointeja arviointisuunnitelman mukaisesti
— tehdä arviointisuunnitelman mukaisesti perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden saavuttamista koskevia oppimistulosten arviointeja, ammatillisesta koulutuksen opetussuunnitelman perusteiden ja ammatillisesta aikuiskoulutuksen tutkinnon perusteiden sekä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden saavuttamista koskevia oppimistulosten arviointeja
— tukea opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä sekä korkeakouluja arviointia ja laadunhallintaa koskevissa asioissa
— kehittää koulutuksen arviointia
— huolehtia muista tehtävistä, jotka säädetään tai määrätään sen tehtäviksi.

Arviointikeskuksen yhteydessä toimiva arviointineuvosto osallistuu arviointikeskuksen strategiseen suunnitteluun, päättää laajakantoisista tai periaatteellisesti merkittävistä lausunnoista ja aloitteista, laatii esityksen arviointisuunnitelmasta arvioitavista kohteista aikatauluineen sekä esityksen arviointisuunnitelman muutoksista.

Arviontineuvoston yhteydessä toimivan korkeakoulujen arviointijaosto päättää korkeakouluja koskevien arviointien hankesuunnitelmasta, suunnittelu- ja arviointiryhmien kokoonpanosta sekä korkeakoulujen laatujärjestelmien auditointien lopputulosten hyväksymisestä.

Arviointikeskuksen asettaman arviointiasiain neuvottelukunnan tehtävänä on edistää arviointikeskuksen ja sidosryhmien välistä yhteistyötä sekä arviointikeskuksen tuottaman arviointitiedon hyödyntämistä.

Arviointikeskuksen toimintaperiaatteena on:

— noudattaa arvioinnin riippumattomuuden ja kehittävän arvioinnin periaatetta
— julkistaa käyttämänsä arviointiperusteet ja arviointiensa tulokset
— huolehtia tiedonvälityksestä sidosryhmille
— toimittaa arvioinnissa mukana olleille oppilaitoksille, opetuksen ja koulutuksen järjestäjille sekä korkeakouluille niitä koskevat arviointitulokset
— osallistua kansainväliseen arviointitoimintaan ja yhteistyöhön
— osallistua säännöllisesti oman toimintansa ulkopuoliseen arviointiin.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tavoitteena on suorittaa:

— ennen 1.5.2014 laaditun arviointisuunnitelman mukaiset tehtävät kunnes opetus- ja kulttuuriministeriö on hyväksynyt uuden arviointisuunnitelman
— 1.5.2014 jälkeen hyväksytyn arviointisuunnitelman mukaiset tehtävät.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	2 471	3 615	3 994
Bruttotulot	122	40	100
Nettomenot	2 349	3 575	3 894
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	933		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 082		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hallinnonalan rakenteen uudistaminen	-64
Oppimistulosten arviointitoiminnan menot (siirto momentilta 29.01.02)	563
Palkkausten tarkistukset	20
Säästöpäätös	-200
Yhteensä	319

Momentin nimike on muutettu.

2015 talousarvio	3 894 000
2014 talousarvio	3 575 000
2013 tilinpäätös	2 539 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 3 526 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:
1) menoihin, jotka aiheutuvat osallistumisesta kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön
2) kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin
3) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan edellyttämiin palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen henkilöille ja yhteisöille, jotka edistävät opetus-, tiede- ja kulttuurivaihtoa sekä Suomen kulttuurin tunnetuksi tekemistä ulkomailla.
Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Koulutuksen ja tieteen toimialan kansainväliset hankkeet	422 000
Fulbright-stipendivaihtotoiminta	277 000
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen toimialan kansainväliset hankkeet	2 033 000
Muut kansainväliset hankkeet	794 000
Yhteensä	3 526 000

Määrärahalla rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan monenkeskiseen ja kahdenväliseen kansainväliseen yhteistyöhön, ulkosuomalaistoimintaan sekä sukukansayhteistyöhön liittyviä hankkeita.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Sopetustoimi	-200
Yhteensä	-200

2015 talousarvio	3 526 000
2014 talousarvio	3 726 000
2013 tilinpäätös	3 790 000

22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 18 488 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:
1) tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen
2) enintään 4 175 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavan lainauskorvauksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.
Selvitysosa: Määrärahasta maksetaan tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia oppilaitoksissa, yleisissä kirjastoissa, valtionhallinnossa ja julkisen rahoituksen piirissä olevissa kulttuuriperintölaitoksissa tapahtuvasta suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtävien sopimusten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	150
Yhteensä	150

2015 talousarvio	18 488 000
2014 talousarvio	18 338 000
2013 tilinpäätös	18 088 000

(23.) Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)
Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2014 talousarvio	1 994 000

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 30 762 000 euroa.

2015 talousarvio	30 762 000
2014 talousarvio	30 803 000
2013 tilinpäätös	33 627 530

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)
Momentille myönnetään 648 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	575 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
3.	Tammenlehvän perinneliitto	63 000
Yhteensä		648 000

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-100
Yhteensä	-100

2015 talousarvio	648 000
2014 talousarvio	748 000
2013 tilinpäätös	685 000

51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)
Momentille myönnetään 3 132 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Avustus Ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 377 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle, eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	555 000
	— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	452 000
3.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	200 000
Yhteensä		3 132 000

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aiemmin lästimaksuilla rahoitetun Merimieskirkon toiminnan avustaminen (siirto momentilta 31.30.50)	37
Indeksikorotus Ortodoksisen kirkon avustukseen	47
Säästöpäätös	-100
Tasomuutos	-150
Yhteensä	-166

2015 talousarvio	3 132 000
2014 talousarvio	3 298 000
2013 tilinpäätös	3 195 259

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 198 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisten monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen maksuosuus Unescolle	1 450 000
Suomen maksuosuus Euroopan nuorisosäätiöön	37 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston nuorisokortin osittaissopimuksesta	5 000
Suomen maksuosuus WIPOlle	110 000
Suomen maksuosuus ICCROMille	22 000
Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskevasta sopimuksesta aiheutuvat menot	15 000
OECD/CERI jäsenmaksu	26 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston EURIMAGES-rahastoon	320 000
Suomen maksuosuus Euroopan audiovisuaaliselle observatoriolle	22 000
Suomen maksuosuus Euroopan nykykielten keskukselle	32 000
Suomen maksuosuus WADAlle	57 000
OECD/INES jäsenmaksu	28 000
Suomen maksuosuus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevasta UNESCOn yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus urheilun dopinginvastaisesta UNESCOn yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevasta UNESCOn yleissopimuksesta	16 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston urheilua koskevasta laajennetusta osittaissopimuksesta	18 000
Yhteensä	2 198 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Suomen maksuosuus aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevasta Unescon yleissopimuksesta	16
Yhteensä	16

2015 talousarvio	2 198 000
2014 talousarvio	2 182 000
2013 tilinpäätös	2 071 862

10. Yleissivistävä koulutus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Varhaiskasvatuksen ja yleissivistävän koulutuksen (päivähoito, esiopetus, perusopetus, lisäopetus, lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminta) tavoitteena on turvata sivistykselliset perusoikeudet jokaiselle lapselle, oppilaalle ja opiskelijalle sekä edistää heidän hyvinvointiaan, kehitystään ja oppimistaan. Varhaiskasvatuksen ja yleissivistävän koulutuksen kehittämisen lähtökohtana on yhdenvertaisten mahdollisuuksien luominen sekä laadukkaan kasvatuksen ja koulutuksen takaaminen kaikille asuinpaikasta, kielestä ja taloudellisesta asemasta riippumatta.

Tavoitteena on päivähoidon sekä koulu- ja oppilaitosverkon toimintakyvyn ja saavutettavuuden sekä toiminnan vaikuttavuuden turvaaminen.

Varhaiskasvatus koostuu hoidon, opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuudesta. Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on laaja-alaiseen, monitieteiseen tietoon ja tutkimukseen sekä pedagogisten menetelmien hallintaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. Varhaiskasvatuksella luodaan vahvaa perustaa lapsen persoonallisuuden sekä taitojen, kykyjen ja arvopohjan tasapainoiselle kasvulle, kehitykselle, elinikäiselle oppimiselle sekä hyvinvoinnille ja terveydelle.Tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen jatkumoa. Varhaiskasvatuspalveluilla tuetaan työn ja perheen yhteensovittamista.

Esi- ja perusopetusta kehitetään koko ikäluokalle yhteisenä, tasavertaiset edellytykset turvaavana opetuksena. Perusopetuksen lähtökohtina ovat laadukas ja turvallinen lähikoulu sekä yhtenäinen peruskoulu. Tavoitteena on kehittää koulua lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia edistävänä yhteisönä. Tämä saavutetaan turvaamalla ammattitaitoinen ja laadukas opetus, ohjaus ja tukitoimet, oppilas- ja opiskelijahuolto sekä turvallinen oppimisympäristö.

Lukiokoulutuksen järjestäjäverkkoa sekä taiteen perusopetuksen oppilaitosverkkoa kehitetään ottaen huomioon koulutustarve ja -tarjonta.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen alkaa varhaiskasvatuksessa ja jatkuu esi- ja perusopetuksessa, toisen asteen koulutuksessa sekä muussa yleissivistävässä koulutuksessa. Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus toteutetaan laadukkaasti ja tuloksellisesti siten, että oppilaat ja opiskelijat saavuttavat jatko-opintojen edellyttämät valmiudet ja koulutuksen keskeyttäminen vähenee. Koulutuksellista tasa-arvoa edistetään. Yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvataan kansallisilla ja kansainvälisillä arviointi- ja tutkimustuloksilla.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Subjektiivista päivähoito-oikeutta rajoitetaan sosiaaliset perusteet huomioivalla tavalla osa-aikaiseksi silloin, kun vanhempi on kotona äitiys-, isyys-, vanhempain- tai hoitovapaalla tai kotihoidon tuella. Varhaiskasvatuslain ja päivähoitoa koskevien asiakasmaksusäännösten valmistelua jatketaan.

Säädetään kuusivuotiaiden esiopetus velvoittavaksi ja koko ikäluokkaa koskevaksi. Parannetaan peruskoulun edellytyksiä toimia kaikkien lasten oppivelvollisuuskouluna huomioimalla koulujen toimintaympäristö niiden rahoituksessa. Varmistetaan tasa-arvoisen ja tasalaatuisen perusopetuksen saatavuus myös jatkossa.

Suunnataan voimavaroja varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen laadun kehittämiseen sekä koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin. Ryhmäkokoja pienennetään. Tuetaan aamu- ja iltapäivätoiminnan tarjontaa perusopetuksen 1.—2. luokan oppilaille sekä erityistä tukea tarvitseville. Tuetaan koulun kerhotoimintaa. Käynnistetään Tulevaisuuden peruskoulu - uuteen nousuun -kehittämistoiminta, jonka tavoitteena on tuottaa parhaaseen asiantuntemukseen perustuva kuvaus perusopetuksen nykytilasta, siihen liittyvistä ilmiöistä, oppimistulosten heikkenemisen syistä ja perusopetuksen kehittämistarpeista, jotka tukevat sivistykseen perustuvaa yhteiskuntarakennetta. Lasten ja nuorten luku- ja kirjoitustaitoa vahvistetaan jatkamalla valtakunnallista Lukuinto-ohjelmaa. Luonnontieteiden ja matematiikan osaamista ja kiinnostusta oppimiseen vahvistetaan valtakunnallisella kehittämisohjelmalla.

Oppivelvollisuusikää nostetaan 17 vuoteen kriittisen nivelvaiheen koulutuksen jatkuvuuden turvaamiseksi, keskeyttämisten vähentämiseksi ja nuorten työurien pidentämiseksi. Säädetään muiden kuin evankelisluterilaisen ja ortodoksisen uskonnon sekä elämänkatsomustiedon opetuksen minimiryhmäkoon nostamisesta kolmesta oppilaasta 10 oppilaaseen.

Valmistellaan lukiokoulutuksen järjestäjäverkon rakenteellinen uudistaminen ja rahoitusjärjestelmän uudistaminen siten, että rahoitus perustuu ensisijaisesti suorituksiin (esim. tutkinnot, osatutkinnot, osaamispisteet) ja tuloksiin, ei opiskeluaikaan. Valmistellaan rahoituksen määräytymisestä todellisen kustannuspohjan perusteella luovuttavaksi ja toisen asteen koulutukseen kohdennettava valtion rahoituksen kokonaismäärä muutettavaksi talousarvioon perustuvaksi. Puolitetaan julkinen rahoitus lukiokoulutuksen erityisen koulutustehtävän toteuttamiseen. Valmistellaan valtionosuusrahoituksen

lakkauttamista lukiokoulutuksen aineopintoihin ylioppilastutkintoon suorittaneilta. Samoin valmistellaan rajattavaksi lukion opiskelijasta koulutuksen järjestäjälle myönnettävä valtionosuusrahoitus enintään kolmeen vuoteen.

Lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijakoa koskeva valtioneuvoston asetus sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet uudistetaan siten, että ne voidaan ottaa käyttöön 1.8.2016.

Vahvistetaan lasten ja nuorten emotionaalisia ja psykososiaalisia taitoja sekä jatketaan toimia koulukiusaamisen vähentämiseksi. Jatketaan psykososiaalisen hyvinvoinnin ja elämänhallintataitojen edistämiseen sekä kiusaamisen ja sen vaikutusten vähentämiseen liittyvän Kaikki Mukaan (KaMu)-toimenpideohjelman kehittämistä toisen asteen oppilaitoksissa vuonna 2015.

Ylioppilastutkintoa kehitetään tukemaan koulutuksen yleissivistäviä tavoitteita ja mahdollistamaan tutkinnon laajempi hyödyntäminen korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa. Tutkinnon toisesta äidinkielen kokeesta kehitetään tiedon käsittelyä ja pätevyyden arvioinnin taitoja mittaava koe. Ylioppilastutkintolautakunta selvittää tapoja yleissivistyksen mittaamiseksi. Valmistellaan tieto- ja viestintätekniikan asteittaista käyttöönottoa tutkinnon suorittamisessa.

Tuetaan oppimisympäristöjen kehittämistä ja monipuolistamista sekä kehitetään vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen pedagogiikkaa ja edistetään opetushenkilöstön osaamista. Edistetään oppimateriaalien keskitettyä hankintaa yleissivistävässä koulutuksessa ja siirtymistä kohti digitaalisia materiaaleja. Kehitetään kansallista koulutuspilvipalvelua. Sen tarkoituksena on tuottaa järjestelmä, jolla opetusmateriaalit saadaan helposti koulujen ja opettajien käyttöön. Kehitetään tapoja tukea opettajien omaa oppimateriaalien tuotantoa ja levitystä muidenkin käyttöön ja helpottaa yritysten mahdollisuuksia päästä oppimateriaalimarkkinoille.

Edistetään taiteen perusopetuksen maanlaajuista saatavuutta, monipuolisuutta ja laatua.

OECD:n PISA-tutkimuksen tulokset Suomen osalta 2003—2012 ja tavoite vuodelle 2015

	2003 toteutuma	2006 toteutuma	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015[1] tavoite
Lukutaito	543	547	536	524	538—550
Matematiikka	544	548	541	541	538—550
Luonnontiede	548	563	554	554	550—560

1) Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2001, 2004, 2007, 2010 ja 2013.

Päivähoitoon osallistuvien määrät sekä yleissivistävän koulutuksen oppilasmäärät, opetustunnit ja ohjaustunnit vuosina 2012—2015

	2012 toteutuma	2013 arvio	2014 arvio	2015 tavoite
Päivähoito[1]	209 530	212 700	213 700	214 400
Esiopetus[2]	59 700	61 000	61 000	62 500
Perusopetus	525 410	526 840	530 000	531 000
Lisäopetus	2 000	1 840	2 300	2 060
Vaikeimmin kehitysvammaiset oppilaat	1 450	1 470	1 450	1 470
Muut vammaisoppilaat	10 430	10 260	10 200	10 650
Maahanmuuttajien valmistava opetus	2 650	2 800	2 820	2 860
Joustavan perusopetuksen oppilaat (enintään)	1 750	1 840	2 000	2 000
Sisäoppilaitoslisä	570	530	600	540
Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä sekä heidän muun opetuksensa tukeminen (enintään)	18 080	20 690	24 000	24 000

	2012 toteutuma	2013 arvio	2014 arvio	2015 tavoite
Nuorten lukiokoulutus	100 410	99 460	104 000	104 000
Aikuisten lukiokoulutus	25 300	25 650	26 000	26 000
— josta yli 18-vuotiaat	5 590	5 650	6 000	7 100
— aikuislukioiden/-linjojen aineopiskelijoiden suorittamien lukion pakollisten ja syventävien/ valinnaisten kurssien lukumäärien perusteella lasketut opiskelijat	1 070	1 150	1 200	1 200
Taiteen perusopetus				
— musiikkioppilaitosten tunnit	1 653 000	1 653 000	1 653 000	1 653 000
— muun taiteen perusopetuksen tunnit	140 800	140 800	140 800	140 800
Aamu- ja iltapäivätoiminta				
— osallistuvat lapset	51 280	56 000	56 000	56 000
— ohjaustunnit	3 320 000	3 390 000	3 390 000	3 390 000

[1)] Kuntien järjestämä päivähoito, sisältää koko- ja osapäivähoidossa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa olevat lapset yhteensä.
[2)] Esi- ja perusopetuksen luvut ovat toteumavuoden syksyn valtionosuustietoja (kunnat, kuntayhtymät, yksityiset opetuksen järjestäjät).

Ylioppilastutkintoon osallistuu vuonna 2015 noin 78 800 kokelasta, ja heidän arvioidaan suorittavan yhteensä noin 202 000 koetta.

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 49 231 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää myös:
1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkaus- ja eräiden muiden menojen maksamiseen
2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, valtion yleissivistävien erityiskoulujen palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen
3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.
Selvitysosa: Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu toimivat esi-, perus- ja lukio-opetuksen kouluina. Koulut kehittävät kulttuuriyhteyksien ja verkottumisen kautta koulujen kielten- ja kulttuuriopetusta. Valtion yleissivistäviä erityiskouluja kehitetään. Helsingin eurooppalaisen koulun tehtävänä on tarjota Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmiin perustuvaa opetusta.

Oppilasmäärät

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	821	814	860	860
Suomalais-venäläinen koulu	682	683	709	705
Valtion yleissivistävät erityiskoulut	440	454	396	387
Eurooppa-koulut (suomalaiset oppilaat)	667	642	650	640
Koulukotien perusopetus	154	141	141	141
Helsingin eurooppalainen koulu	239	267	285	290
Yhteensä	3 003	3 001	3 041	3 023

Ohjaustoiminnan tunnusluvut

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 tavoite

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 tavoite
Ohjaustoiminta kentällä				
— ohjauskäyntejä	1 249	1 108	1 599	1 534
— oppilaita	866	918	834	958
Tilapäinen opetus ja kuntoutus				
— Tukijaksopäivät	4 469	3 258	5 038	5 386
— Tukijaksojen oppilaat	474	445	497	502

Henkilötyövuodet

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	76,3	76,5	77	78
Suomalais-venäläinen koulu	84,4	81,1	81	81
Valtion yleissivistävät erityiskoulut	631,4	623	624	613,7
EU:n Eurooppa-koulut	34,0	30	30	30
Helsingin eurooppalainen koulu	55,0	59,8	60,6	60,6
Yhteensä	881,1	870,4	872,6	863,3

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kielikoulut	4 657 000
Valtion yleissivistävät erityiskoulut	38 206 000
Koulukotien perusopetus	1 696 000
EU:n Eurooppa-koulut	1 809 000
Helsingin eurooppalainen koulu	2 863 000
Yhteensä	49 231 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	67 440	69 424	69 231
Bruttotulot	20 406	18 500	20 000
Nettomenot	47 034	50 924	49 231
Siirtyneet erät			
— edelliseltä vuodelta siirtyneet	10 657		
— seuraavalle vuodelle siirtyneet	13 067		

Kuntien rahoitusosuus valtion yleissivistävän lukiokoulutuksen kustannuksiin, 1 366 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.10.30 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Jyväskylän näkövammaisten koulun ja Haukkarannan koulun hanke	2 000
Onerva Mäen koulun kalustaminen (kertamenon poistuminen)	-2 500
Onerva Mäen koulun lisävuokran tarkistus	-1 250
Onerva Mäen uudisrakennushankkeen kalustaminen	1 250
Opiskelijavalintapalvelut (siirto momentilta 29.01.02)	-96

Suomalais-venäläisen koulun vuokramenon vähentyminen	-600
Tuottavuustoimet	-180
Valtion järjestämän lukiokoulutuksen säästö (siirto momentille 29.10.30)	-127
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-100
Palkkaliukumasäästö	-173
Palkkausten tarkistukset	278
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-249
Vuokramenojen indeksikorotus	124
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-70
Yhteensä	-1 693

2015 talousarvio	49 231 000
2014 talousarvio	50 924 000
2013 tilinpäätös	49 443 000

02. Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 892 000 euroa.
Selvitysosa:

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	8 336	8 741	9 190
Bruttotulot	6 907	6 792	7 298
Nettomenot	1 430	1 949	1 892
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	603		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 078		

Nettobudjetoitavat tulot kertyvät ylioppilastutkintolautakunnan suoritteista perittävistä maksuista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (908/2010) mukaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimet	-45
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-10
Vuokramenojen indeksikorotus	1
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-3
Yhteensä	-57

2015 talousarvio	1 892 000
2014 talousarvio	1 949 000
2013 tilinpäätös	1 905 000

20. Yleissivistävän koulutuksen ja lasten päivähoidon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 13 697 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:

1) yleissivistävän koulutuksen ja lasten päivähoidon sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämis- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
2) EU:n ja OECD:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
3) enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.
Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-20
Pilviväylän tunnistautumisratkaisu	3 000
Säästöpäätös	-2 000
Yhteensä	980

2015 talousarvio	13 697 000
2014 talousarvio	12 717 000
2013 tilinpäätös	12 818 000

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 774 770 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:
1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen
2) enintään 3 800 000 euroa edellä mainitun lain 13 §:n 3 momentin mukaisille muille kuin oppivelvollisille järjestettävän perusopetuksen aineenopetuksen käyttökustannuksiin
3) enintään 2 400 000 euroa avustuksina yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin
4) enintään 6 000 000 euroa joustavan perusopetuksen käyttökustannuksiin
5) enintään 1 300 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein edellä mainitun lain 44 §:n mukaisten avustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille
6) enintään 136 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
7) enintään 18 296 000 euroa innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspilvipalveluihin, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa ja ylioppilastutkintolautakunnan tieto- ja viestintäteknologiseen varustamiseen sekä koulujen ja oppilaitosten kansainväliseen toimintaan
8) enintään 22 000 000 euroa koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin
9) enintään 60 000 000 euroa perusopetuksen opetusryhmäkoon pienentämiseen
10) enintään 12 000 000 euroa esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan laadun kehittämiseen ja seurantaan
11) enintään 3 745 000 euroa avustuksina koululaisten kerhotoiminnan tukemiseen
12) enintään 160 000 euroa Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisten menojen maksamiseen
13) enintään 11 975 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein edellä mainitun lain 45 §:n mukaisten avustusten maksamiseen täydentävän vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen

14) enintään 75 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein edellä mainitun lain 45 §:n mukaisten avustusten maksamiseen saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen

15) enintään 120 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten lasten päivähoitopalveluiden turvaamiseksi

16) rahoituslain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston päätöksen (191/1999) 4 ja 5 §:n mukaisten saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen valtionavustuksen maksamiseen

17) EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lasten päivähoidon järjestämiseen Suomessa samoin edellytyksin kuin henkilöiden omissa kotikunnissa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 390 000 tuntia. Ohjaustunnin hinta on 26,00 euroa.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 653 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 140 800 tuntia.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle esityksen laiksi lukiolain (629/1998), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) muuttamisesta sekä asetuksen perusopetusasetuksen (852/1998) muuttamisesta. Säädetään laki oppivelvollisuudesta. Muutetaan valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta. Lisäksi eräitä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain perusteella määräytyviä perusopetuksen rahoitusperusteita muutetaan.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

1) Laskennalliset kustannukset (opiskelijamäärä * yksikköhinta)	637 542 000
— kunnallinen lukiokoulutus (91 850 * 6 028,91 €)	553 755 000
— yksityinen lukiokoulutus (9 560 * 6 308,68 €, sis. alv.)	60 311 000
— kunnallinen yli 18-vuotiaana aloittaneiden lukiokoulutus (5 660 * 3 291,02 €)	18 627 000
— yksityinen yli 18-vuotiaana aloittaneiden lukiokoulutus (1 400 * 3 463,29 €, sis. alv.)	4 849 000
Kuntien rahoitusosuus	-456 241 000
Perusopetus, vaikeimmin kehitysvammaiset	43 675 000
Perusopetus, muut vammaisoppilaat	193 178 000
Maahanmuuttajien valmistava opetus	43 996 000
Lisäopetus	16 267 000
Muiden kuin oppivelvollisten esi- ja perusopetus	13 932 000
Sisäoppilaitoslisä	1 593 000
Koulukotikorotus	1 027 000
Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus	50 240 000
Opetustuntikohtainen taiteen perusopetuksen valtionosuus	78 243 000
Ulkomailla toimivien koulujen valtionosuus	3 223 000
Yksityisen opetuksen järjestäjän alkavan ja laajenevan toiminnan rahoitus	3 588 000
2) Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (enintään)	3 800 000
3) Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (enintään)	2 400 000
4) Joustavan perusopetuksen lisä (enintään)	6 000 000
5) Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (enintään)	1 300 000

6) Avustukset muille kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saaville taiteen perusopetuksen järjestäjille (enintään)	136 000
7) Innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspilvipalveluihin, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkintolautakunnan tieto- ja viestintäteknologiseen varustamiseen sekä koulujen ja oppilaitosten kansainväliseen toimintaan (enintään)	18 296 000
8) Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin (enintään)	22 000 000
9) Perusopetuksen opetusryhmäkoon pienentämiseen (enintään)	60 000 000
10) Esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan laadun kehittäminen ja seuranta (enintään)	12 000 000
11) Kerhotoiminnan tukeminen (enintään)	3 745 000
12) Ulkomaanopetuksen menot	160 000
13) Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukeminen (enintään)	11 975 000
14) Rahoituslain 45 §:n mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (enintään)	75 000
15) Saamenkielisten lasten päivähoitopalveluiden turvaamiseen saamelaisten kotiseutualueen kunnissa (enintään)	120 000
16) Rahoituslain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston päätöksen (191/1999) 4 ja 5 §:n mukaisten saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen valtionavustuksen maksamiseen (enintään)	2 000 000
17) Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten päivähoidon tuki (enintään)	500 000
Yhteensä	774 770 000

Päivähoitopalvelun EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lapselle tuottavalla kunnalla on oikeus periä palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten ja perheen maksuosuuden välinen erotus Suomen valtiolta.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt arviot (ei sis. alv)

Kotikuntakorvauksen perusosa	6 232,40 euroa/asukas
Lukiokoulutus	6 004,52 euroa/opisk.
Taiteen perusopetus	
— opetustuntikohtainen yksikköhinta	75,56 euroa/opetustunti
Aamu- ja iltapäivätoiminta	26,00 euroa/ohjaustunti

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu kuntien rahoitusosuus sisältää 10 945 000 euroa kuntien osuutena lukiokoulutuksesta harjoittelukouluissa ja valtion yleissivistävissä oppilaitoksissa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluontoisen vähennyksen poistuminen	2 680
Koulutuksellista tasa-arvoa edistävät toimenpiteet ja opetusryhmäkokojen pienentäminen	40 000
Kuntien omarahoitusosuuden muutos ammattikorkeakoulujen rahoitusuudistuksen vuoksi (siirto momentille 29.40.55)	-80 773
Kustannustason muutos, lukio ja taiteen perusopetus (1,2 %)	4 368
Kustannustason muutos, perusopetuksen kotikuntakorvaus (+0,7 %)	2 205
Laskennallisten tekijöiden vaikutus lukiokoulutuksen rahoitukseen (HO)	-15 000
Lukiokoulutuksen menosäästön uudelleenkohdennus (siirto momentille 29.10.01)	127
Lukiokoulutuksen yksikköhinnan leikkaus (säästöpäätös)	-7 000
Maahanmuutto ja kotiuttaminen; lukiokoulutukseen valmistava koulutus	1 100

Muiden kuin evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen uskonnon sekä elämänkatsomustiedon opetuksen minimiryhmäkoon nostaminen 10 henkeen, lukiokoulutus	-70
Oppivelvollisuusiän nosto 17 vuoteen	3 410
Perusopetuksen laadun vahvistaminen	22 000
Perusopetuksen opetusryhmäkoon pienentäminen (HO)	17 300
Toisen asteen koulutuksen järjestäminen ja rahoitus (rakennepoliittinen ohjelma)	-1 500
Yksityisten perusopetuksen järjestäjien valtionavustusten leikkaus (säästöpäätös)	-1 100
Säästöpäätös	-57 000
Yhteensä	-69 253

2015 talousarvio	774 770 000
2014 talousarvio	844 023 000
2013 tilinpäätös	817 307 162

(34.) Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)
Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2014 talousarvio	46 400 000
2013 tilinpäätös	58 000 000

(35.) Avustus yleissivistävien oppilaitosten ja pääiväkotien sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)

2013 tilinpäätös	35 000 000

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)
Momentille myönnetään 1 128 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kerhokeskus - Koulutyön tuki ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/ hemgrundskola -toimintaan, sekä eräiden vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.
Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-175
Yhteensä	-175

2015 talousarvio	1 128 000
2014 talousarvio	1 303 000
2013 tilinpäätös	1 403 000

20. Ammatillinen koulutus

Selvitysosa: Ammatillisen koulutuksen päämääränä on vahvistaa työelämän ja yhteiskunnan hyvinvointia ja kilpailukykyä kansainvälistyvässä toimintaympäristössä parantamalla väestön ammatillista osaamista sekä tukemalla elinikäistä oppimista ja työelämälähtöistä innovaatiotoimintaa.

Työelämä- ja kysyntälähtöisyys sekä reagointiherkkyys ovat keskeisiä tekijöitä, joilla vahvistetaan ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta, laatua ja osuvuutta. Koulutustakuun toteuttaminen osana nuorisotakuuta, nuorten aikuisten osaamisohjelman onnistuminen ja osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttävät nuorten koulutukseen pääsyn turvaamista, joustavien koulutuspolkujen rakentamista sekä riittävää ammatillisen peruskoulutuksen tarjontaa myös aikuisväestölle.

Nuorisotakuun toteuttamiseen suunnatulla määrärahalla varmistetaan ammatillisen peruskoulutuksen riittävä tarjonta koko maassa. Lisäksi nuorisotakuuta toteutetaan nostamalla oppivelvollisuusikää, kehittämällä edelleen opiskelijavalintaprosesseja sekä ottamalla käyttöön uusi ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen yhtenäinen kokonaisuus. Koulutuksen työelämävastaavuutta vahvistetaan kehittämällä perustutkinnon suorittamisen malleja, joissa hyödynnetään nykyistä laajemmin ja monipuolisemmin työvaltaisia opiskelumenetelmiä, työpaikalla tapahtuvaa opiskelua sekä koulutuksen eri järjestämismuotoja.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon rakenteellista kehittämistä jatketaan rakennepoliittisen ohjelman mukaisesti tavoitteena lisätä koulutuksen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta sekä varmistaa yksilöiden ja työelämän tarpeisiin vastaavien koulutuspalveluiden saatavuus maan eri osissa ja molemmissa kieliryhmissä. Tavoitteena on aikaansaada toimintaedellytyksiltään vahvoja monialaisia ammatillista perus- ja lisäkoulutusta tarjoavia koulutuksen järjestäjiä, jotka kykenevät vastaamaan omalla toiminta-alueellaan työelämän ja yksilöiden osaamistarpeisiin asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti käyttäen hyödyksi koko ammatillisen koulutuksen palveluvalikoimaa ja molempia järjestämismuotoja.

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmää uudistetaan siten, että muodostuu selkeä ja työelämän muuttuviin tarpeisiin vastaava ja elinikäistä oppimista tukeva osaamisperusteinen tutkintorakenne ja tutkinnot. Opintopolkujen joustavoittamiseksi ja monipuolistamiseksi lisätään mahdollisuuksia suorittaa osia tutkinnoista yli tutkintorajojen ja edistetään tutkinnon osien suorittamismahdollisuutta, kuitenkin siten että jokaiselle vailla ammatillista tutkintoa olevalle ensisijaiseksi tavoitteeksi asetetaan koko tutkinnon suorittaminen. Ammatillisten perustutkintojen ja niiden osien tuottaman osaamisen laajuus määritellään osaamisperusteisesti eurooppalaiseen opintosuoritusten siirtojärjestelmään (ECVET) perustuvina osaamispisteinä.

Ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen rahoitus- ja säätelyjärjestelmä uudistetaan rakennepoliittisen ohjelman mukaisesti yhtenäisenä kokonaisuutena siten, että se tukee työelämävastaavuudelle, elinikäisen oppimisen edistämiselle, nuorisotakuun toteuttamiselle sekä koulutusjärjestelmän laadulle, tehokkuudelle ja tuloksellisuudelle asetettavien tavoitteiden saavuttamista. Koulutuksen järjestäjien saama rahoitus perustuu jatkossa ensisijaisesti suorituksiin ja tuloksiin, ei opiskeluaikaan.

Toiminnan tuloksellisuus

Perusasteen päättäneiden ja vailla toisen asteen tutkintoa tai koulutuspaikkaa olevien pääsy ammatilliseen peruskoulutukseen paranee uudistettujen ammatillisen koulutuksen opiskelijaksi ottamisen perusteiden sekä koulutukseen hakeutumis- ja valintaprosessien uudistamisen johdosta. Koulutukseen hakeutumis- ja valintaprosesseja tehostetaan edelleen laajentamalla ammatillisen ja lukiokoulutuksen sähköinen haku- ja koulutustietojärjestelmä koskemaan myös yhteishaun ulkopuolista nuorille suunnattua koulutusta ja aikuiskoulutusta.

Työelämän ammatilliseen koulutukseen kohdistamat vaatimukset lisääntyvät samanaikaisesti, kun koulutukseen käytettävät resurssit vähenevät ja uusien opiskelijoiden yksilölliset erot ovat yhä suurempia. Tämä lisää joustavien, opiskelijan ja työelämän tarpeista lähtevien opintopolkujen sekä tavoitteellista oppimista tukevien monimuotoisten oppimisympäristöjen, opetusmenetelmien ja tukitoimenpiteiden tarvetta.

Tavoitteeksi asetetaan, että ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisaste laskee 7,5 prosenttiin vuonna 2015, kun se oli 8,7 % vuonna 2012[5]. Läpäisyastetta pyritään nostamaan 65 prosenttiin vuonna 2015, kun se oli arviolta 62 % vuonna 2012[6].

Ammatillisen koulutuksen korkean laadun ja vaikuttavuuden varmistamiseksi koulutuksen järjestäjien tulee kehittää johtamis- ja toimintajärjestelmiään. Tavoitteena on, että kaikilla ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on toimiva laadunhallintaa ja laadun jatkuvaa parantamista tukeva järjestelmä. Laatujärjestelmien tilaa arvioidaan kriteeriperustaisella itsearvioinnilla.

Toiminnan laajuus

Koko tutkinnon suorittamiseen tähtäävän ammatillisen peruskoulutuksen tarjonta mitoitetaan siten, että koko perusopetuksen päättävälle ikäluokalle voidaan tarjota mahdollisuus lukio- tai ammatillisiin opintoihin. Lisäksi ammatillisen peruskoulutuksen opiskelupaikkoja varataan riittävästi lukiosta ammatilliseen koulutukseen siirtyville, aiemman koulutuksen keskeytymisen tai muun syyn johdosta ilman ammatillista tutkintoa jääneille nuorille, valmistavaa koulutusta tarvitseville ja työelämästä tai muutoin koulutusjärjestelmän ulkopuolelta tuleville ilman ammatillista tutkintoa oleville aikuisille. Ammatillisen perustutkinnon jo suorittaneet ohjataan pääsääntöisesti aikuiskoulutukseen. Nuorisotakuun toteutukseen osoitetulla määrärahalla ammatillista peruskoulutusta lisätään niille alueille, joilla sitä nuorisoikäluokkaan nähden on muita alueita vähemmän, painottuen metropolialueelle ja turvataan samalla tarjonnan säilyminen väestökehityksen ja työvoimatarpeen edellyttämällä tasolla myös muilla alueilla.

Ammatillisen peruskoulutuksen uusien opiskelijoiden, tutkintojen ja opiskelijamäärien sekä koulutuksen järjestäjien lukumäärien arvioidaan kehittyvän seuraavasti:

Ammatilliseen perustutkintoon johtavan/valmistavan koulutuksen uudet opiskelijat (oppilaitosmuotoinen koulutus)[1]

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
Perustutkintoon johtava/valmistava koulutus yhteensä	60 002	61 002	61 429	63 000	63 500	62 000
— perustutkintoon johtava koulutus (nuorten koulutus)	49 817	49 858	49 381	50 000	49 500	48 000
— näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon valmistava koulutus (aikuiskoulutus)	10 185	11 164	12 048	13 000	14 000	14 000

1) Lähde: Tilastokeskus. Vain opetushallinnon alainen valtionosuusrahoitteinen koulutus. Oppisopimusmuotoisen peruskoulutuksen tavoitteenasettelu esitetään luvussa 29.30.

Ammatillisen perustutkinnon suorittaneet (oppilaitosmuotoinen koulutus)[1]

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
Perustutkinnot yhteensä	36 745	40 155	41 813	42 900	44 100	45 000
— peruskoulutuksessa suoritetut tutkinnot (nuorten koulutus)	32 976	34 581	35 773	36 200	36 800	37 000

5 Lähde: Tilastokeskus. Ammatillisen koulutuksen keskeyttäneistä osa siirtyy muiden sektoreiden koulutukseen, joten kokonaan opiskelunsa keskeyttäneiden osuudeksi tavoitellaan noin 6,5 prosenttia vuonna 2015, kun se oli 7,8 % vuonna 2012. Tilasto ei sisällä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta, oppisopimuskoulutusta eikä erityisoppilaitoksissa järjestettävää koulutusta.

6 Tilastokeskus. Läpäisyaste tarkoittaa tässä kolme vuotta tilastointivuotta aikaisemman kalenterivuoden uusista opiskelijoista niiden osuutta, jotka ovat suorittaneet ammatillisen perustutkinnon enintään kolmessa vuodessa. Tilasto ei sisällä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta eikä oppisopimuskoulutusta.

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
— näyttötutkintona suoritetut tutkinnot (aikuiskoulutus)	3 769	5 574	6 040	6 700	7 300	8 000

[1)] Lähde: Tilastokeskus. Vain opetushallinnon alainen valtionosuusrahoitteinen koulutus. Oppisopimusmuotoisen peruskoulutuksen tavoitteenasettelu esitetään luvussa 29.30.

Ammatillisen peruskoulutuksen vuosiopiskelijamäärät (oppilaitosmuotoinen koulutus)[1]

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 arvio
Peruskoulutus yhteensä	149 202	150 557	150 295	150 470	150 700	149 200
— josta erityisopetus	20 916	21 264	21 904	22 660	22 500	22 200
1. Nuorten peruskoulutus yhteensä	131 940	132 595	131 281	129 830	129 000	127 500
1.1. Tutkintoon johtava koulutus	125 451	126 055	124 881	123 553	123 000	121 300
1.2. Valmistavat ja valmentavat koulutukset yhteensä[2]	6 489	6 540	6 400	6 277	6 000	6 200
— josta ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus (ammattistartti)	1 466	1 555	1 534	1 404	1 300	1 400
— josta vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus	2 903	2 906	2 839	2 780	2 700	2 700
— josta maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus	1 570	1 586	1 598	1 714	1 700	1 800
— josta talouskouluopetus	550	494	429	379	300	300
2. Aikuisten peruskoulutus (näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon valmistava koulutus)	17 262	17 962	19 014	20 640	21 700	21 700

[1)] Lähde: valtionosuusjärjestelmä. Vuosiopiskelijamäärä on kevään ja syksyn tilastointipäivien opiskelijamäärien aritmeettinen keskiarvo. Oppisopimusmuotoisen peruskoulutuksen tavoitteenasettelu esitetään luvussa 29.30.

[2)] 1.8.2015 alkavasta koulutuksesta lukien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavat ja valmentavat koulutukset yhdistetään yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Nykyisestä neljästä erillisestä valmistavasta/valmentavasta koulutuksesta ja oppisopimuskoulutuksen ennakkojaksosta muodostetaan yksi ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus, kuitenkin siten että osasta nykyisestä vammaisten valmentavasta ja kuntouttavasta opetuksesta ja ohjauksesta muodostetaan erillinen työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus.

Ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen perusteena olevat opiskelijamäärät (oppilaitosmuotoinen koulutus)[1]

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 arvio
Peruskoulutus yhteensä	147 038	148 235	148 971	149 640	150 050	148 600
1. Kunnallinen ammatillinen koulutus	117 367	118 446	119 134	119 289	119 660	118 350
— josta kuntajärjestäjien	24 495	23 851	23 843	30 362	30 750	30 050
— josta kuntayhtymäjärjestäjien	92 872	94 595	95 291	88 927	88 910	87 300
2. Yksityinen ammatillinen koulutus	29 536	29 648	29 693	30 199	30 240	30 100
3. Valtion järjestämä ammatillinen koulutus	135	141	144	152	150	150

[1)] Lähde: valtionosuusjärjestelmä. Oppilaitosmuotoisessa peruskoulutuksessa rahoituksen perusteena oleva opiskelijamäärä perustuu kevään ja syksyn tilastointipäivien opiskelijamäärien painotettuun keskiarvoon (kevään opiskelijamäärä kerrotaan 7:llä ja syksyn

opiskelijamäärä 5:llä). Koulutuksen järjestämislupien enimmäisopiskelijamäärän ylittävä opiskelijamääräosuus ei sisälly rahoituksen perusteena olevaan opiskeljamäärään.

Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjien lukumäärät (oppilaitosmuotoinen koulutus)[1]

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 toteutuma	2015 arvio
Kaikki järjestäjät yhteensä	144	139	137	134	131	129
— kuntajärjestäjät	15	12	11	11	11	10
— kuntayhtymäjärjestäjät	39	39	38	36	35	34
— yksityiset järjestäjät	89	87	87	86	84	84
— valtio koulutuksen järjestäjänä	1	1	1	1	1	1

1) Kalenterivuoden alun tilanne.

Ammatillisen koulutuksen kokonaisuuden jäsentyminen eri osa-alueisiin ilmenee seuraavasta taulukosta. Ammatillista koulutusta rahoitetaan tämän luvun lisäksi myös luvun 29.30 momenteilta. Taulukossa on mainittu talousarvion luku, jolta koulutusta vuonna 2015 rahoitetaan.

Ammatillinen koulutus						
Peruskoulutus					**Lisäkoulutus**	
Oppilaitosmuotoinen koulutus			Oppisopimuskoulutus		Oppilaitosmuotoinen koulutus	Oppisopimuskoulutus
Perustutkinton johtava koulutus	Perus-koulutukseen valmistavat ja valmentavat koulutukset	Näyttö-tutkintona suoritettavaan perustutkinton valmistava koulutus	Perustutkinton johtava koulutus	Näyttö-tutkintona suoritettavaan perus-tutkintoon valmistava koulutus	Ammatti- ja erikois-ammattitutkintoon valmistava koulutus	Ammatti- ja erikois-ammattitutkintoon valmistava koulutus
rahoitus kokonaan luvussa 29.20	rahoitus kokonaan luvussa 29.20	valtionosuus rahoitus luvussa 29.20 ja valtionavustusrahoitus luvussa 29.30	rahoitus kokonaan luvussa 29.30	rahoitus kokonaan luvussa 29.30	rahoitus kokonaan luvussa 29.30	rahoitus kokonaan luvussa 29.30

01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 407 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan käyttöön opetuksessa ja opiskelussa, maahanmuuttajien tukiopetukseen, ammatilliseen lisäkoulutukseen sekä työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin.

Selvitysosa: Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus tuottaa merenkulkuelinkeinon, viranomaisten ja vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuustasoa parantavaa ja ylläpitävää sekä

ympäristöonnettomuuksia ehkäisevää turvallisuuskoulutusta pelastautumiskoulutusyksikössä Lohjalla ja palokoulutusyksikössä Upinniemessä. Tavoitteena on, että vuonna 2015 Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus kouluttaa yhteensä 4 600 henkilöä.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tehtävänä on lisätä saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisalueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria ja saamen kieltä. Koulutuskeskuksen erityistehtävänä on palvella Euroopan unionin ainutta alkuperäiskansaa. Vuonna 2015 koulutuskeskuksen ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärä on noin 150 ja ammatillisessa lisäkoulutuksessa toteutetaan noin 4 500 opiskelijatyöpäivää. Saamen kielen ja kulttuurin lukuvuosikoulutuksessa toteutetaan noin 7 000 opiskelijatyöpäivää ja kurssitoiminnassa 5 000 opiskelijatyöpäivää.

Henkilötyövuodet

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 tavoite
Saamelaisalueen koulutuskeskus	68,3	70,2	65	65
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus	22,6	23,3	24	26
Yhteensä	90,9	93,5	89	91

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	10 898	9 994	10 207
Bruttotulot	2 036	1 500	1 800
Nettomenot	8 862	8 494	8 407
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 312		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 003		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimet	-67
Palkkaliukumasäästö	-10
Palkkausten tarkistukset	14
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-42
Vuokramenojen indeksikorotus	30
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-12
Yhteensä	-87

2015 talousarvio	8 407 000
2014 talousarvio	8 494 000
2013 tilinpäätös	8 553 000

20. Työpaikalla tapahtuva oppiminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 526 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työssäoppimisen ja muun työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja osaamisen osoittamisen rahoittamisesta sekä koulutuksen kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Säästöpäätös	-500
Yhteensä	-500

2015 talousarvio	2 526 000
2014 talousarvio	3 026 000
2013 tilinpäätös	3 026 000

21. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 1 239 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:
1) ammatillisen koulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämis- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
2) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
3) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.
Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Säästöpäätös	-100
Yhteensä	-100

2015 talousarvio	1 239 000
2014 talousarvio	1 339 000
2013 tilinpäätös	1 339 000

30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 511 911 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:
1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä muiden avustusten maksamiseen
2) enintään 6 072 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin sekä avustuksina ammatillisen koulutuksen yhteisiin tehtäviin ja laatupalkintoihin ja Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen
3) enintään 851 000 euroa avustuksina ammatillisen erityisopetuksen kehittämis- ja palvelutoiminnan sekä työelämälähtöisyyden vahvistamiseen
4) enintään 11 961 000 euroa avustuksina virtuaalisten oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen ja
5) enintään 6 000 000 euroa avustuksina työvaltaisia opiskelumenetelmiä ja koulutuksen eri järjestämismuotoja joustavasti yhdistävien koulutusmallien kehittämiseen perustutkinnon suorittamisessa.
Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 8 §:n mukaisen kunnan omarahoitusosuuden muuttamisesta.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Laskennalliset kustannukset (opiskelijat * omistajatyypin mukainen yksikköhinta)	1 632 672 000
— kunnallinen ammatillinen koulutus (118 350 * 10 235,92 €)	1 211 421 000
— yksityinen ammatillinen koulutus (30 100 * 13 993,55 €, sis. alv.)	421 206 000
Kuntien rahoitusosuus	1 146 600 000
Arvonlisäverojen takaisin maksamisesta aiheutuvien kulujen kompensointi	1 000 000
Rahoituslain mukaiset avustukset, yhteiset tehtävät, laatupalkinnot sekä Örebron kuulovammaisten oppilaitos (enintään)	6 072 000
Erityisopetuksen kehittämis- ja palvelutoiminta sekä työelämälähtöisyys (enintään)	851 000
Virtuaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen ja monipuolistaminen (enintään)	11 961 000
Työvaltaista oppimista ja koulutuksen eri järjestämismuotoja yhdistävät koulutusmallit (enintään)	6 000 000
Yhteensä	511 911 000

Valtionosuuden määräytymisperusteena käytetty ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta on 10 833,04 euroa opiskelijaa kohden.

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu arvio kuntien rahoitusosuudesta sisältää kuntien osuutena Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa ja Pelastusopistossa annettavan koulutuksen kustannuksiin yhteensä 2 588 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kuntien omarahoitusosuuden muutos ammattikorkeakoulujen rahoitusuudistuksen vuoksi (siirto momentille 29.40.55)	-198 972
Kustannustason muutos (+1,2 %)	7 908
Läpäisyn tehostamisohjelman päättyminen	-4 000
Menovähennys: avustusten leikkaaminen	-2 000
Menovähennys: opiskelijamäärien sopeuttaminen	-6 519
Menovähennys: yksikköhinnan leikkaaminen	-19 554
Muut muutokset	-14
Oppivelvollisuusiän nosto 17 vuoteen (rakennepoliittinen ohjelma)	2 995
Virtuaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen ja monipuolistaminen	10 000
Yhteensä	-210 156

2015 talousarvio	511 911 000
2014 talousarvio	722 067 000
2013 tilinpäätös	721 056 763

30. Aikuiskoulutus

Selvitysosa: Tämän luvun momenteilta rahoitetaan ammatillista lisäkoulutusta, oppisopimuskoulutusta, vapaata sivistystyötä, sivistys- ja neuvontajärjestöjä, opetustoimen henkilöstökoulutusta sekä aikuiskoulutuksen kehittämistä. Aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön voimavaroja sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla lisäksi lukujen 29.10, 29.20, 29.40 ja 29.90 määrärahoihin.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Aikuiskoulutuspolitiikan tehtävänä on työvoiman saatavuuden ja osaamisen turvaaminen, koko aikuisväestön koulutus- ja sivistysmahdollisuuksista huolehtiminen sekä yhteiskunnan eheyden ja tasa-arvon vahvistaminen. Aikuiskoulutuspolitiikalla tuetaan pyrkimyksiä työurien pidentämiseen,

työllisyysasteen nostamiseen, tuottavuuden parantamiseen, aikuiskoulutuksen suhteen aliedustettujen ryhmien osallistumisen lisäämiseen, monikulttuurisuuden vahvistumiseen sekä elinikäisen oppimisen edellytysten toteutumiseen. Aikuiskoulutusta suunnataan myös opetustoimen henkilöstön osaamisen varmistamiseen sekä maahanmuuttajien työllistymisen ja integraation tukemiseen. Vapaa sivistystyö vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan eheyttä, aktiivista kansalaisuutta sekä elinikäistä oppimista. Vapaa sivistystyö vastaa muutoin koulutustarjonnan ulkopuolelle jäävien ryhmien sivistyksellisiin tarpeisiin.

Tavoitteeksi asetetaan, että vuosittain koulutukseen osallistuvien osuus työikäisestä aikuisväestöstä kasvaa 60 prosenttiin. Tavoitteena on, että mikään osa aikuisväestöstä ei jää pysyvästi aikuiskoulutuksen ulkopuolelle.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toteutetaan nuorten aikuisten osaamisohjelmaa ja nuorisotakuun toimenpiteitä. Näyttötutkintojärjestelmää kehitetään edelleen osana ammatillisen tutkintojärjestelmän kokonaisuutta. Näyttötutkintojärjestelmää vahvistetaan työelämässä hankitun osaamisen osoittamisen ja kehittämisen välineenä sekä joustavana osaamisen tunnustamisjärjestelmänä.

Edistetään nuorten oppisopimuskoulutusta ja nuorten oppilaitosmuotoisen koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen yhdistämistä suoritettavissa tutkinnoissa.

Korkeakoulujen erikoistumiskoulutus otetaan käyttöön.

Valmistellaan vapaan sivistystyön rahoituksen kehittämistä koskevat linjaukset siten, että muutokset voivat tulla voimaan vuonna 2016. Tuetaan vapaan sivistystyön laadun kehittämistä. Maahanmuuttajataustaisen ja maahanmuuttajien opetuksessa toimivan opetustoimen henkilöstön SPECIMA-tyyppistä täydennyskoulutusohjelmaa jatketaan.

Opetushenkilökunnan mahdollisuuksia ammatillisen osaamisen kehittämiseen parannetaan jatkamalla Osaava-täydennyskoulutusohjelmaa. Tavoitteena on, että vuonna 2015 osaamista parantavaan täydennyskoulutukseen osallistuu 45 000 opetustoimen henkilöstöön kuuluvaa.

Elinikäistä oppimista tukevia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja kehitetään.

Toiminnan laajuus

Opetushallinnon alaista aikuiskoulutusta järjestetään kaikilla koulutussektoreilla. Tutkintoon johtavassa ammatillisessa aikuiskoulutuksessa opiskelee vuosittain noin 120 000 opiskelijaa. Näistä runsas puolet opiskelee oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa ja vajaa puolet oppisopimuskoulutuksessa. Vapaana sivistystyönä järjestettyyn koulutukseen osallistuu vuosittain noin miljoona henkilöä. Näistä kansalaisopistojen opiskelijoita on noin 600 000.

Omaehtoisen aikuiskoulutuksen opiskelijamäärä ja suoritetut tutkinnot koulutusmuodoittain opetushallinnon alaisessa aikuiskoulutuksessa ja vapaassa sivistystyössä

Koulutusmuoto	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
Aikuisten perusopetus					
tutkinto-opiskelijat	2 390	2 530	2 500	2 500	2 500
aineopiskelijat	1 491	1 561	1 500	1 500	1 500
Aikuisten lukiokoulutus					
tutkinto-opiskelijat	9 778	9 357	10 000	10 000	10 000
aineopiskelijat	17 518	18 586	17 500	17 500	17 500
Ammatillinen peruskoulutus					
näyttötutkintoon valmistava oppilaitosmuotoinen koulutus, opiskelijat	27 175	28 759	27 800	28 000	28 000
oppisopimuskoulutus, opiskelijat	23 378	19 776	21 000	24 000	24 000
suoritetut tutkinnot, yhteensä	11 911	10 483	13 000	13 000	13 000
Ammatillinen lisäkoulutus					

Koulutusmuoto	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
näyttötutkintoon valmistava koulutus, opiskelijat	35 190	35 402	37 000	38 500	39 500
oppisopimuskoulutus, opiskelijat	33 356	35 670	27 000	28 500	28 500
suoritetut tutkinnot	16 153	17 468	15 400	15 600	15 600
ei-tutkintoon valmistava lisäkoulutus, muu kuin oppisopimuskoulutus[1]	3 280	3 278	3 300	3 100	3 100
ei-tutkintoon valmistava lisäkoulutus, oppisopimuskoulutus	5 058	4 654	3 200	3 200	3 200
Ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutus					
amk-tutkinto, opiskelijat	21 492	21 598	21 827	21 900	21 900
ylempi amk-tutkinto, opiskelijat	7 321	7 834	8 566	8 600	8 600
avoin ammattikorkeakoulu, opiskelijat[2]	9 155	8 368	10 105	10 000	10 000
suoritetut amk-tutkinnot	3 986	3 759	4 011	4 100	4 100
suoritetut ylemmät amk-tutkinnot	1 521	1 708	1 948	2 000	2 000
Yliopistojen aikuiskoulutus					
avoin yliopisto-opetus ja erilliset opinnot, opiskelijat[3]	82 597	82 629	84 646	85 000	85 000
Vapaan sivistystyön oppilaitokset[4]					
kansalaisopistot, opiskelijat	1 144 809	1 140 455	1 094 000	1 094 000	1 033 000
kansanopistot, opiskelijat	135 168	138 702	124 700	124 700	119 600
kesäyliopistot, opiskelijat	52 256	53 008	51 200	51 200	49 700
opintokeskukset, opiskelijat	228 967	238 507	226 500	226 500	225 400
liikunnan koulutuskeskukset, opiskelijat	95 999	86 842	90 000	90 000	90 000

1) Henkilötyövuosia.
2) Mukana ainoastaan ulkopuoliset osallistujat, ei amk:n omia tutkinto-opiskelijoita, jotka suorittavat amk:n opintoja.
3) Luvut eivät sisällä ikäihmisten yliopistossa opiskelevia, joita ei tilastoida vuodesta 2010 lähtien. Rahoitus perustuu muiden kuin yliopiston omien opiskelijoiden suorittamiin opintosuorituksiin.
4) Vapaan sivistystyön oppilaitosten opiskelijamäärät ovat osallistujien bruttomääriä, nettomäärät ovat tässä esitettyjä pienempiä.

20. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 23 147 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetustoimen ja sitä tukevan henkilöstön henkilöstö- ja lisäkoulutukseen sekä sen seurantaan ja arviointiin

2) ammattitutkintojen ja kielitutkintojen kehittämiseen, auktorisoitujen kääntäjien koulutuksen ja tutkintojen kehittämiseen, oikeustulkkirekisterin kehittämiseen sekä näyttötutkintomestarikoulutukseen

3) erityisryhmien koulutukseen

4) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös siirtomenojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

1. Opetustoimen henkilöstökoulutus	
Yleissivistävään koulutukseen liittyvä henkilöstökoulutus, ml varhaiskasvatus	5 200 000
Ammatilliseen koulutukseen liittyvä henkilöstökoulutus	2 000 000
Aikuiskoulutukseen ja vapaaseen sivistystyöhön liittyvä henkilöstökoulutus	1 100 000

Aluehallinnon toteuttama henkilöstön täydennyskoulutus	700 000
Koko opetustoimen henkilöstöä koskeva täydennyskoulutus	2 000 000
Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunnan kustannukset sekä opetustoimen henkilöstökoulutuksen seurannan ja arvioinnin kehittäminen	228 000
Maahanmuuttajataustaisen opetus- ja opetuksen tukihenkilöstön koulutus (Specima)	1 500 000
Opetushenkilöstön erikoistumiskoulutus	1 600 000
Opetustoimen henkilöstön Osaava-ohjelma (ml. TALIS 2013)	6 000 000
Yhteensä	20 328 000
2. Ammattitutkintojen ja kielitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano	
Ammattitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano	1 395 000
Näyttötutkintojärjestelmän ylläpitäminen ja kehittäminen	400 000
Kielitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano	372 000
Oikeustulkkirekisterin kehittäminen	50 000
Auktorisoitujen kääntäjien tutkintojärjestelmän kehittäminen	102 000
Yhteensä	2 319 000
3. Erityisryhmien koulutus	
Suomessa asuvien ulkomaalaisten opetus	500 000
Yhteensä	500 000
Kaikki yhteensä	23 147 000

Valtion rahoittamaan opetustoimen lyhyt- ja pitempikestoiseen perus- ja toisen asteen sekä ammatillisen aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön henkilöstökoulutukseen osallistuu yhteensä noin 60 000 henkilöä vuonna 2015. Opetustoimen henkilöstön ammatillisen osaamisen varmistamiseksi jatketaan Osaava-ohjelmaa, jonka tarkoituksena on edistää työurien pidentämistä sekä lisätä ammatillista kehittymistä, parantaa työolosuhteita ja edistää koulutukseen osallistumista. Kehitetään opetushenkilöstön digitaalisia valmiuksia. Käynnistetään direktiivissä 2010/64/EU tarkoitetun oikeustulkkirekisterin kehittämistoimet.

2015 talousarvio	23 147 000
2014 talousarvio	23 147 000
2013 tilinpäätös	25 347 000

21. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 11 440 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) aikuiskoulutuspolitiikkaa, aikuisopiskelua, tutkintojärjestelmiä, koulutustarjontaa ja elinikäistä oppimista koskevasta valtakunnallisesta tutkimus-, kehittämis- ja kokeilutoiminnasta, maahanmuuttajien koulutuksen kehittämisestä sekä aikuisopiskelun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

2) muista kuin rakennerahastoista rahoitettavista EU:n tutkimus- ja koulutushankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen sekä OECD:n toteuttaman aikuisten osaamista mittaavan kansainvälisen aikuistutkimuksen (PIAAC) kansallisesta toimeenpanosta ja käytöstä aiheutuviin kustannuksiin

3) korkeakoulujen erikoistumiskoulutuksen kehittämiseen ja siirtymävaiheen tukemiseen

4) aikuiskoulutuksen rakenteellisen kehittämisen tukemiseen

5) enintään kahtatoista henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen yliopistolain (558/2009) ja ammattikorkeakoululain (xxx/2014) muuttamisesta siten, että laissa säädetään

yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen järjestämistä työelämässä jo toimineille suunnatuista ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistävistä erikoistumiskoulutuksista.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Ammatillisen aikuiskoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen kehittäminen	310 000
Korkeakoulujen aikuiskoulutuksen kehittäminen	240 000
Vapaan sivistystyön ja yleissivistävän aikuiskoulutuksen kehittäminen	240 000
Maahanmuuttajien koulutuksen kehittäminen	190 000
Elinikäisen oppimisen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen	150 000
Aikuisopiskelua ja elinikäistä oppimista koskeva tutkimus, arviointi ja seuranta (ml. PIAAC, aikuiskoulutustutkimus)	750 000
Aikuiskoulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvä EU- ja kansainvälinen yhteistyö	390 000
Muu elinikäisen oppimisen ja aikuiskoulutusjärjestelmän kehittäminen	170 000
Korkeakoulujen erikoistumiskoulutuksen kehittäminen ja siirtymävaiheen tukeminen	4 000 000
Aikuiskoulutuksen rakenteellisen kehittämisen tukeminen	5 000 000
Yhteensä	11 440 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aikuiskoulutuksen rakenteellisen kehittämisen tukeminen	5 000
Opiskelijavalintapalvelut (siirto momentille 29.01.02)	-70
Siirto momentilta 29.30.32 (josta 1 milj. LTAE 1 2014)	4 000
Säästöpäätös	-500
Yhteensä	8 430

2015 talousarvio	11 440 000
2014 talousarvio	3 010 000
2013 tilinpäätös	4 010 000

30. Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 156 490 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle

2) enintään 5 838 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 793 625	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	255 187	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten opintokerhotoimintaan	255 000	opintokerhotunti
Valtionosuus opintokeskusten muuhun opintotoimintaan	166 358	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	55 747	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista suunnataan enintään 5 750 opiskelijaviikkoa Lehtimäen opisto -nimiselle kansanopistolle ja enintään 4 400 opiskelijaviikkoa Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Tunti- tai

opiskelijaviikkokiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Valtionosuuksien ja -avustusten arvioitu jakautuminen (euroa)

	Valtionosuus	Valtionavustus	Yhteensä
Kansalaisopistot	85 937 000	3 158 000	89 096 000
Kansanopistot	46 741 000	2 330 000	49 071 000
Opintokeskukset	12 715 000	300 000	13 015 000
Kesäyliopistot	5 258 000	50 000	5 308 000
Yhteensä	150 652 000	5 838 000	156 490 000

Määräraha käytetään vapaan sivistystyön oppilaitosten tehtävään järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Valtionavustusten painotuksena on tukea vapaan sivistystyön rakenteellista kehittämistä, laatua ja vaikuttavuutta sekä koulutuspoliittisesti tärkeiden kohderyhmien koulutusmahdollisuuksia. Nuorisotakuun opintoseteliavustukset suunnataan nuorten maahanmuuttajien opiskelu- ja kielitaitoa parantavaan koulutukseen.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat

Kansalaisopistot	83,59 euroa/ opetustunti
Kansanopistot	299,81 euroa/ opiskelijaviikko
Opintokeskukset:	
opintokerhotoiminta	4 euroa/ opintokerhotunti
opintotoiminta	108,15 euroa/ opetustunti
Kesäyliopistot	158,11 euroa/ opetustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-200
Kustannustason muutos (+1,2%)	1 872
Säästöpäätös	-10 000
Yhteensä	-8 328

2015 talousarvio	156 490 000
2014 talousarvio	164 818 000
2013 tilinpäätös	164 827 020

31. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 133 136 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen

2) enintään 1 550 000 euroa koulutuksen laadun kehittämiseen, näyttötutkintojärjestelmän kehittämiseen ja koe- ja materiaalipalveluihin sekä edellisiin vuosiin kohdistuviin loppusuorituksiin ja oikaisuihin.

Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyövuosia on enintään 16 200. Opiskelijatyövuosikiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) muuttamisesta, jossa työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän rahoitusta koskevat säännökset kumotaan ja jatketaan vuosille 2013 ja 2014 talousarvioissa totutettujen menoleikkausten vuoksi käyttöön otetun yksikköhintakertoimen vaikutusta.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtionosuus käyttökustannuksiin	131 586 000
Valtionavustus työelämän palvelutoiminnan ja koulutuksen laadun kehittämiseen, näyttötutkintojen koe- ja materiaalipalveluihin sekä edellisvuosien loppusuorituksiin ja oikaisuihin (enintään)	1 550 000
Yhteensä	133 136 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (+1,2 %)	1 561
Rakennepoliittinen ohjelma	-6 500
Yhteensä	-4 939

2015 talousarvio	133 136 000
2014 talousarvio	138 075 000
2013 tilinpäätös	141 852 810

32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 110 078 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja enintään 13 350 000 euroa valtionavustusten maksamiseen.

Oppisopimusopiskelijoiden enimmäismäärä ammatillisessa lisäkoulutuksessa on 22 120. Oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 3 268,70 euroa ja muun ammatillisen lisäkoulutuksen 2 360,73 euroa opiskelijaa kohden.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 8 §:n mukaisen kunnan omarahoitusosuuden muuttamisesta.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Peruskoulutuksen laskennalliset kustannukset (opiskelijat*yksikköhinta)	97 059 000
— kunnallinen ammatillinen koulutus (10 180*7 009 €)	710 288 000
— yksityinen ammatillinen koulutus (3 500*7 374 €, sis. alv)	25 771 000
Kuntien rahoitusosuus	-67 604 000
Lisäkoulutus	
— ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus (16 590*3 268,70 €)	54 222 000

— muu lisäkoulutus (5 530*2 360,73 €)	13 051 000
Valtionavustus nuorten oppisopimuskoulutuksen edistämiseen, tuettuun oppisopimuskoulutukseen ja muuhun kehittämiseen (enintään)	5 850 000
Valtionavustus korotettuun koulutuskorvaukseen (enintään)	5 000 000
Valtionavustus työpaikkaohjaajien koulutukseen (enintään)	2 500 000
Yhteensä	110 078 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirto momentille 29.30.21)	-4 000
Kuntien omarahoitusosuuden muutos ammattikorkeakoulujen rahoitusuudistuksen vuoksi (siirto momentille 29.40.55)	-11 203
Kustannustason muutos (+1,2 %)	438
Yhteensä	-14 765

2015 talousarvio	110 078 000
2014 talousarvio	124 843 000
2013 tilinpäätös	117 855 890

33. Nuorten aikuisten osaamisohjelma ja aikuisten osaamisperustan vahvistaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 57 480 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten oppilaitosmuotoisesti ja oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 52 000 000 euroa valtionavustuksina näyttötutkintoon valmistavaan ammatilliseen peruskoulutukseen, ammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen, tutkintotilaisuuksien järjestämiseen sekä tuki-, ohjaus- ja neuvontapalveluihin. Rahoitusta voidaan käyttää tutkinnon osien suorittamiseen.

Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyövuosia on enintään 450. Oppisopimusopiskelijoiden enimmäismäärä ammatillisessa lisäkoulutuksessa on enintään 520. Oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 3 268,70 euroa.

Suoritekiintiöiden estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien sekä valtionavustusten enimmäismäärästä myöntämättä jätetyn euromäärän suuruisten valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Nuorten aikuisten osaamisohjelman mukaisesti määrärahaa käytetään vailla perusasteen jälkeistä koulutusta olevien 20—29 -vuotiaiden nuorten aikuisten oppilaitosmuotoisesti tai oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen, näyttötutkintoon valmistavaan oppilaitosmuotoiseen ammatilliseen peruskoulutukseen sekä tutkinnon osiin ja aikuisille suunnattujen ohjaus- ja neuvontapalvelujen vahvistamiseen. Tavoitteena on, että ohjelmakauden aikana opintonsa aloittaisi vuosittain noin 4 000 kohderyhmään kuuluvaa opiskelijaa. Määrärahasta 47 480 000 euroa on tarkoitus käyttää nuorten aikuisten osaamisohjelmaan.

Lisäksi aikuisten osaamisperustan vahvistamiseksi määrärahaa käytetään 30—50 -vuotaiden, vailla toisen asteen tutkintoa olevien aikuisten oppilaitosmuotoisesti tai oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen, näyttötutkintoon valmistavaan oppilaitosmuotoiseen ammatilliseen peruskoulutukseen sekä tutkinnon

osiin ja aikuisille suunnattujen ohjaus- ja neuvontapalvelujen vahvistamiseen. Määrärahasta 10 000 000 euroa on tarkoitus käyttää aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtionavustus oppilaitosmuotoisen koulutuksen kustannuksiin	42 000 000
Valtionosuus oppilaitosmuotoisena ja oppisopimuksena järjestettävän koulutuksen käyttökustannuksiin	5 480 000
Valtionavustus ohjaus- ja neuvontapalveluihin	10 000 000
Yhteensä	57 480 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (+1,2 %)	480
Vailla toisen asteen tutkintoa olevien osaamisen kehittäminen	10 000
Nuorten yhteiskuntatakuu ja työllistämistoimenpiteet (HO)	-5 000
Yhteensä	5 480

Momentin nimike on muutettu.

2015 talousarvio	57 480 000
2014 talousarvio	52 000 000
2013 tilinpäätös	22 418 597

51. Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 16 070 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisen valtionosuuden maksamiseen.
Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyöpäiviä on yhteensä enintään 221 530, josta Suomen Ilmailuopiston osuus on enintään 11 600 opiskelijatyöpäivää.
Selvitysosa: Valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 72,54 euroa opiskelijatyöpäivää kohden.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (+1,2 %)	191
Yhteensä	191

2015 talousarvio	16 070 000
2014 talousarvio	15 879 000
2013 tilinpäätös	19 255 092

53. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)
Momentille myönnetään 7 266 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:
1) eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin
2) avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön, Karjalan Liitto ry:lle, Sofian kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin	310 000
Kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan	2 215 000
Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toimintaan	2 537 000
Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan	1 290 000
Karjalan Liitolle	151 000
Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan ja muiden järjestöjen sivistystoimintaan	573 000
Sofian kannatusyhdistys ry:n ulkosuomalaisten sivistystoimintaan	100 000
Kriittisen korkeakoulun toimintaan	90 000
Yhteensä	7 266 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-100
Yhteensä	-100

2015 talousarvio	7 266 000
2014 talousarvio	7 366 000
2013 tilinpäätös	7 416 000

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Valtuus

Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin ja Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2015 hyväksyä sitoumuksia 268 828 000 euron arvosta. Valtuudesta vähintään 10 000 000 euroa on tarkoitettu kansallisen ja kansainvälisen tason tutkimusinfrastruktuurien vahvistamiseen ja vähintään 10 000 000 euroa on tarkoitettu tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-ohjelman (ICT) toteuttamiseen. Lisäksi mikäli vuoden 2014 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2015.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Yliopistot ja ammattikorkeakoulut edistävät toiminnallaan suomalaista kilpailukykyä, hyvinvointia ja sivistystä sekä kestävää kehitystä. Toiminta on korkealaatuista, kansainvälistä, vaikuttavaa, eettistä ja tukee monikulttuurisen yhteiskunnan kehitystä.
- Suomen tieteen kansainvälinen taso, tieto- ja osaamispohja vahvistuvat sekä kansantalouden innovaatiokapasiteetti kasvaa.
- Korkeasti koulutetun työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan.
- Korkeakoulutuksen ja korkeakoulututkintojen sisältöjä kehitetään määrällisesti ja laadullisesti paremmin yhteiskunnan ja työelämän muuttuvia tarpeita vastaavaksi. Opintoprosesseja kehitetään siten, että työurat pitenevät.
- Edistetään tutkimusaineistojen, tutkimustulosten ja osaamisen laajaa hyödyntämistä ja avoimuutta, mukaan lukien kaupallistaminen.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Korkeakoulut (yliopistot ja ammattikorkeakoulut) kehittävät toimintaansa kansainvälisinä ja vetovoimaisina oppimis- ja tutkimusympäristöinä. Korkeakoulut profiloituvat omille vahvuusalueilleen ja niiden rooli eurooppalaisen korkeakoulu- ja tutkimusalueen toimijoina vahvistuu. Yliopistoja ja ammattikorkeakouluja kehitetään edelleen tutkintojen erilaisten tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta.

Korkeakoulut järjestävät toimintansa taloudellisesti, tuottavasti ja tehokkaasti. Korkeakoulut vahvistavat tarkoituksenmukaista yhteistyötä ja jatkavat toimintarakenteidensa uudistamista. Korkeakoulujen nykyistä toimipisteverkkoa kootaan riittävän laajoiksi, laadukkaiksi ja innovatiivisiksi osaamiskeskittymiksi. Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyötä syvennetään monivuotisessa prosessissa. Huippututkimuksen edellytyksiä vahvistetaan ja luodaan edellytyksiä nousevien alojen kehittämiselle. Yliopistot edistävät tutkijanuraa.

Korkeakoulut suunnittelevat koulutustarjontansa ja -rakenteensa siten, että tutkintoon johtava koulutus ja muu koulutus muodostavat työelämän tarpeisiin vastaavan yhtenäisen elinikäistä oppimista tukevan kokonaisuuden. Korkeakoulujen opiskelijavalintoja uudistetaan siten, että ensimmäistä korkeakoulupaikkaa hakevien osuutta sisäänotettavista lisätään. Työurien pidentämistavoitteen saavuttamiseksi toteutetaan korkeakoulujen hakijasuman purku kasvattamalla määräaikaisesti korkeakoulujen sisäänottoa vuosina 2014—2015 tulevaisuuden työvoimatarpeen kannalta oleellisilla aloilla. Korkeakoulupaikkojen käytön tehostamiseksi kehitetään korkeakoulujen yhteistä sähköistä hakujärjestelmää. Tutkinnon jälkeisen koulutuksen kehittämisellä tuetaan osaamisen uusintamista ja työurien pidentämistä.

Korkeakoulut parantavat opetuksen laatua ja hyvän oppimisen edellytyksiä. Korkeakoulut kehittävät toimintaansa siten, että ne ovat kilpailukykyisiä, tasa-arvoisia, esteettömiä ja kiinnostavia työ- ja oppimisympäristöjä.

Tiedepoliittisin instrumentein edistetään vahvojen ja verkottuneiden tutkimuskeskittymien muodostumista, kansainvälistymistä ja kytkeytymistä EU:n ja globaaleihin tutkimus- ja osaamisverkostoihin. Tutkimusrahoituksella vahvistetaan huippututkimuksen edellytyksiä ja tutkimusinfrastruktuureja sekä kansallisia vahvuuksia tukevaa ja synnyttävää tutkimusta. Tutkimuslaitosten ja -rahoituksen kokonaisuudistuksen puitteissa tehostetaan tutkimustoimintaa ja sen vaikuttavuutta sekä suunnataan voimavaroja uudelleen yhteiskunnan muuttuneiden tarpeiden mukaisesti.

Edistetään tutkimuksen media- ja kansalaisnäkyvyyttä, tiedekasvatusta sekä tutkimustulosten hyödyntämistä julkisessa päätöksenteossa ja elinkeinoelämän kehittämisessä.

Tutkimustoiminnan ja tietoyhteiskunnan kehittäminen turvataan korkeatasoisilla tukipalveluilla ja tutkimuksen tietohuollolla. Tutkimusaineistojen avointa saatavuutta parannetaan. Avointa tieteellistä julkaisutoimintaa sekä aineistojen haettavuutta ja pitkäaikaissäilyttämistä edistetään hallinnonalojen välisenä yhteistyönä.

Tutkimuksen laatu ja vaikuttavuus

	2009	2010	2011	2012[1]	2013 arvio	2014 arvio	2015 arvio
T&K-menojen BKT-osuus (%)	3,94	3,90	3,80	3,55	3,49	3,40	3,30
Tutkimushenkilöstön osuus työllisistä (%)	2,46	2,44	2,35	2,35	2,35	2,35	2,35
Tieteelliset julkaisut miljoonaa asukasta kohden (kpl)[2]	1 900	1 900	1 900	1 900	2 000	2 000	2 000

[1)] Vuoden 2011 tiedoissa tieteelliset julkaisut arvio.

[2)] Lähde ISI Web of Knowledge (artikkelit, katsausartikkelit, kommentit, kirjeet ja konferenssijulkaisut).

Tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

Myöntämisvaltuus

Vuosi		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2006	205,6	4,4						
2007	225,3							
2008	245,6							
2009	258,5	17,3	0,9					
2010	369,1	60,2	9,6	0,0				
2011	316,1	107,2	34,3	6,9	0,0			
2012	282,4	90,0	70,5	31,4	6,6	0,1		
2013	302,6	82,3	87,4	73,2	30,0	10,1	0,0	
2014	280,0	16,2	68,8	68,8	65,9	50,8	9,6	
2015	268,8		14,8	65,8	65,8	65,9	47,8	8,6
Yhteensä		377,6	286,3	246,1	168,3	126,9	57,4	8,6

Myöntämisvaltuuden muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon 17 000 000 euroa vuoden 2014 kertaluonteinen säästöpäätös ja 4 000 euroa työmarkkinaratkaisusta ja vähennyksenä 7 500 000 euroa strategisen tutkimuksen rahoitusvälineeseen, 20 000 000 euroa sopeutussäästönä, 3 000 euroa palkkaliukumasäästönä ja 689 000 euroa 1-vuotisten hankkeiden rahoituksen osuutena, jota ei sisällytetä myöntövaltuuteen.

01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 564 000 euroa.

Selvitysosa: Suomen Akatemia on tieteellisen tutkimuksen keskeinen rahoittaja Suomessa ja aktiivinen toimija kansallisessa ja kansainvälisessä tiede- ja innovaatiopolitiikassa. Suomen Akatemian yhteydessä toimii strategisen tutkimuksen neuvosto, jonka hallinnolliset palvelut tuottaa Akatemian hallintovirasto.

Toiminnallinen tuloksellisuus

— Suomen Akatemia kohdentaa tutkimusrahoitusta suomalaisen tutkimuksen vahvuusalueisiin huolehtien samalla tieteen monimuotoisuudesta ja uudistumisesta. Akatemia tukee kaikissa rahoitusmuodoissa uusia tieteellisiä avauksia ja läpimurtoja sekä innovaatioiden syntymistä.
— Akatemia tukee riittävän ja kansainvälisesti kilpailukykyisen tutkijakunnan kehittymistä ottaen huomioon Suomen tutkimuksen vahvuusalueet sekä tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän tarpeet.
— Akatemia tukee tutkimusyhteistyötä strategisesti valittujen kohdemaitten kanssa. Akatemia edistää tutkijoiden kansainvälistä liikkuvuutta ja verkostoitumista tukemalla tutkijoiden ja tutkimusorganisaatioiden osallistumista eurooppalaiseen ja globaaliin tutkimusyhteistyöhön.
— Akatemia edistää tieteellisten aineistojen ja julkaisujen avointa saatavuutta.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

— Suomen Akatemia kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi. Akatemia kehittää rakenteitaan, toimintatapojaan ja päätöksentekojärjestelmäänsä tehokkaan ja laadukkaan toiminnan turvaamiseksi keskittyen ydintehtäviinsä.

Tunnuslukuja	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Hankekannan volyymi, strateginen painotus (%)				
Akatemian tutkimusohjelmat	6	8	kasvaa	kasvaa
Huippuyksikköohjelmat	8	8	kasvaa	kasvaa
Tutkimusinfrastruktuurit	3	2	kasvaa	kasvaa
Tuotokset ja laadunhallinta				

Tunnuslukuja	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
Käsiteltyjen hakemusten määrä	3 724	3 800	3 800	3 800
Tutkimusohjelmat/joissa kv. rahoitusyhteistyötä	12/12	11/11	12/12	12/12
Toiminnallinen tehokkuus				
Rahoitustoiminnan kokonaiskustannukset/rahoituspäätökset (%)	2,9	<3,5	<3,5	<3,5
Henkisten voimavarojen hallinta				
Sairauspäivien lkm/htv	7,9	<8	<8	<8
Henkilötyövuodet[1]	142,5	143	135	<=151

1) Vuoden 2015 tavoiteluku sisältää enintään 16 htv:n lisäyksen strategisen tutkimuksen neuvoston hallinnointiin.

Suomen Akatemian tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momenttien 29.40.22, 29.40.51, 29.40.53, 29.40.54 ja 29.40.66 määrärahoja.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Suomen Akatemian suoritteista perittävistä maksuista (694/2012).

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	12 356	12 855	13 764
Bruttotulot	428	400	200
Nettomenot	11 928	12 455	13 564
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	7 301		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	7 802		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Strategisen tutkimuksen neuvoston hallinnointi	1 512
Tuottavuustoimet	-135
Hallinnon tilatehokkuus (HO)	-100
Palkkaliukumasäästö	-36
Palkkausten tarkistukset	50
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-61
Vuokramenojen indeksikorotus	19
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-17
Yhteensä	1 232

2015 talousarvio	13 564 000
2014 talousarvio	12 332 000
2013 tilinpäätös	12 429 000

02. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 18 779 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) arkistolaitoksen kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen

2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Arkistolaitos on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka toiminnan tavoitteena on, että yhteiskunnan ja yksilön kannalta merkittävä arkistoaines säilyy suppeassa ja käyttökelpoisessa muodossa ja on tehokkaasti käytettävissä. Arkistolaitoksen tehtävänä on varmistaa kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien asiakirjojen säilyminen ja niiden käytettävyys, tukea tutkimusta ja kehittää arkistotointa.

Toiminnallinen tuloksellisuus

— Arkistolaitos kehittää ja ohjaa arkistotointa siten, että julkisen sektorin asiakirjahallintoa ja arkistotointa hoidetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.
— Arkistolaitos säilyttää hallussaan olevat arkistoainekset tehokkaasti ja turvallisesti sekä parantaa niiden käytettävyyttä ja saatavuutta.
— Arkistolaitos tarjoaa asiakkailleen monipuolista, luotettavaa ja nopeaa tietopalvelua kehittäen sähköistä tilaus- ja asiakaspalvelua.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

— Arkistolaitos kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi. Arkistolaitos kehittää rakenteitaan, toimintatapojaan ja organisaatiotaan tehokkaan ja laadukkaan toiminnan turvaamiseksi keskittyen ydintehtäviinsä.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen arkistolaitoksen suoritteiden maksuista (1064/2013).

Tunnuslukuja	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Arkistoaineksen kokonaismäärä (hyllymetriä)	195 292	200 631	204 000	208 000
Digitoitu aineisto (kuvatiedostojen määrä)	16 788 779	21 495 535	22 100 000	23 100 000
Tutkijasalikäynnit (kpl)	39 827	37 160	38 000	35 000
Aineiston verkkokäyttö (latauksia kpl)	28 470 000	33 740 000	38 000 000	40 000 000
Tuotokset ja laadunhallinta				
Aineistojen kartunta (hm/vuosi)	5 246	5 339	4 000	4 000
Digitointi (kuvatiedostoja/vuosi)	3 755 660	21 495 535	800 000	1 000 000
Annettu koulutus (luentotunnit/osallistujat)	550/1 233	266/1 004	350/700	
Annetut todistukset ja selvitykset (kpl)	22 068	23 120	25 000	22 000
Toiminnallinen tehokkuus				
Arkistoaineksen kokonaismäärä hm/htv	829	837	864	946
Henkisten voimavarojen hallinta				
Sairauspäivien lkm/htv	7,2	7,5	<9	<8
Henkilötyövuodet[1]	235,7	239,5	236	220

[1)] Sisältää myös määräaikaisten hankkeiden henkilöstön.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	21 864	19 702	19 479
Bruttotulot	2 796	600	700
Nettomenot	19 068	19 102	18 779

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	263		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	749		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hallinnonalan rakenteen uudistaminen	-100
Tuottavuustoimet	-180
Julkisten tietovarantojen avaaminen (HO)	-55
Palkkaliukumasäästö	-50
Palkkausten tarkistukset	79
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-95
Vuokramenojen indeksikorotus	104
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-26
Yhteensä	-323

2015 talousarvio	18 779 000
2014 talousarvio	19 102 000
2013 tilinpäätös	19 554 000

03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 479 000 euroa.
Selvitysosa: Kotimaisten kielten keskus on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, joka huoltaa suomea ja ruotsia sekä koordinoi saamen kielten, viittomakielten ja romanikielen huoltoa. Kotimaisten kielten keskuksen tehtävänä on lisäksi neuvonta, sanakirjatyö sekä kielenhuoltoon ja sanakirjatyöhön liittyvä tutkimus.

Tunnuslukuja	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
Julkaisutoiminta, kpl	382	527	300	300
Tietopalvelutehtävät, kpl	1 419	1 338	1 200	1 000
Sähköiset aineistot[1]	43 099	44 395	48 000	51 000
Sairauspäivien lkm/htv	5	5,9	<8	<8
Henkilötyövuodet	76,1	76,1	<88,8	<88

[1)] Aineiston määrän ja jalostusasteen kehittyminen kumulatiivisesti.

Kotimaisten kielten keskuksen tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.40.53 määrärahoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	2 304	2 599	2 079

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttotulot	559	600	600
Nettomenot	1 745	1 999	1 479
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 087		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 384		

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Kotimaisten kielten keskuksen suoritteiden maksuista (1063/2013).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimet	-495
Oikeuspoliittisen tutkimuksen vahvistaminen (siirto momentille 29.40.50)	-2
Palkkaliukumasäästö	-5
Palkkausten tarkistukset	7
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (siirto momentille 29.40.54)	-15
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-7
Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta (siirto momentille 23.01.22)	-7
Vuokramenojen indeksikorotus	7
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-2
Tasomuutos	-1
Yhteensä	-520

2015 talousarvio	1 479 000
2014 talousarvio	1 999 000
2013 tilinpäätös	2 042 000

04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 867 000 euroa.

Selvitysosa: Varastokirjaston tehtävänä on vastaanottaa ja säilyttää tieteellisistä ja yleisistä kirjastoista siirrettävää aineistoa sekä asettaa se käyttöön. Varastokirjasto vastaa osaltaan valtakunnallisen kokoelmapolitiikan kehittämisestä. Toiminnan tarkoituksena on vähentää kaikkien Suomen kirjastojen kokoelmatilan tarvetta ottamalla vastaan niiden aineistoa.

Tunnuslukuja	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
Vastaanotetun aineiston määrä (hm)	7 718	6 459	5 000	5 000
Tilausten määrä	79 448	80 871	82 000	81 000
Sairauspäivien lkm/htv	12,6	13,3	<8	<8
Henkilötyövuodet	18,95	22,2	19	19

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	1 637	1 874	1 873
Bruttotulot	6	5	6
Nettomenot	1 630	1 869	1 867
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	90		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	78		

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetusministeriön asetukseen Varastokirjaston suoritteista perittävistä maksuista (1346/2006).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimet	-9
Vuokramenojen indeksikorotus, vuonna 2014 käyttöön otetut lisätilat	7
Palkkaliukumasäästö	-4
Palkkausten tarkistukset	6
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-9
Vuokramenojen indeksikorotus	9
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-3
Tasomuutos	1
Yhteensä	-2

2015 talousarvio	1 867 000
2014 talousarvio	1 869 000
2013 tilinpäätös	1 618 000

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 43 160 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammattikorkeakouluja, yliopistoja ja tiedelaitoksia koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen sekä CIMOn kanssa erikseen sovittaviin korkeakoulujen kansainvälistymistä edistäviin apurahoihin

2) korkeakoulujen ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen

3) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

4) enintään 186 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

5) enintään 18 000 000 euroa avustuksina korkeakoulutuksen aloituspaikkojen määräaikaiseen lisäykseen.

Selvitysosa: Kehittämistoimilla tuetaan erityisesti korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmän rakenteellista kehittämistä ja uudistamista. Tavoitteena on korkeakoulujen ja tieteen yhteisillä tai yhtenäisillä tietoteknisillä palveluilla kohottaa tukitoimintojen palvelutasoa, alentaa kustannuksia ja edistää sähköistä asiointia. Opintojen nopeuttamiseksi ja opintojen aloitusiän alentamiseksi kehitetään uutta korkeakoulujen sähköistä hakujärjestelmää. Korkeakouluopintoihin sijoittumisen nopeuttamiseksi tavoitteena on lisätä määräaikaisesti korkeakoulutuksen aloituspaikkoja yhteensä noin

3 000 vuosina 2014—2015. Aloituspaikkalisäykset kohdennetaan ennakointien mukaisesti aloille, joilla on työvoimakysyntää ja aloille, joilla on merkitystä tulevaisuuden kasvupotentiaalin kannalta.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminta	5 144 000
Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset tietotekniset palvelut ja tietoverkko	17 016 000
Korkeakoulutuksen aloituspaikkojen määräaikainen lisäys	18 000 000
Tietovarantojen avaaminen ja avoimentieteen edistäminen	3 000 000
Yhteensä	43 160 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kasvutoimi (Tietovarantojen avaaminen ja avoimen tieteen edistäminen)	3 000
Kertaluonteinen lisäys	-1 000
Korkeakoulujen hakijasuman purkaminen	18 000
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-804
Säästöpäätös	-8 000
Yhteensä	11 196

2015 talousarvio	43 160 000
2014 talousarvio	31 964 000
2013 tilinpäätös	35 631 000

22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 8 500 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää tutkimusinfrastruktuurihankkeista aiheutuvien palkkaus- ym. menojen ja valtionavustusten maksamiseen sekä tutkimusinfrastruktuurihankkeiden kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta ja kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös arvioinneista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määräraha budjetoidaan maksupäätösperusteisesti.
Selvitysosa: Rahoituksella vahvistetaan tutkimuksen infrastruktuureja ja edistetään kansallista infrastruktuuripolitiikkaa. Rahoituksen suuntaamisessa otetaan huomioon vuonna 2014 julkistettu tutkimusinfrastruktuurien tiekartta, jossa on tunnistettu Suomen kansallisesti ja kansainvälisesti keskeisimmät tutkimusinfrastruktuurit.

2015 talousarvio	8 500 000
2014 talousarvio	8 500 000
2013 tilinpäätös	5 000 000

(30.) Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)
Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.40.55.

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 1 892 673 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää yliopistoille yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena
1) 1 655 498 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen

2) 161 675 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin

3) 48 500 000 euroa Aalto-yliopistolle toiminnan lisärahoitukseen

4) 27 000 000 euroa muiden kuin Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitukseen.

Selvitysosa: Yliopistojen valtionrahoitus määräytyy yliopistolain (558/2009) 49 §:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (182/2012) perusteella. Perusrahoitusta kohdennetaan yliopistoille laskennallisin perustein ottaen huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus (75 %) sekä muiden koulutuksen ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella (25 %). Toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella määräytyvä rahoitusosio jakaantuu koulutuksen osuuteen, joka on 41 prosenttia koko perusrahoituksesta ja tutkimuksen osuuteen, joka on 34 prosenttia koko perusrahoituksesta. Valtion rahoituksella kannustetaan yliopistojen profiloitumisen ja jatkuvan laadun parantamisen ohella tuottavaan ja taloudelliseen toimintaan.

Yliopistojen rahoitusmalli korostaa laatua, vaikuttavuutta, tuloksellisuutta ja kansainvälistymistä. Valtion rahoitusta kohdennetaan erityisesti suoritettujen tutkintojen ja opintopisteiden sekä tieteellisten julkaisujen ja kilpaillun tutkimusrahoituksen perusteella. Kansainvälistyminen otetaan huomioon useamman kriteerin kautta. Muut koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteet ottavat huomioon yliopistojen valtakunnalliset tehtävät, alakohtaisuuden, harjoittelukoulut ja Kansalliskirjaston toiminnan. Tähän kokonaisuuteen liittyy myös strategiaperusteinen rahoitus, joka perustuu yliopistojen strategiatyöhön ja sen keskeisiin painopisteisiin sekä yliopistojen profiloitumiseen.

Vuodesta 2015 alkaen yliopistojen rahoitusmallissa vahvistetaan laadullisia tekijöitä ottaen huomioon opiskelijapalaute ja julkaisujen tasoluokitus. Lisäksi opiskelijoiden nopeampaa valmistumista tukevan lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden painoarvoa rahoituksen kohdentamisessa nostetaan.

Valtion tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistukseen liittyen yhdistetään Kuluttajatutkimuskeskus ja Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos Helsingin yliopistoon vuoden 2015 alusta lukien.

Yliopistojen perusrahoitusta korotetaan kertaluonteisia eriä lukuun ottamatta yliopistoindeksin mukaista vuotuista kustannustason nousua vastaavasti.

Kohdan 2 korvausta tarkistetaan vuosittain viimeksi toteutuneen yliopistokohtaisen euromääräisen arvonlisäverokertymän perusteella.

Kohdassa 4 tarkoitettu rahoitus kohdennetaan yliopistojen kesken yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 ja 6 §:n mukaisten rahoitusperusteiden mukaisessa suhteessa.

Helsingin yliopiston yhteydessä toimii Kansalliskirjasto, jonka tehtävistä säädetään yliopistolaissa (558/2009) ja kulttuuriaineistojen tallentamisesta ja säilyttämisestä annetussa laissa (1433/2007). Tavoitteena on vahvistaa Kansalliskirjaston roolia kirjastoalan kansallisena kehittäjänä ja koko kirjastoverkon peruspalvelujen tarjoajana.

Opettajankoulutusta järjestävissä yliopistoissa on opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten harjoittelukouluja, joiden tavoitteena on opettajankoulutusta palvelevan toiminnan korkea taso ja läheinen vuorovaikutus yliopiston muun toiminnan kanssa. Harjoittelukoulujen oppilasmäärä on noin 7 900.

Valtio on varautunut pääomittamaan yliopistoja kolminkertaisesti yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan nähden, kuitenkin enintään 150 miljoonalla eurolla. Valtion vastinrahoitukseen oikeuttava varainkeruu toteutetaan tarkemmin määriteltävällä tavalla vuosien 2014—2016 aikana siten, että vastinrahoituspäätökset tehdään yhdellä kertaa vuonna 2016.

Yliopistojen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet

	2009 toteutuma	2011 toteutuma	2013 toteutuma	2015[1] tavoite
Alemmat korkeakoulututkinnot	10 755	13 275	13 017	14 200
Ylemmät korkeakoulututkinnot	10 535[2]	12 515	14 444	15 023
Tohtorintutkinnot	1 642	1 653	1 724	1 635
Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat	6 984	8 752	9 628[3]	8 950
Vaihto-opiskelijat (lähteneet ja saapuneet, yli 3 kk)	10 327	10 257	10 713	11 950
Tieteelliset julkaisut/opetus- ja tutkimushenkilökunta	1,51	1,68	..	1,75
Tohtorintutkinnot/tutkijanuravaihe IV, htv	0,56	0,61	..	0,72
Opettaja- ja tutkijavierailut/opetus- ja tutkimushenkilökunta	0,36	0,36	..	0,42
Ylemmät kk-tutkinnot/opetus- ja tutkimushenkilökunta[4]	0,69	0,70	..	0,88
Lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden osuus	25,2 %	25,6 %	27,9 %	31,7 %

1) Määrällisissä tavoitteissa vuoden 2015 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2013—2016.
2) Ylempien korkeakoulututkintojen määrän merkittävä väheneminen selittyy vuoden 2008 tutkintorakenneuudistuksella.
3) Vuoden 2012 toteutuma
4) Vuoden 2010 tiedoista lähtien vierailujen minimipituus 1 vko, tätä aiemmin 2 vko.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Yliopistojen laskennallinen perusrahoitus	1 655 498 000
— Kansalliskirjasto	17 024 000
— Harjoittelukoulut	49 413 000
— Yliopistojen muu laskennallinen perusrahoitus	1 589 061 000
Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitus	48 500 000
Muiden yliopistojen kuin Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitus	27 000 000
Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista	161 675 000
— Arvio vuoden 2015 ALV-kompensaatioksi	148 826 000
— Vuoden 2013 korvauksiin kohdennetun ALV-kompensaation ja toteuman välisen eron mukainen tarkistus	12 849 000
Yhteensä	1 892 673 000

Kuntien rahoitusosuus harjoittelukouluissa annettavan lukiokoulutuksen kustannuksiin, 9 572 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.10.30 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV-kompensaation tarkentuminen	-1 469
Kertaluonteisten lisäysten poisto	-2 950
Kuluttajatutkimuskeskus HY:oon (siirto momentilta 32.40.04)	1 771
Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos HY:oon (siirto momentilta 25.01.04)	1 441
Oikeuspoliittisen tutkimuksen vahvistaminen (siirto momenteilta 28.30.02, 29.40.03, 30.20.01, 30.30.01, 30.40.1, 30.60.01, 30.70.02, 31.50.01, 32.20.01, 32.20.05, 33.02.03, 33.03.04, 33.03.50, 35.01.04)	500
Yliopistoindeksi (1,3 %)	22 378
Säästöpäätös	-16 591
Yhteensä	5 080

2015 talousarvio	1 892 673 000
2014 talousarvio	1 887 593 000
2013 tilinpäätös	1 862 922 000

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 134 096 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) akatemiaprofessorien ja akatemiatutkijoiden tehtävistä, tutkimusohjelmista, tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulutuksesta, tutkimuksen infrastruktuureista, muista tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen

3) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen

4) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin yhdessä momentin 29.40.53 kanssa enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus on budjetoitu maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Selvitysosa: Aiemmilta talousarviovuosilta siirtyneet määrärahat tullaan käyttämään Akatemian tekemien sitoumusten rahoittamiseen vuosina 2014—2015. Siirtyneiden määrärahojen käyttö pienentää talousarviovuoden määrärahatarvetta kertaluonteisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arviomäärärahaksi muuttamisen ja valtuuden maksatuksen ajoituksen muutoksen vaikutus määrärahatarpeeseen (sis. 1-vuotisten hankkeiden määrärahalaskennan)	-1 214
Palkkaliukumasäästö	-3
Palkkausten tarkistukset	4
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (siirto momentille 29.40.54)	-7 500
Säästöpäätös	-1 000
Yhteensä	-9 713

2015 talousarvio	134 096 000
2014 talousarvio	143 809 000
2013 tilinpäätös	238 565 000

52. Erityinen valtionrahoitus Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 30 299 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistolain 75 ja 92 a §:n mukaisten korvausten maksamiseen Helsingin yliopistolle ja Itä-Suomen yliopistolle apteekkiliikkeen harjoittamisesta.

Selvitysosa: Yliopistolain perusteella valtio korvaa Helsingin yliopistolle ja Itä-Suomen yliopistolle vuosittain määrän, joka vastaa niiden apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun elinkeinotulon perusteella maksamaa yhteisöveroa. Valtio korvaa lisäksi vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeestä suorittamaa apteekkimaksua. Määräraha on mitoitettu vuoden 2013 toteutuman, 30 616 000 euroa, perusteella ottaen huomioon vähennyksenä 317 000 euroa vuoden 2013 korvauksiin budjetoidun määrän ja toteutuman välisenä erotuksena.

Määrärahasta on tarkoitus myöntää Helsingin yliopistolle 29 354 000 euroa ja Itä-Suomen yliopistolle 945 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Apteekkikompensaation tarkentuminen	1 155
Yhteensä	1 155

2015 talousarvio	30 299 000
2014 talousarvio	29 144 000
2013 tilinpäätös	30 159 000

53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat tieteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 104 245 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) akatemiaprofessorien ja akatemiatutkijoiden tehtävistä, tutkimusohjelmista, tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulutuksesta, tutkimuksen infrastruktuureista, muista tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) arvioinneista, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

3) Suomen Akatemian käytettäväksi myöntämisvaltuuteen sisältymättömänä enintään 4 755 000 euroa 1-vuotisiin hankkeisiin: kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen, tutkimusrahoituksen tietojärjestelmien kehittämis- ja ylläpitomaksuihin sekä muihin 1-vuotisiin hankkeisiin

4) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin yhdessä momentin 29.40.51 kanssa enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin

5) yksityisten arkistojen valtionavusta annetun lain mukaisten menojen maksamiseen

6) Kotimaisten kielten keskuksesta annetun lain 8 §:n 1 momentin mukaisesti viraston toiminnasta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää yhdessä momentin 29.40.03 kanssa enintään 88 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkausmenoihin

7) päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettävien valtionavustusten maksamiseen

8) kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

9) tieteen edistämiseksi, tieteen ja yhteiskunnan sekä kansalliskielten ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseksi myönnettävien valtionavustusten, -palkintojen ja apurahojen, tieteellisen kirjallisuuden kääntämis- ja painattamismenojen, tiedonjulkistamisen ja tutkimusetiikan edistämismenojen ja tutkimuksen tietohuollon menojen sekä tieteen tukemiseen liittyvistä tutkimuksista, selvityksistä ja julkaisuista aiheutuvien menojen maksamiseen

10) tutkimusaineistojen käytön saatavuuden parantamiseksi ja tutkimuksen infrastruktuurihankkeisiin myönnettäviin valtionavustuksiin ja valtion laitosten vastaavien hankkeiden menojen maksamiseen sekä enintään 7 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin

11) tiedeyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus on budjetoitu maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Kohdassa 6 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen Akatemian käytettäväksi tutkimushankkeiden rahoittamiseen ja tieteellisen tutkimuksen edistämiseen	70 673 000
Yksityisten arkistojen valtionavusta annetun lain mukaisiin menoihin	5 443 000
Kotimaisten kielten keskuksen toimintaan	3 547 000
Tiedeinstituuttien ja tutkimuslaitosten, Tiedekeskus Heurekan sekä eräiden tieteellisten seurojen ja yhdistysten toiminta-avustuksiin	11 890 000
Päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettäviin avustuksiin	600 000
Eräisiin kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin	2 068 000
Tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseen ja muihin tieteen tukemisesta aiheutuviin menoihin	9 344 000
Avustusten maksamiseen niiden tiedeinstituuttien tilakustannuksiin, jotka maksavat vuokraa Senaatti-kiinteistöille	680 000
Yhteensä	104 245 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	1 032
Yhteensä	1 032

2015 talousarvio	104 245 000
2014 talousarvio	103 213 000
2013 tilinpäätös	102 185 964

54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 631 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2015 uusia rahoituspäätöksiä saa tehdä enintään 55 631 000 euron arvosta.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti kohdentamalla kilpailun kautta strategiseen tutkimukseen, millä tarkoitetaan pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien tutkimushankkeiden ja –ohjelmien, tutkimuksen infrastruktuureista, apurahoista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien palkkaus- ynnä muiden menojen ja valtionavustusten maksamiseen myös ulkomaiselle organisaatiolle.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää myös arvioinneista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kansallisena vastinrahoituksena EU-hankkeiden ja muiden kansainvälisten tutkimusrahoittajien hankkeisiin, jos hankkeet ovat valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden sekä neuvoston ohjelmarakenteen mukaisia.

Määräraha budjetoidaan maksupäätösperusteisesti. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille lukuun ottamatta yrityksiä.

Selvitysosa: Rahoituksella on tarkoitus vahvistaa yhteiskuntapolitiikka ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä. Rahoitusta kohdennetaan tutkimukseen, jonka tarkoituksena on etsiä ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Rahoitusta kohdennetaan laaja-alaisesti erilaisten yhteiskunnan merkittävien ja suurien haasteiden tutkimukseen ja muun muassa tutkimukseen, joka palvelee elinkeinoelämän uudistamista ja kilpailukykyä, työelämän kehittämistä julkisen sektorin kehittämistä palvelevaan tutkimukseen jne. Rahoitus mahdollistaa tutkimuksen suuntaamisen yhteiskunnan muuttuvien tietotarpeiden mukaisesti sekä tutkimuksen katvealueille. Tutkimushankkeita rahoitetaan yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun perusteella.

Strategisen tutkimuksen neuvoston tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa), arvio

Vuosi	Valtuus	2015	2016	2017	2018
2015	55 631	14 631	24 000	17 000	
2016	55 631		14 631	24 000	17 000
2017	55 631			14 631	24 000
2018	55 631				14 631
Yhteensä		14 631	38 631	55 631	55 631

2015 talousarvio 14 631 000

55. (29.40.30) Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 861 787 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakouluille ammattikorkeakoululain (HE 26/2014) mukaisena rahoituksena

1) 816 421 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen.

2) 45 366 000 euroa korvausta ammattikorkeakouluille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/2009) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja tilavuokriin sisältyviin arvonlisäverojen kustannuksiin.

Selvitysosa: Ammattikorkeakoululain (HE 26/2014 vp) mukaan ammattikorkeakouluista muodostetaan osakeyhtiömuotoisia oikeushenkilöitä. Laissa säädetään myös ammattikorkeakoulujen rahoituksesta, joka aiemmin on ollut osa valtionosuusjärjestelmää. Ammattikorkeakoulu-uudistuksen yhteydessä kunnan omarahoitusosuus ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin poistetaan ja valtio vastaa kokonaisuudessaan ammattikorkeakoulujen rahoituksesta. Ammattikorkeakoululaki tulee voimaan 1.1.2015.

Ammattikorkeakoulu-uudistuksella on vauhditettu ammattikorkeakoulujen rakenteellista uudistumista sekä toiminnan laadun ja vaikuttavuuden parantamista. Uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa toimilupien uudistamisessa korostuivat koulutustarpeen lisäksi toiminnan laatuun, vaikuttavuuteen ja tehokkuuteen liittyvät näkökohdat. Toimilupia myönnettäessä kiinnitettiin huomiota ammattikorkeakoulujen taloudellisiin toimintaedellytyksiin pitkällä tähtäyksellä. Ammattikorkeakoulujen toimintaedellytyksiä on parannettu rakenteellisten uudistusten ja uudelleen arvioitujen koulutusvastuiden kautta. Myös ammattikorkeakoulujen säästövelvoitteiden toteuttaminen on edellyttänyt ammattikorkeakouluilta rakenteellista uudistumista ja toiminnan tehostamista. Toimenpiteinä tämä on merkinnyt mm. koulutustarjonnan vähentämistä, yksikköhintojen leikkausta sekä erilaisia toimintaa sopeuttavia toimenpiteitä. Rakenteiden uudistaminen on merkinnyt myös uudenlaisia yhteistyörakenteita sekä opetustarjonnassa tapahtuvaa rationalisointia suhteessa voimavaroihin ja koulutustarpeisiin.

Keskeisimmät ammattikorkeakoulu-uudistuksen yhteydessä tapahtuneet rakenneratkaisut ovat uuden Lapin ammattikorkeakoulun toiminnan alkaminen vuoden 2014 alusta entisten Kemi-Tornion ja Rovaniemen ammattikorkeakoulujen pohjalta sekä vuoden 2017 alusta toteutuva Kymenlaakson ja Mikkelin ammattikorkeakoulujen yhdistyminen. Ammattikorkeakoulujen toimipisteverkko on tiivistynyt siten, että ammattikorkeakoulujen tutkintoon johtavaa koulutusta on toimilupahakemuksiin pohjautuen vuoden 2014 alusta noin 50 paikkakunnalla, kun vuonna 2010 paikkakuntia oli 62. Lisäksi ammattikorkeakoulutoimintojen kokoaminen suuremmille kampuksille ja tilojen yhteiskäyttö yliopistojen kanssa on edennyt.

Ammattikorkeakoulujen valtionrahoitus määräytyy ammattikorkeakoululain (HE 26/2014 vp) 43 §:n, ammattikorkeakouluista annettavan valtioneuvoston asetuksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä annettavan asetuksen perusteella. Perusrahoitusta kohdennetaan ammattikorkeakouluille laskennallisin perustein ottaen huomioon toiminnan laatu, vaikuttavuus ja laajuus sekä muiden koulutuspolitiikan ja tutkimus- ja kehittämispolitiikan tavoitteiden perusteella. Valtion rahoituksen määräytymisperusteissa huomioidaan koulutuspolitiikan sekä tutkimus- ja kehitystyöpolitiikan tavoitteet. Koulutuksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu suoritettuihin ammattikorkeakoulututkintoihin (46 %) ja suoritettuihin ammatillisiin opettajankoulutusopintoihin (2 %), suoritettuihin opintopisteisiin (24 %), avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa tai muutoin erillisinä opintoina ja maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa suoritettuihin opintopisteisiin (4 %), opiskelijapalautteeseen (3 %), kansainväliseen opiskelijaliikkuvuuteen(3 %) sekä ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työllisten määrään (3 %).

Soveltavan tutkimus- ja kehitystyön perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu julkaisuihin (2 %), suoritettuihin ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin (4 %), henkilöstön kansainväliseen liikkuvuuteen (1 %) sekä tutkimus- ja kehitystyön ulkopuoliseen rahoitukseen (8 %).

Ammattikorkeakoulujen perusrahoitusta korotetaan kertaluonteisia eriä lukuun ottamatta korkeakouluindeksin mukaista vuotuista kustannustason nousua vastaavasti.

Kohdan 2 korvaus perustuu viimeksi toteutuneen vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin.

Ammattikorkeakoulujen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet

	2009 toteutuma	2011 toteutuma	2013 toteutuma	2015[1] arvio
Ammattikorkeakoulututkinnot	20 044	21 312	22 800	21 907
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	941	1 591	1 948	2 018
Ammatillinen opettajankoulutus, valmistuneet	1 476	1 669	1 877	1 600
Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat	7 746	8 727	9 378	7 745
Vaihto-opiskelijat (lähteneet ja saapuneet, yli 3 kk)	8 120	8 525	8 926	8 830
Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet viiden vuoden kuluttua aloittamisesta, % aloittaneista	59,8	60,0	..	67,3
Lukuvuodessa vähintään 55 op suorittaneet opiskelijat, % amk-tutkinnon opiskelijoista	37,1	38,02	46,2	44,9
Tutkinnot/opetus- ja t&k -henkilökunta	..	2,97	3,47	3,7
Opettajien ja asiantuntijoiden kv-liikkuvuus/opettajat ja t&k -henkilöstö	0,88	0,98	1,00	1,09
T&k-hankkeissa suoritetut opintopisteet/läsnä olevat vaihto-opiskelijat	3,78	6,07	7,72	6,4

[1)] Määrällisissä tavoitteissa vuoden 2015 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2013—2016

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammattikorkeakoulujen laskennallinen perusrahoitus	816 421 000

Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 § tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus ammattikorkeakouluille aiheutuneista kustannuksista	45 366 000
Yhteensä	861 787 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV-kompensaation tarkentuminen	12 100
AMK-rahoituksen vastuun siirto kokonaan valtiolle (siirto momenteilta 28.90.30, 29.10.30, 29.20.30, 29.30.32)	454 606
Indeksikorotus (1,3 %)	10 804
Tasomuutos momentilta 29.40.30 siirtyvässä määrärahassa	-20 000
Yhteensä	457 510

2015 talousarvio	861 787 000
2014 talousarvio	404 277 000
2013 tilinpäätös	421 106 117

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 415 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI) ja eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

Selvitysosa: Jäsenmaksuosuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenmaiden kansantuoteosuuksien perusteella järjestöjen hallintoelinten tekemien päätösten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansantuoteosuuksien ja valuuttakurssimuutosten aiheuttama jäsenmaksujen lasku	-373
Yhteensä	-373

2015 talousarvio	17 415 000
2014 talousarvio	17 788 000
2013 tilinpäätös	17 434 550

86. Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen pääomaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 50 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoulujen pääomasijoitusten maksamiseen.

Selvitysosa: Valtion ammattikorkeakouluille osoittamat pääomituserät sijoitetaan ammattikorkeakoulujen SVOP–rahastoihin. Pääomittamisen edellytyksenä on opetus- ja kulttuuriministeriön ja ammattikorkeakoulun välinen sopimus pääomituksen ehdoista. Ammattikorkeakoulun tulee määrätä yhtiöjärjestyksessään, että valtiolla on - osakeyhtiölain rajoittein - pääomituserää vastaava oikeus yhtiön varoihin varojen jaossa ammattikorkeakoulutoiminnan loppuessa tai yhtiötä purettaessa.

Valtion pääomitukset ammattikorkeakouluihin tehdään kahdessa kategoriassa siten, että 12 miljoonaa euroa kohdennetaan tasan kaikkien ammattikorkeakoulujen kesken ja 38 miljoonaa euroa

kohdennetaan ammattikorkeakouluille niiden toiminnan laajuuden perusteella. Tämä tapahtuu puoliksi vuoden 2013 ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien kokopäiväopiskelijoiden (FTE) ja puoliksi vuoden 2013 opetus-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteenlasketun henkilötyövuosimäärän suhteessa. Yhdistyneiden ammattikorkeakoulujen osalta otetaan huomioon uuden ammattikorkeakoulun taustalla olleiden aiempien ammattikorkeakoulujen tiedot.

2015 talousarvio	50 000 000

89. Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 75 000 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää yliopistojen pääomasijoitusten maksamiseen. Määrärahan täysimääräisen käytön edellytyksenä on, että yliopistoihin tehtyjen yksityisten rahoittajatahojen pääomasijoitusten yhteismäärä on vähintään 25 000 000 euroa ja valtioneuvosto on hyväksynyt yksityiset pääomasijoitukset valtion vastinrahoitukseen oikeuttaviksi.
Selvitysosa: Määräraha perustuu oletukseen valtion yliopistoihin vuonna 2015 tehtävistä pääomasijoituksista. Yliopistojen vastinrahaan oikeuttava varainkeruu toteutetaan siten, että valtion vastinrahoitus sijoitetaan yliopistojen peruspääomaan, jonka tuottoja yliopisto voi käyttää päätöstensä mukaisesti. Yksityishenkilöiltä ja yhteisölahjoittajilta kerätyt varat sijoitetaan osaksi yliopistojen muuta pääomaa tai rahastoidaan yliopiston päätösvallan alaisiin ja sen taseeseen kuuluviin rahastoihin.
Yliopistojen tasavertaisen kohtelun turvaamiseksi valtio varautuu tekemään pääomasijoituksia yliopistoihin suhteessa niiden hankkimiin yksityisiin pääomasijoituksiin. Valtio on varautunut pääomittamaan yliopistoja kolminkertaisesti yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan nähden, enintään yhteensä 150 miljoonalla eurolla. Valtion vastinrahoituksen todellinen määrä määräytyy myöhemmin riippuen yksityisten pääomasijoituksien määrästä. Viimekädessä valtioneuvosto ratkaisee valtion vastinrahoituksesta päättäessään erikseen kunkin yksityisen pääomasijoituksen hyväksyttävyyden valtion vastinrahoitukseen oikeuttavaksi. Määräaikaa yksityisten rahoittajatahojen valtion vastinrahoitukseen kytkeytyville sijoituksille on 30.6.2016 saakka.

2015 talousarvio	75 000 000
2013 tilinpäätös	188 000

70. Opintotuki

Selvitysosa: Opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki koostuu opintorahasta, opintotuen asumislisästä ja opintolainan valtiontakauksesta. Opintoraha on veronalainen etuus. Lisäksi opintolainojen erääntyneet korot voidaan maksaa korkoavustuksena valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta. Opintolainan saaneella on oikeus opintolainavähennykseen verotuksessa.Opintolainahyvitykseen on oikeus opintolainaa saaneella henkilöllä, joka on ottanut opiskelupaikan vastaan ensimmäistä korkeakoulututkintoa varten 1 päivänä elokuuta 2014 tai sen jälkeen.
Opintotukitoiminnan tavoitteena on opiskeluaikaisen toimeentulon turvaaminen ja opintotuen mitoittaminen siten, että tuetaan omaehtoiseen koulutukseen hakeutumista ja päätoimista opiskelua. Opintotukea kehitetään koulutuspoliittisten tavoitteiden pohjalta. Tavoitteena on riittävä ja kannustava opintotuki, jolla edistetään suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua ja opintoaikojen lyhenemistä.
Koulumatkatuen tarkoituksena on korvata lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden kohtuulliset päivittäiset koulumatkakustannukset. Tukea myönnetään, kun opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka on vähintään kymmenen kilometriä ja koulumatkakustannukset ovat yli 54 euroa kuukaudessa. Opiskelijan omavastuuosuus on 43 euroa kuukaudessa. Lisäksi koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Opintotuen toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos. Korkeakoulujen opintotukilautakunnat voivat myöntää opintotuen oman korkeakoulunsa opiskelijoille Kansaneläkelaitoksen kanssa solmitun sopimuksen perusteella. Kansaneläkelaitos maksaa korvauksen sopimuksen perusteella korkeakouluissa hoidettavista tehtävistä. Myös muilla oppilaitoksilla on opintotukiasioiden hoitamiseen liittyviä tehtäviä. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opintotukitoiminnan yleisestä johtamisesta, ohjauksesta ja kehittämisestä.

Opintotukimäärärahat ja opintotuen saajat

	2011	2013	2015 arvio
Opintotukimenot (milj. euroa)			
Opintoraha			
— korkea-aste	352,5	337,9	377,4
— toinen aste	135,0	129,9	138,6
Asumislisä	267,2	259,2	280,1
Koulumatkatuki	41,9	50,7	52,9
Ateriatuki	25,4	29,6	31,4
Opintotuen saajat			
Opintoraha			
— korkea-aste	187 856	184 091	185 000
— toinen aste	140 812	135 411	141 500
Asumislisä			
— korkea-aste	153 999	150 173	155 000
— toinen aste	66 558	66 542	66 500
Koulumatkatuki	67 142	68 220	69 000
Valtiontakauksen saajat			
Korkea-aste	171 148	181 418	185 000
Toinen aste	40 828	42 389	43 000

Valtion takaamien opintolainojen lainakanta oli vuoden 2013 lopussa 1 621,63 milj. euroa, josta ns. vanhojen opintolainojen osuus oli 1,66 milj. euroa. Opintolainaa oli vuoden 2013 lopussa 321 586 henkilöllä. Keskimääräinen opintolainan määrä oli ammatillisen perustutkinnon suorittaneella 4 400 euroa, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella 7 000 euroa ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneella 8 800 euroa.

Määrärahan mitoitusperusteet

Keskimääräinen opintotuki	2011	2013	2015 arvio
Opintoraha, €/kk			
— korkea-aste	288	287	299
— toinen aste	154	156	162
Asumislisä, €/kk	191	193	195
Koulumatkatuki, €/kk	147	167	173

Vuonna 2015 määrärahan mitoituksessa säännönmukaisesti opintorahaa saavien määräksi arvioidaan 243 300, joista korkeakouluopiskelijoita 147 300 ja muita opiskelijoita 96 000. Asumislisän saajamääräksi arvioidaan 160 500. Koulumatkatuen säännönmukaisen saajamäärän arvioidaan olevan 35 400 opiskelijaa.

Opintorahan perusmäärä eri koulutusasteilla 1.8.2014 lukien ja arvio perusmäärästä 1.8.2015 lukien (euroa/kk)

Korkeakouluopiskelijat	1.8.2014	1.8.2015[1]
— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	55 ,72	55,96
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	123,59	124,12
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	146,89	147,55
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	301,89	303,19
Muissa oppilaitoksissa opiskelevat		
— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	38,50	38,66
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	81,04	81,39
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	101,31	101,74
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	249,21	250,28

[1)] Indeksikorotus tehdään 2015 0,42 %:n suuruisena

Opintorahan määrä korkea-asteella opiskelijalla, joka on ottanut ensimmäisen opiskelupaikan vastaan korkeakoulussa 1.8.2014 tai sen jälkeen (euroa/kk)

Korkeakouluopiskelijat	1.8.2014	1.8.2015[1]
— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	61,80	62,06
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	136,76	137,35
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	163,10	163,80
— muualla asuvat 18 vuotta täyttäneet	335,32	336,76

Opintotuen asumislisän määrä on 80 prosenttia määritellystä asumismenosta. Asumislisää myönnettäessä asumismenoja ei oteta huomioon 252 euron ylittävältä osalta. Ulkomailla opiskelevan asumislisän määrä on enintään 210 euroa kuukaudessa.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opintotukilain muuttamisesta siten, että opintotukea ei myönnetä toisen samantasoisen tutkinnon suorittamiseksi korkea-asteella 1.8.2015 lukien.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (/2014) eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädettäviä laskennallisten kustannusten perusteita voidaan tarkistaa kustannuskehityksen perusteella 1.8.2015 lukien.

Opintotuen saajamäärän ja käyttöasteen arvioitu kehitys

	2011	2013	2015 arvio
Lukio	30 393 (29 %)	27 786 (25 %)	26 500 (25 %)
Ammatillinen koulutus	109 585 (66 %)	107 172 (65 %)	107 000 (65 %)
Ammattikorkeakoulu	91 287 (69 %)	89 283 (70 %)	90 000 (71 %)
Yliopisto	91 409 (63 %)	88 094 (62 %)	90 000 (64 %)

01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 707 000 euroa.

Selvitysosa: Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotukiasioissa. Vuonna 2015 arvioidaan valituksia tulevan vireille noin 3 000. Valitusten tavoitteellinen keskimääräinen käsittelyaika on korkeintaan 5,5 kuukautta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Atk-laitteiden uusiminen ja tietoliikennekustannukset	50
Tuottavuustoimet	-45

Palkkaliukumasäästö	-2
Palkkausten tarkistukset	3
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-4
Vuokramenojen indeksikorotus	1
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-1
Yhteensä	2

2015 talousarvio	707 000
2014 talousarvio	705 000
2013 tilinpäätös	701 000

52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 30 200 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.
Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Takausvastuusuoritukset	20 000 000
Maksuvapautukset	4 000 000
Tileistä poistot	5 500 000
Korkoavustukset	700 000
Yhteensä	30 200 000

2015 talousarvio	30 200 000
2014 talousarvio	30 200 000
2013 tilinpäätös	28 830 733

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 796 043 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahojen ja opintotuen asumislisän maksamiseen.
Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat	377 358 600
Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat	138 573 600
Asumislisä	280 110 800
Yhteensä	796 043 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksikorotus 1.8.2015	1 145
Opintorahan 11 %:n korotus kokovuotisena	10 300
Opintotuen vapaaehtoisten palautusten määrän kasvu	-7 400
Poliisiammattikorkeakouluopiskelijat korkea-asteen tuen piiriin 1.8.2014	707
Tuen käytön muutoksiin varautuminen	5 235
Tukea ei myönnetä toiseen samantasoiseen korkeakoulututkintoon 1.8.2015	-1 700
Rakennepoliittinen ohjelma	6 500

Yhteensä	14 787

2015 talousarvio	796 043 000
2014 talousarvio	781 256 000
2013 tilinpäätös	727 064 276

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 31 361 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:
1) avustuksen maksamiseen opiskelijaravintoloille Suomessa suomalaisessa korkeakoulussa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttaviin korkeakoulujen ammatillisiin täydennyskoulutusohjelmiin, erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka ammatilliseen kelpoisuuteen tai virkakelpoisuuteen tähtääviin lisäopintoihin osallistuvien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 1,94 eurolla ateriaa kohti
2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle enintään 1 euroa, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista ateriaa kohden, josta maksetaan ateriatukea.
Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	29 369 000
Opiskelijaravintoloiden ylimääräinen avustus	1 992 000
Yhteensä	31 361 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Poliisiammattikorkeakouluopiskelijat ateriatuen piiriin 1.8.2014	111
Saajamäärän kasvu hakijasuman purun vuoksi	500
Yhteensä	611

2015 talousarvio	31 361 000
2014 talousarvio	30 750 000
2013 tilinpäätös	29 635 906

58. Avustus vuokrakustannusten korvaamiseen (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:
1) avustuksen maksamiseen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle korkeakouluopiskelijoiden terveydenhoitoa varten tarvittavien tilojen vuokrakustannusten korvaamiseen
2) avustuksen maksamiseen opiskelija-asuntotarkoitukseen luovutettujen valtion maa-alueiden vuokrakustannusten korvaamiseen Aalto-yliopiston ylioppilaskunnalle, Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiölle ja Lappeenrannan seudun opiskelija-asuntosäätiölle silloin, kun kiinteistöä käytetään lähinnä opintotuen asumislisään tai asumistukeen oikeutettujen opiskelijoiden asumiseen edellyttäen, että asianomainen kunta tukee opiskelija-asumista vastaavalla määrällä.
Selvitysosa: Vuokrat on hinnoiteltu siten, että ne sisältävät arvonlisäveron määrän, jonka yliopistot joutuvat maksamaan Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle jälleenvuokraamistaan tiloista.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö	2 100 000
Opiskelija-asuntoyhteisöt	900 000
Yhteensä	3 000 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Säästöpäätös	-2 877
Yhteensä	-2 877

2015 talousarvio	3 000 000
2014 talousarvio	5 877 000
2013 tilinpäätös	5 549 000

59. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 52 880 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.
Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Matkalippujen hinnan nousu ja taksa-asetuksen tarkistus 1.8.2015	1 300
Saajamäärän kasvu oppivelvollisuuden laajenemisen vuoksi	880
Yhteensä	2 180

2015 talousarvio	52 880 000
2014 talousarvio	50 700 000
2013 tilinpäätös	50 701 294

80. Taide ja kulttuuri

Selvitysosa: Kulttuuripolitiikan tavoitteena on vahvistaa kansallisessa ja kansainvälisessä toimintaympäristössä kulttuurin perustaa, parantaa luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä, lisätä kansalaisten kulttuuriosallistumisen mahdollisuuksia sekä tukea kulttuurin taloutta.
Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa näitä tavoitteita taide- ja taiteilija-, kulttuuriperintö-, kirjasto-, kulttuurivienti-, tekijänoikeuspolitiikan sekä audiovisuaalisen politiikan keinoin. Opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävä on huolehtia erityisesti kulttuurin toimialan lainsäädännöstä, hallintorakenteesta ja -käytännöistä, rahoituksesta, strategisesta ohjauksesta ja muista yleisistä toiminnan edellytyksistä. Valtion ohella kuntien rooli kulttuuripolitiikan toteuttamisessa on merkittävä. Myös kotitaloudet ohjaavat valinnoillaan kulttuuripolitiikkaa sijoittamalla kulttuuriin ja joukkoviestintään yli kuusinkertaisesti valtion ja kuntien yhteenlaskettuun kulttuuritukeen verrattuna.
Kulttuuripolitiikan keinoin edistetään myös eri hallinnonaloja läpäisevien kehittämistehtävien, kuten kestävän kehityksen, perus- ja ihmisoikeuksien, maahanmuuttajien kaksisuuntaisen kotoutumisen, arkkitehtuuri- ja muotoilupolitiikan, luovuus-, elinkeino- ja innovaatiopolitiikan, alueiden kehittämispolitiikan, lapsi- ja nuorisopolitiikan sekä terveys- ja hyvinvointipolitiikan toimeenpanoa. Samalla huolehditaan kaikkien väestöryhmien kulttuuristen oikeuksien toteutumisesta.

Taiteen ja kulttuurin perustan vahvistamisen haasteita ovat taidehallinnon rakenteellisten uudistusten tavoiteltujen vaikutusten varmistaminen, taiteen ja kulttuurin toimialan perustan ja elinvoimaisuuden säilyttäminen rahoituksen vähentyessä sekä rahoitusjärjestelmien kehittäminen. Huolehditaan monikulttuurisen yhteiskunnan kehittämistarpeista taiteen ja kulttuurin toimialoilla sekä turvallisen mediaympäristön kehittämisestä. Kulttuuripolitiikan tietoperustaa vahvistetaan, ja sitä hyödynnetään päätöksenteossa.

Luovan työn tekijöiden ja taiteilijoiden toiminta- ja toimeentuloedellytyksiä pyritään monipuolistamaan ja esittävän taiteen vapaiden ammattilaisryhmien asemaa parantamaan.

Kansalaisten kulttuuriosallistumisen tavoitealueella haasteena on vahvistaa eri väestöryhmien, erityisesti vähän osallistuvien osallisuutta ja osallistumista kulttuuriin, turvata kirjasto-, kulttuuri- ja tietopalvelujen tasavertainen saatavuus ja saavutettavuus maan eri osissa sekä kulttuuriperintöaineistojen digitaalinen saatavuus ja säilyttäminen. Kulttuuripalvelujen tuottamiseen ja osallistumisen lisäämiseen tarvitaan uusia malleja ja tapoja. Tekijänoikeusratkaisuilla tuetaan opetusta ja tutkimusta sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden toimintaa.

Kulttuurin ja luovan talouden haasteita ovat taiteen ja kulttuurin sekä audiovisuaalisen alan kotimarkkinoiden ja kulttuuriviennin vahvistaminen, kulttuurin ja matkailun toimialojen yhteistyön lisääminen, kulttuurin kansainvälisten suurtapahtumien tukijärjestelyt sekä audiovisuaalisen ja muiden kulttuuri- ja taidealojen tuote- ja palvelukehitysrahoituksen ja yrittäjyyden edellytysten, kuten osaamisen, tuote- ja palvelukehityksen parantaminen sekä tekijänoikeusjärjestelmän kehittäminen.

Taiteen ja kulttuurin toimialalle kohdistuu vuonna 2015 viisi miljoonaa euroa säästöjä budjettirahoitteiseen toimintaan. Taiteen veikkausvoittovaramomentille kohdennettava Veikkauksen rahastosta tehtävästä ylimääräisestä irrotuksesta johtuva jakosuhteen mukainen lisämääräraha 4,2 miljoonaa euroa kohdennetaan momentilta myönnettäviin teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuuksiin kompensoimaan näille budjettivaroista tehtäviä yhteensä 4,3 miljoonan euron säästöjä.

Kulttuuripolitiikan tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet vuonna 2015 ovat:

Kulttuuripolitiikan tavoitteet	**Keskeisimmät toimenpiteet**
Kulttuurin perustan vahvistaminen:	— Tuetaan Taiteen edistämiskeskuksen toiminnan vakiintumista ja tehostumista. — Edistetään medialukutaitoa, media- ja elokuvakasvatusta ja yleisten kirjastojen mediakasvatustyötä. — Tuetaan audiovisuaalisen alan tilastoinnin ja tiedonkeruun menetelmien yhtenäistämistä ja vakiinnuttamista. — Parannetaan digitaalisten kulttuuriperintö- ja kirjastoaineistojen saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä osana kansallista digitaalista kirjastoa. — Toteutetaan Kirjastopolitiikka 2015 -ohjelmaa ja edistetään yleisten kirjastojen laatusuosituksen käyttöönottoa. Valmistellaan kirjastolainsäädännön ajantasaistamista. — Tuetaan taiteen ja kulttuurin aluetoimijoita sekä viranomais- ja muiden toimijoiden yhteistyötä. — Valmistellaan maailmanperintöstrategia ja käynnistetään sen toimeenpano. Osallistutaan kulttuuriympäristöstrategian toimeenpanoon. — Hyödynnetään kulttuuripoliittista sektoritutkimusta.

Kulttuuripolitiikan tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
Luovan työn tekijöiden toimintaedellytysten parantaminen:	— Edistetään taiteilijoiden, kulttuurialan toimijoiden ja teosten kansainvälistä liikkuvuutta sekä toimijoiden kansainvälistä verkostoitumista. — Kehitetään taiteen ja kulttuurin tukirakenteita ottaen huomioon vapaan ammattilaiskentän tarpeet. — Edistetään julkisen rakentamisen ns. prosentti taiteeseen -periaatetta. — Toimeenpannaan elokuva- ja audiovisuaalisen kulttuurin ja tukitoiminnan järjestämistä koskeva lainsäädäntö. — Jatketaan resurssien puitteissa DigiDemo-tukiohjelman kehittämistä.
Kaikkien väestö- ja kansalaisryhmien kulttuuriosallistumisen edellytysten lisääminen:	— Museoiden, orkestereiden ja teattereiden valtionosuusjärjestelmän kehittämistä jatketaan. — Tuetaan kulttuuritilojen työllisyyttä lisääviä peruskorjaushankkeita ja muusta käytöstä vapautuvan rakennuskannan muuntamista kulttuurikäyttöön. — Tuetaan kuntien kulttuuritoiminnan palvelurakenteen uudistamista ja käyttäjien osallistumismahdollisuuksien parantamista. — Parannetaan kulttuuripalveluiden tasa-arvoista saatavuutta, saavutettavuutta ja moninaisuutta mm. luomalla Kulttuuripassi-järjestelmä. — Lisätään lasten kulttuurikompetenssia ja mahdollisuuksia osallistua taiteeseen ja kulttuuriin. — Kehitetään kirjasto- ja tietopalveluja väestön kunnallisina perus- ja lähipalveluina. — Tuetaan taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -toimintaa. — Edistetään aineettoman kulttuuriperinnön elinvoimaisena säilymistä.
Kulttuurin ja luovan talouden edistäminen:	— Tuetaan kulttuuriyrittäjyyttä ja luovien alojen työpaikkojen syntymistä sekä luovien alojen elinkeinotoiminnan ja kulttuurin matkailullisen tuotteistamisen mahdollisuuksia. — Luova talous työssä -hankkeessa kehitetään taide- ja kulttuurilähtöisiä toimintamalleja ja palvelutuotteita. Kulttuurivientiä ja luovien alojen markkinointiosaamista edistetään. — Toimeenpannaan valtioneuvoston periaatepäätöstä aineettoman arvonluonnin kehittämisohjelmasta ja perustetaan poikkihallinnollinen luovan talouden koordinaatioryhmä. — Tuetaan kulttuurin ja luovan talouden asemaa pohjoismaisessa ja Venäjä-yhteistyössä. — Tuetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa elokuva- ja audiovisuaalisen alan rahoituspohjan laajentamiseen tähtääviä hankkeita. — Jatketaan resurssien puitteissa CreaDemo-tukiohjelman kehittämistä. — Edistetään laillista online-tarjontaa ja vähennetään laitonta verkkojakelua. — Selkeytetään tekijänoikeuslakia ja toimeenpannaan teollis- ja tekijänoikeuksien strategiaa (IPR-strategia).

01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 427 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää enintään 10 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: Taiteen edistämiskeskus kehittää suomalaisen taiteen laatua, monimuotoisuutta, kansainvälistä tasoa ja uudistumista sekä lisää taiteen ja kulttuurin saatavuutta ja saavutettavuutta. Taiteen edistämiskeskuksen työ edistää hyvinvointia, kulttuuria ja sen moninaisuutta. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa taiteen ja kulttuurin asemaa ja arvostusta yhteiskuntaa uudistavana monimuotoisena voimavarana ja merkitysten luojana.

Tavoitteen saavuttamiseksi Taiteen edistämiskeskus edistää taidetta ja kulttuuria kansallisesti ja kansainvälisesti toteuttamalla kehittämishankkeita, nimittämällä läänintaiteilijoita, myöntämällä rahoitusta ja tukea yhteisöille. Taiteen edistämiskeskus edistää myös taiteilijoiden kansallisia ja kansainvälisiä työskentelyedellytyksiä tukemalla taiteilijoiden verkottumista, residenssitoimintaa ja toteuttamalla kehittämishankkeita. Virasto osallistuu myös taiteilijoiden toimeentulomahdollisuuksien edistämiseen toimimalla asiantuntijana. Virasto vastaa yhteydessään olevien itsenäistä päätöksentekovaltaa käyttävien luottamuselinten kuten valtion taidetoimikuntien, alueellisten taidetoimikuntien ja erillislautakuntien sekä taideneuvoston hallinnosta ja niille kuuluvien asioiden valmistelusta, päätösten esittelystä ja toimeenpanosta.

Henkilöstön hyvinvointia ja organisaation osaamista edistetään henkilöstösuunnittelulla ja koulutuksella sekä työhyvinvointihankkeita toteuttamalla.

Taidetoimikuntien tehtävänä on myöntää apurahoja, toimia oman toimialansa asiantuntijana ja osallistua viraston strategioiden laadintaan. Rahoitus on määräaikaista ja perustuu taiteellisen laadun vertaisarviointiin ja laajaan taidepoliittiseen asiantuntemukseen. Apurahapolitiikassa otetaan huomioon hakijakunnan sukupuoli-, ikä-, kieli- ja alueellinen jakauma sekä erityisesti nuorten taiteilijoiden asema apurahan hakijoina ja saajina.

Taideneuvoston tehtävänä on päättää valtion taidetoimikuntien määrästä, niiden tarkemmista nimistä ja toimialoista. Taideneuvosto myös nimeää jäsenet valtion taidetoimikuntiin ja alueellisiin taidetoimikuntiin ja esittää taiteen akateemikon arvonimeä. Taideneuvosto voi tukea kokeilu- ja kehittämishankkeita.

Kulttuuripoliittisista syistä hintatuella katetaan noin 33 % maksullisen toiminnan erillismenoista.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
Tuotokset ja laadunhallinta			
Taiteen edistämiskeskus ja alueyksiköt			
Yhteisöjen valtionavustushakemukset	2 290	2 300	2 400
— myönteiset päätökset	1 060	990	1 000
Lausunnot valtionavustushakemuksista	825	850	600
Hankkeet	18	80	10
Kansainväliset residenssit	6	5	3
Julkaisut ja vaikuttavuuden arvioinnit	2	4	2
Lausunnot, kannanotot ja aloitteet	50	50	50
Valtion taidetoimikunnat ja erillislautakunnat			
Apurahahakemukset	8 243	8 200	8 200
— myönteiset päätökset	2 490	1 700	2 500
Lausunnot valtionavustushakemuksista	1 851	1 015	1 600
Alueelliset taidetoimikunnat			
Apurahahakemukset	3 484	2 800	4 300
— myönteiset päätökset	669	600	600

	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
Lausunnot valtionavustushakemuksista	1 264	650	1 200
Toiminnallinen tehokkuus			
Apuraha-/avustushakemuksen käsittelyaika (keskimäärin viikkoa)	20	20	18
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet	106,3	105	104

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	4 945	4 531	4 447
Bruttotulot	166	20	20
Nettomenot	4 779	4 511	4 427
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	300		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	419		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Taitelijaprofessorien virkojen muuttaminen valtion taiteilija-apurahoiksi (siirto momentille 29.80.51)	-75
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-24
Julkisten tietovarantojen avaaminen (HO)	30
Palkkaliukumasäästö	-14
Palkkausten tarkistukset	21
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-22
Vuokramenojen indeksikorotus	6
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-6
Yhteensä	-84

2015 talousarvio	4 427 000
2014 talousarvio	4 511 000
2013 tilinpäätös	4 908 000

(02.) Valtion taidemuseon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

2013 tilinpäätös	19 444 000

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 366 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää myös:
1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen
2) kalusto- ja laitehankintoihin.
Selvitysosa: Suomenlinnan hoitokunta vastaa Unescon maailmanperintöluetteloon otetun ja kansallisesti merkittävän Suomenlinnan rakennuskulttuurimuistomerkin restauroinnista, ylläpidosta ja käyttämisestä sekä kohteen perusinformaation tuottamisesta ja jakamisesta yleisölle.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteena on Suomenlinnan maailmanperintökohteen esimerkillinen hoito, ylläpito ja esittely siten, että linnoitusalue säilyy elinvoimaisena ja vetovoimaisena.

Vuonna 2015 jatketaan viraston strategisen kehittämissuunnitelman toteuttamista, uudistetaan viraston laatu- ja arviointijärjestelmä ja varaudutaan tuleviin julkisen talouden sopeutusten mukaisiin toimenpiteisiin sekä ylläpitokustannusten kohoamiseen.

Käytettävissä olevien resurssien puitteissa toteutetaan Suomenlinnan kunnostusohjelmaa, jonka tavoitteena on pienentää korjausvelkaa saattamalla korjausta odottavat asunnot ja muut tilat vuokrattaviksi. Käynnistetään uuden huoltotunnelin rakentamista koskevat suunnittelutyöt ja lujuuslaskelmat.

Jatketaan Lonnan saaren käyttöönottoa, parannetaan kävijäpalveluita ja kehitetään Suomenlinnan opaskeskusta yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Sesongin ulkopuolisen matkailijamäärän tavoitteeksi asetetaan 185 000 matkailijaa. Jatketaan Suomenlinnan avovankilan kanssa tehtävää yhteistyötä. Kunnostus- ja perusparannustöissä käytetään myös ulkopuolisia urakoitsijoita.

Maailmanperintökohteen tunnetuksi tekemisessä noudatetaan Unescon edellyttämän hallinta- ja hoitosuunnitelman mukaisia toimia ja osallistutaan hallitusohjelman mukaiseen maailmaperintöstrategian toteuttamiseen. Yhteisön elinvoimaisuuden säilyttämiseksi tavoitteena on tukea monipuolista asukasrakennetta ja säilyttää alueella riittävät palvelut. Toiminnan taloudellisuuden tavoitteena on vuokratuottojen yhden prosentin kasvu vuonna 2015. Tarkoitus on, että perittävät vuokrat tulevat osaltaan kattamaan kiinteistöjen ylläpidon ja kiinteistökustannusten nousun aiheuttamat kustannukset. Laadullisena tavoitteena ovat suunnittelun ja rakentamisen taso, asukastyytyväisyys, linnoitukselle soveltuvat kulttuuriohjelmat sekä Suomenlinnan saavutettavuushankkeen saattaminen valmiiksi. Toteutetaan asukastyytyväisyyskysely.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
Matkailijamäärät sesongin ulkopuolisina kuukausina (loka—huhtikuu)	180 000	184 000	185 000
Toiminnallinen tehokkuus			
Hoitokunnan kokous- ja juhlatilojen käyttöaste, %	26	23	28
Linnoitusmuureista parhaassa kuntoluokassa koko linnoitusmuurimäärästä (52 800 m^2), %	50	51	49
Vuokratuotot, kasvu %	4,4	2,97	1
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet	89,4	91	91

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	8 595	8 188	7 940
Bruttotulot	5 418	5 465	5 574
Nettomenot	3 177	2 723	2 366
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	332		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	92		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kosteusvaurioituneiden asuntojen ja muiden toimitilojen korjaamisen kertaluonteisen määrärahan vähennys	-200
Tuottavuustoimet	-180
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-18
Julkisten tietovarantojen avaaminen (HO)	50
Palkkaliukumasäästö	-13
Palkkausten tarkistukset	20
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-12
Valtion vahingonkorvaustoiminnan keskittäminen (siirto momentille 28.50.50)	-1
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-3
Yhteensä	-357

2015 talousarvio	2 366 000
2014 talousarvio	2 723 000
2013 tilinpäätös	2 937 000

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 081 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.
Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kansallismuseon toimintamenot	9 070 000
Museoviraston muut toimintamenot	12 011 000
Yhteensä	21 081 000

Museovirasto vastaa kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvistä asiantuntija- ja viranomaistehtävistä kansallisella tasolla. Se johtaa ja kehittää maan museotointa, suojelee ja hoitaa kulttuuriperintöä ja kulttuuriympäristöä sekä tuottaa ja välittää alaa koskevaa tutkimustietoa. Museoalaa kehitetään valtakunnallisesti yhteistyössä museoalan kanssa. Museovirasto osallistuu aktiivisesti alan kansainväliseen viranomais-, sidosryhmä- ja hankeyhteistyöhön. Museovirasto toimii asiantuntijana Unescon maailmanperintökomiteassa Suomen jäsenyyskaudella ja huolehtii Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevan sopimuksen toimeenpanosta.

Museoviraston toiminnan ja talouden sopeuttamisessa painotetaan keskeisten strategisten tavoitteiden saavuttamista. Toiminnassa korostetaan asiakaslähtöisyyttä, palvelukykyä sekä fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta. Kulttuuriperintökasvatuksella vahvistetaan kansalaisten osallisuutta kulttuuriperintöön. Kulttuuriperinnön digitaalista saatavuutta parannetaan ja arkisto-, kirjasto- ja kokoelmapalveluita kehitetään edelleen. Museovirasto luo aikaisempaa parempia tutkimusedellytyksiä ja kehittää tutkimusyhteistyötä oppilaitosten kanssa.

Kulttuuriympäristöä vaalitaan kiinteiden muinaisjäännösten, rakennetun ympäristön ja kulttuurimaiseman suojelun keinoin ottaen huomioon kulttuuriympäristöstrategian linjaukset. Toiminnassa keskitytään valtakunnallisiin ja maakunnallisiin kysymyksiin, ohjelmallisen suojelun kehittämiseen sekä toimialan yhteistyöhön ja ohjaukseen. Viranomaistoiminnassa pyritään ennakoivaan ja vuorovaikutteiseen toimintaan sekä asioiden kohtuullisiin käsittelyaikoihin. Kulttuuriympäristörekistereiden laatua ja kattavuutta parannetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Rakennettujen ja arkeologisen kohteiden osalta on kehitetty vuoden 2014 alusta Senaatti-kiinteistöille ja Metsähallitukselle siirrettyjen kiinteistöjen käyttöä, esittelyä, hoitoa ja restaurointia sekä niihin liittyviä yhteistyömenettelyjä.

Suomen Kansallismuseo edistää suomalaisten aineellisen kulttuuriperinnön säilymistä, välittää siihen liittyvää tietoa ja vahvistaa sen merkitystä yhteiskunnassa. Kansallinen kokoelmatyö on osa Kansallismuseon toimintaa. Kansallismuseossa painopisteenä on varsinkin lähimenneisyyden ja nykyajan aineellisen kulttuuriperinnön ja siihen liittyvä tiedon tallentaminen. Kansallismuseossa jatketaan näyttely- ja asiakaspalvelutoimintojen kehittämistä sekä museoiden toiminnan ja avoinna pidon suunnittelua osana Museoviraston sopeuttamistoimia. Käynnistetään konservointi- ja kokoelmakeskuksen toiminta uusissa tiloissa. Kulttuurien museo sijoitetaan nykyisen konservointilaitoksen tiloihin Kansallismuseon yhteyteen. Henkilöstön hyvinvointia sekä organisaation osaamista ja tuottavuutta edistetään henkilöstösuunnittelulla ja koulutuksella, ottamalla käyttöön sähköisiä toiminnan tuen järjestelmiä, kehittämällä palkkausjärjestelmää sekä toteuttamalla työhyvinvointihankkeita.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 tavoite
Tuotokset ja laadunhallinta			
Käynnit Museoviraston verkkosivuilla	3 935 638	5 837 399	6 250 000
Lausuntojen käsittelyaika, pv	36	35	38
Museoiden ja linnojen kävijämäärä			
— kokonaiskävijämäärä	472 418	490 980	510 000
— näyttelyiden kävijämäärä	-	360 951	370 000
— maksavien kävijöiden osuus, %	-	66	66
Tutkimus- ja näyttelyjulkaisut, kpl	9	5	7
Esinetietojen digitointiaste, %	45	45	47
Toiminnallinen tehokkuus			
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	2,8	2,6	2,6
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	3,1	2,9	2,9
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet (htv)	293	299	298

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	26 643	22 843	24 381
Bruttotulot	4 901	3 300	3 300
Nettomenot	21 742	19 543	21 081
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	3 071		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 842		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kokoelma- ja konservointikeskuksen vuokra	2 200
Orimattilan keskusvaraston vuokran indeksitarkistus 2 %	19
Tuottavuustoimet	-90
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-116
Julkisten tietovarantojen avaaminen (HO)	500
Palkkaliukumasäästö	-67
Palkkausten tarkistukset	136
Säästöpäätös	-1 000

Toimintamenojen tuottavuussäästö	-93
Vuokramenojen indeksikorotus	75
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-26
Yhteensä	1 538

2015 talousarvio	21 081 000
2014 talousarvio	19 543 000
2013 tilinpäätös	24 513 000

05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 711 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää myös:
1) kalusto- ja laitehankintoihin
2) enintään 4 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

Selvitysosa: Näkövammaisten kirjasto Celia on asiantuntija saavutettavien kirjastopalveluiden tarjoajana ja saavutettavien aineistojen tuottajana (äänikirjat, yhdistelmäkirjat, pistekirjat, e-kirjat, koskettelukirjat, kohokuvat). Sen toiminnan tavoitteena on näkövammaisten ja muiden lukemisesteisten henkilöiden tasa-arvo kirjallisuuden ja tiedon saannissa. Toiminnan kohderyhmä on 5 % väestöstä.

Oppikirjapalvelujen tulosalueella kirjasto tuottaa lähes kokonaan näkövammaisten ja muiden lukemisesteisten koululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden tarvitsemat oppikirjat sekä tutkintoa suorittavien korkea-asteen opiskelijoiden tutkintovaatimuksissa olevat kirjat. Kirjasto tuottaa noin 600 uutta oppikirjanimikettä. Oppikirjoja myydään maksuperustepäätöksen mukaisesti kaikkien lukemisesteisten käyttöön 9 700 kappaletta.

Kauno- ja tietokirjallisuuspalvelujen tulosalueella kirjasto tuottaa nimikkeitä määrän, joka vastaa noin 25 % Suomessa vuosittain julkaistavasta yleisestä kirjallisuudesta. Kirjasto välittää kirjallisuutta asiakkaiden käyttöön postitse ja tietoverkon kautta noin miljoona kertaa. Postitse välitettävien kirjojen lainausta vähennetään ja verkkotoimituksia lisätään.

Asiantuntija- ja konsultointitoiminnan tulosalueella painopisteenä on Kirjasto kaikille -projekti, jonka tavoitteena on palvella enemmän lukemisesteisiä henkilöitä yleisistä kirjastoista käsin Näkövammaisten kirjaston verkkopalveluita hyödyntäen.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 arvio
Vaikuttavuus, tuotokset ja laadunhallinta			
— kirjatuotanto/nimikettä	2 419	2 217	1 900
— lainojen määrä, kauno- ja tietokirjat	1 023 907	1 018 300	1 070 000
— oppikirjatoimitukset/kpl	12 273	13 100	13 500
— verkkotoimitusten osuus kokonaislainauksesta/%	7	10,5	25
— asiakastyytyväisyys (arvosana 1—5)	4,43	4,42	4,1
Toiminnallinen tehokkuus			
— kirjalainan keskihinta/euroa	5,23	5,1	5,0
— oppikirjatoimituksen keskihinta/euroa	149	137	145
Henkisten voimavarojen hallinta			
— Henkilötyövuodet	48,2	50,9	53

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	6 782	5 977	5 891
Bruttotulot	324	165	180
Nettomenot	6 458	5 812	5 711
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 579		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 494		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Käyttökorvausten tasomuutos	-12
Tuottavuusvähennys	-45
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-25
Palkkaliukumasäästö	-11
Palkkausten tarkistukset	24
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-29
Vuokramenojen indeksikorotus	5
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-8
Yhteensä	-101

2015 talousarvio	5 711 000
2014 talousarvio	5 812 000
2013 tilinpäätös	6 377 000

06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 008 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) kalusto- ja laitehankintoihin

2) enintään 170 000 euroa esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

Selvitysosa: Kansallinen audiovisuaalisen instituutin (KAVI) tehtävänä on elokuvien, televisio- ja radio-ohjelmien tallettaminen ja säilyttäminen, audiovisuaalisen kulttuuriperinnön edistäminen sekä lasten kehityksen ja hyvinvoinnin turvaaminen mediaympäristössä valvomalla kuvaohjelmien tarjontaa ja edistämällä mediakasvatusta. KAVI palvelee väestön kulttuurisia, tiedollisia ja tutkimuksellisia tarpeita sekä luovaa teollisuutta asiakas- ja tietopalvelullaan. KAVI turvaa audiovisuaalisen kulttuuriperinnön näkymisen esittämällä taiteellisesti, historiallisesti tai muutoin merkittäviä elokuvia ja ohjelmia ja harjoittamalla näyttely- ja julkaisutoimintaa. KAVI valvoo elokuvien, televisio-ohjelmien ja kuvatallenteiden tarjontaa, ylläpitää kuvaohjelmien ikärajojen luokittelujärjestelmää ja vastaa kuvaohjelmaluokittelijoiden koulutuksesta sekä toimii mediakasvatuksen valtakunnallisena asiantuntijaviranomaisena. KAVI osallistuu aktiivisesti alan kansainväliseen viranomais-, sidosryhmä- ja hankeyhteistyöhön.

Vuonna 2015 käynnistetään kattava strateginen suunnittelu, jossa luodaan Instituutille uudistetut yhteiset strategiset tavoitteet, arvot ja visio.

KAVI osallistuu Kansallisen digitaalisen kirjaston pitkäaikaissäilytysjärjestelmän suunnitteluun ja KAVIn digitoituja kokoelmia tarjotaan yleisön saataville Elonetin ja FINNAn kautta.

Hankitaan kokoelmiin lakisääteisen talletusvelvollisuuden alaisen filmi- ja videotuotannon esityskopiot ja oheismateriaalit vuodelta 2011 sekä originaalimateriaali vuonna 2009 tarkastetuista elokuvista. Video- ja dvd-kokoelma karttunee n. 2 000 tallenteella.

Tallennetaan digitaalisesti radion ja television ohjelmavirtaa opetusministeriön hyväksymän suunnitelman mukaisesti, aineistoa kertyy noin 60 teratavua. Lisäksi otetaan vastaan kotimaisten radio- ja tv-ohjelmien alkuperäislaatuisia tallenteita lakisääteisinä talletuksina. Uusia katselu- ja kuuntelupisteitä avataan vapaakappalekirjastojen filiaaleissa tarpeen mukaan. Jatketaan YLEn jo digitoitujen radio- ja tv-aineistojen käyttöönottoa RTVA:n yleisöpalvelun kautta ja järjestetään yleisötilaisuuksia radio- ja tv-ohjelmien historiasta ja toimitustyöstä.

Elokuvakulttuuria edistetään elokuvien esitystoiminnalla ja elokuvakasvatuksella Helsingissä ja yhdeksällä muulla paikkakunnalla. Oppilaitosten kautta lapsille ja nuorille suunnattua elokuvakasvatussivustoa (elokuvapolku.kavi.fi) kehitetään. Lisäksi tuetaan ja harjoitetaan elokuvatutkimusta ja julkaistaan filmografista tietoa www.elonet.fi –palvelussa. Museotoiminnassa keskitytään kokoelmien järjestelyyn ja karsimiseen. Osallistutaan Suomen itsenäisyyden 100-vuotiskirjaston tilasuunnitteluun opetus- ja kulttuuriministeriön valtuutuksella.

KAVI tuottaa ja toteuttaa mediakasvatukseen liittyvää tiedotus- ja oppimateriaalia, asiantuntijatapaamisia ja tiedotuskampanjoita, ylläpitää Mediataitokoulu.fi -sivustoa, kouluttaa lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä ammattilaisia ja edistää alan tutkimusta. KAVI toimii Suomen Safer Internet Centrenä.

KAVI valvoo kuvaohjelmien tarjoamista ja kuvaohjelmaluokittelijoiden työtä, ylläpitää rekisteriä kuvaohjelmien tarjoajista sekä julkista kuvaohjelmaluetteloa. Tarjotaan ohjausta koulutusta kuvaohjelmaluokittelijioille ja kuvaohjelmien tarjoajille. Kuvaohjelmien ikärajaluokittelu-järjestelmää ylläpidetään ja luokittelukriteeristöä kehitetään.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
— Kokoelmien hoito/arkistoidut elokuvat, lkm	156 133	159 666	171 000
— Kirjasto-, tieto-, laina- ja asiakaspalvelut, lkm	35 260	37 120	36 000
— Maksulliset palvelut/esitystoiminta, katsojamäärät	49 635	46 572	50 000
— Maksullinen arkistopalvelu/kuva- ja filmipalvelu	3 395	3 405	4 000
— Digitaalisesti talletettu ohjelmavirta, teratavua (RTVA)	203	266	400
— Mediakasvatustutkimukset ja selvitykset, lkm	-	7	1
— Mediakasvatuksen tiedotuskampanjat, lkm	5	6	5
— Luokitellut ja ilmoitetut ohjelmat, lkm	15 414	22 557	21 000
— Tarjoamisen valvontaan liittyvät tapahtumat, lkm	54	30	40
— Valvontaan liittyvät uudelleen luokittelut	29	218	200
Toiminnallinen tehokkuus			
— Kokoelma- ja arkistyö yht., euroa/elok. lkm	21,50	22,13	18,81
— Kirjasto, euroa/kirjastopalvelu	9,02	9,67	8,82
— Maksullinen palvelu: esitystoiminnan subventio	273 112	267 650	240 400
— Radio- ja tv-arkisto yht. euroa/talletettu ohjelmavirta teratavua	7 846	6 184	5 000
— Kuvaohjelmista saadun yleisöpalautteen käsittely, euroa / käsittely	-	33	35
— Kuvaohjelmien luokittelun kustannukset, euroa / ohjelma	-	157	160
— Luokittelijoiden valvonnan kustannukset, euroa / ohjelma	-	230	230
Henkisten voimavarojen hallinta			
— Henkilötyövuodet	87,5	87,5	87

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	9 235	8 241	7 798
Bruttotulot	1 027	790	790
Nettomenot	8 208	7 451	7 008
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 340		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	780		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hallinnonalan rakenteen uudistaminen	-100
Kertamenon poisto	-100
Tuottavuustoimet	-135
Virastojen yhdistämisestä aiheutuvan kertamenon poisto	-80
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-26
Julkisten tietovarantojen avaaminen (HO)	15
Palkkaliukumasäästö	-19
Palkkausten tarkistukset	30
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-35
Vuokramenojen indeksikorotus	17
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-10
Yhteensä	-443

2015 talousarvio	7 008 000
2014 talousarvio	7 451 000
2013 tilinpäätös	7 650 000

16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 848 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) aiemmin myönnettyjen ylimääräisten taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeiden sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen sekä

2) enintään 1 015 000 euroa uusiin taiteilijaeläkkeisiin sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on laskettu vuoden 2015 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (2546).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	273
Yhteensä	273

2015 talousarvio	18 848 000
2014 talousarvio	18 575 000
2013 tilinpäätös	17 912 238

20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyskohteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 16 945 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyskohteiden tilakustannuksiin.
Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hinta- ja kustannustasotarkistus 2,0 %	345
Kansallismuseon maanalaisten tilojen vuokrannousu	300
Tasomuutos vuokrasopimusten arvonlisäverotuksesta johtuen	-350
Yhteensä	295

2015 talousarvio	16 945 000
2014 talousarvio	16 650 000

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)
Momentille myönnetään 4 753 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:
1) kirjastolain (904/1998) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen.
2) yleisille kirjastoille tuotettujen tietokanta- ja aineistopalvelujen ostoon ja yleisten kirjastojen erityistehtävien valtionavustusten maksamiseen sekä kirjastojen sisältötuotantoon liittyvien valtionavustusten maksamiseen
3) viittomakielisen kirjaston perustamiseen ja toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.
Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Avustukset keskus- ja maakuntakirjastoille	3 223 000
Kirjastojen sisältötuotantoon	336 000
Yleisten kirjastojen tietokanta ja -aineistopalvelujen tuottaminen ja avustukset muihin erityistehtäviin	944 000
Avustukset viittomakielisen kirjaston perustamiseen ja toimintaan	250 000
Yhteensä	4 753 000

Yleisten kirjastojen tavoitteena on tarjota väestölle yhtäläiset mahdollisuudet sivistyksen, tietojen ja taitojen ja kansalaisvalmiuksien hankkimiseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjaston tehtävänä on myös tarjota mahdollisuus virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen käyttöön ja opastaa käytössä.
Valtionavustuksilla tuetaan kirjasto- ja tietopalvelujen alueellisesti tasavertaista tuottamista ja kehittämistä. Tavoitteena on turvata palveluverkon toimivuus, kirjasto- ja tietopalvelujen laatu sekä koko väestön kattava tiedon ja kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus.
Kirjastotoimen vaikuttavuutta arvioidaan kirjastojen käytön, aineistohankintojen, henkilöstövoimavarojen ja saatavuuden indikaattoreilla.

Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 arvio

Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 arvio
Kirjahankinta, kpl/1 000 asukasta	309	297	300
Muu aineistohankinta, kpl/1 000 asukasta	58	54	55
Henkilötyövuodet, htv/1 000 asukasta	0,8	0,8	0,8
Aukiolotunnit, 1 000 tuntia	1 380	1 362	1 380
Fyysiset käynnit, kpl/asukas	9,9	9,5	9,6
Verkkokäynnit, kpl/asukas	10,6	9,9	10
Lainaukset, kpl/asukas	17,7	17,2	17,3
Toimintakustannukset, euroa/asukas	59	56	58

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (+1,2 %)	40
Yhteensä	40

2015 talousarvio	4 753 000
2014 talousarvio	4 713 000
2013 tilinpäätös	4 512 033

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 38 633 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten teattereiden ja orkestereiden valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on teattereilla enintään 2 474 ja orkestereilla enintään 1 037.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) muuttamisesta siten, että teattereiden ja orkestereiden yksikköhintoja alennetaan menosäästön toteuttamiseksi, ja että vuonna 2012 voimaan tulleella lailla (1511/2011) teattereille ja orkestereille kohdistetut säästöt muutetaan vuoden 2015 jälkeen pysyviksi.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on teattereilla 54 717 euroa ja orkestereilla 54 238 euroa henkilötyövuotta kohden.

Lakisääteisiin valtionosuuksiin ja -avustuksiin on lisäksi myönnetty 43 201 000 euroa momentilla 29.80.52.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-420
Kustannustason muutos (+1,2 %)	983
Säästöpäätös	-2 970
Yhteensä	-2 407

2015 talousarvio	38 633 000
2014 talousarvio	41 040 000
2013 tilinpäätös	40 800 000

32. Valtionosuudet ja -avustukset museoille (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 16 453 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten museoiden valtionosuuksien maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on enintään 1 183.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) muuttamisesta siten, että museoiden yksikköhintoja alennetaan menosäästön toteuttamiseksi, ja että vuonna 2012 voimaan tulleella lailla (1511/2011) museoille kohdistetut säästöt muutetaan vuoden 2015 jälkeen pysyviksi.

Valtionosuuden perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 67 715 euroa.

Lakisääteisiin valtionosuuksiin ja -avustuksiin on lisäksi myönnetty 20 860 000 euroa momentilla 29.80.52.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (+1,2 %)	502
Säästöpäätös	-1 480
Yhteensä	-978

2015 talousarvio	16 453 000
2014 talousarvio	17 431 000
2013 tilinpäätös	17 431 000

33. Valtionavustukset kuntien ja alueiden kulttuuritoiminnan kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 106 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 44 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen sekä kuntien kulttuuritoiminnan palveluiden kehittämiseksi ja palveluiden tuotantorakenteiden monipuolistamiseksi käynnistettävään kokeilutoimintaan ja sen valtakunnalliseen koordinaatioon sekä kuntien kulttuuritoiminnan tutkimus- ja selvitystoimintaan.

Selvitysosa: Kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (728/1992) mukaisiin valtionosuuksiin myönnetään rahoitusta momentilta 28.90.30.

2015 talousarvio	106 000
2014 talousarvio	106 000
2013 tilinpäätös	106 000

34. Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten yleisten kirjastojen perustamishankkeiden valtionavustusten maksamiseen sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) nojalla myönnettyjen yleisten kirjastojen perustamishankkeiden valtionosuuksien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena. Määrärahasta maksetaan myös jälkirahoitteisina myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten vuosieriin lain mukaan lisättävät korot.

Valtuus

Vuonna 2015 saa myöntää valtionavustusta yleisten kirjastojen perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionavustukset ovat yhteensä enintään 4 500 000 euroa. Valtionavustuksista enintään 1 500 000 euroa saa myöntää toteutusaikaisena.

Selvitysosa: Myönnettävillä valtionavustuksilla arvioidaan voitavan uusia seitsemän kirjastoautoa sekä rakentaa ja peruskorjata neljä kirjastoa (yhteensä 4 000 m^2).

Myönnetyistä valtionosuuksista ja -avustuksista aiheutuvat menot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017	2018—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Ennen vuotta 2015 tehtyjen rahoituspäätösten vuosierät	2 900	3 400	3 500	9 400	19 200
Vuosierien korko	100	200	300	400	1 000
Vuonna 2015 tehtävät rahoituspäätökset	1 500	200	500	2 300	4 500
Vuosierien korko	-	-	100	300	400
Yhteensä	4 500	3 800	4 400	12 400	25 100

2015 talousarvio	4 500 000
2014 talousarvio	4 500 000
2013 tilinpäätös	5 000 000

35. Valtionavustus Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden merkkihankkeen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) nojalla Suomen itsenäisyyden 100-vuotiskirjaston rakentamiseen myönnettävän valtionavustuksen maksamiseen Helsingin kaupungille.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	4 000
Yhteensä	4 000

2015 talousarvio	5 000 000
2014 talousarvio	1 000 000

40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

Selvitysosa: Valtion ja Helsingin kaupungin kesken solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio ja kaupunki yhdessä vastaavat Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappiosta.

2015 talousarvio	252 000
2014 talousarvio	252 000
2013 tilinpäätös	141 828

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 072 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten myöntämiseen:

1) kulttuuri-instituuttien tukemiseen

2) rauhantyön edistämiseen
3) Suomen Islamilainen Neuvosto (SINE) ry:n menoihin
4) eräiden kansalaisjärjestöjen toimintaan
5) Luotsikirjaston toimintaan.
Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Lontoon instituutin tilakustannuksiin	276 000
Luotsikirjaston toimintaan	12 000
Rauhantyön edistämiseen	540 000
Eräiden kansalaisjärjestöjen toimintaan	102 000
Suomen Islamilainen Neuvosto (SINE) ry	52 000
Ihmisoikeusliiton toiminnan tukeminen	90 000
Yhteensä	1 072 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aiemmin lästimaksuilla rahoitetun Luotsikirjaston toiminta-avaustuksen siirto mom:lta 31.30.50	12
Säästöpäätös	-100
Yhteensä	-88

2015 talousarvio	1 072 000
2014 talousarvio	1 160 000
2013 tilinpäätös	14 420 000

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 14 500 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:
1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969, muut. 1135/2010) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansioituneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen
2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (1080/1983) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin.
Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.
Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion taiteilija-apurahat (545 kpl)	10 959 000
Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset	3 100 000
Taiteilijaprofessoriapurahat (22 kpl)	441 000
Yhteensä	14 500 000

Taiteilija-apurahan suuruus on tammikuusta lukien 1 669,77 euroa/kk ja elokuusta lukien 1 674,78 euroa/kk. Taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkatarkistuksia vastaavasti Taiteen edistämiskeskuksen päätöksellä. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahojen kokonaismäärä on 10 % edellisenä kalenterivuonna kuntien ylläpitämiin yleisiin kirjastoihin hankittuun kirjallisuuteen käytetystä rahamäärästä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirrettäviin taitelijaprofessorien virkoihin liittyvät palkkauksen tarkistukset	6
Taiteilijaprofessorien virkojen muuttaminen valtion taiteilija-apurahoiksi (siirto momentilta 29.80.01)	75
Palkkausten tarkistukset	173
Yhteensä	254

2015 talousarvio	14 500 000
2014 talousarvio	14 246 000
2013 tilinpäätös	13 703 816

52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 237 340 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) taiteen ja kulttuurin edistämisen rahoittamiseen, taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan palkkaus- ja muiden menojen maksamiseen sekä valtion laitosten kulttuuria koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin

2) taideteosten hankkimiseen valtion ja yliopistojen kiinteistöihin sekä niiden käytössä oleviin rakennuksiin

3) Taiteen edistämiskeskuksesta annetun lain mukaisiin Taiteen edistämiskeskuksen, taideneuvoston ja taidetoimikuntien myöntämiin apurahoihin ja avustuksiin sekä enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisiin apurahoihin

4) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen teattereille ja orkestereille sekä enintään 6 658 000 euroa teatteri- ja orkesterilain (730/1992) 6 a §:n mukaisen valtionavustuksen maksamiseen

5) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen museoille sekä muuhun museo- ja kulttuuriperintöalan tukemiseen

6) enintään 4 887 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen

7) EU:n kulttuuriohjelmien kansalliseen hallinnointiin

8) maailmanperintösopimuksen ja Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen mukaiseen suojelu-, tutkimus- ja valistustoimintaan sekä Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevan sopimuksen kansalliseen toimeenpanoon

9) enintään 37 877 000 euroa valtionavustuksena käyttökustannuksiin Suomen Kansallisoopperan säätiölle, enintään 11 391 000 euroa valtionavustuksena käyttökustannuksiin Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle ja enintään 12 573 000 euroa valtionavustuksena käyttökustannuksiin Kansallisgallerialle

10) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeusselvitysten kuluihin

11) enintään 49 henkilön palkkaamiseen Taiteen edistämiskeskuksen määräaikaisiin taiteen edistämisen tehtäviin.

Kohdan 2 määräraha sekä kohdasta 3 myönnettävät apurahat budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdassa 11 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Elokuvan ja lastenelokuvan tuotantoon, jakeluun ja esitystekniikan kehittämiseen	24 064 000
Elokuvakulttuurin edistämiseen	2 467 000
Kirjallisuuden edistämiseen	2 575 000
Kuvataiteen edistämiseen	2 106 000
Näyttämötaiteen edistämiseen	3 828 000
Rakennustaiteen edistämiseen	404 000
Musiikin edistämiseen	4 615 000
Muotoilun edistämiseen	835 000
Tanssitaiteen edistämiseen	2 360 000
Valokuvataiteen edistämiseen	755 000
Sirkustaiteen edistämiseen	558 000
Mediataiteen edistämiseen	209 000
Sarjakuvataiteen ja kuvitustaiteen edistämiseen	270 000
Valtion julkisten rakennusten taidehankintoihin ja valtion taidekokoelmien hoitoon	1 044 000
Muu taiteenalojen edistäminen	1 240 000
Apurahat ja palkinnot	1 528 000
Cultura-säätiölle ja kirjastotehtävän hoitamiseen	1 160 000
Kansallisgallerialle	12 573 000
Suomen elokuvasäätiölle	2 007 000
Suomen Kansallisoopperan Säätiölle	37 877 000
Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle	11 391 000
Rahoituslain mukaisiin valtionosuuksiin ja -avustuksiin teattereille ja orkestereille	43 031 000
Kirjastotoimen valtionavustuksiin ja kehittämistoimiin	4 887 000
Rahoituslain mukaisiin valtionosuuksiin ja -avustuksiin museoille	20 780 000
Museot ja kulttuuriperintö	8 986 000
Seurantalojen korjausavustuksiin ja valistustyöhön	1 889 000
Alueelliseen taiteen edistämiseen	14 015 000
Taiteen edistämiskeskuksen valtionavustuksiin ja kehittämistoimiin	7 149 000
Saamelaisen taiteen ja kulttuurin edistämiseen	369 000
Kulttuuripolitiikan kehittämiseen	4 462 000
Kulttuurivientiin ja kansainväliseen yhteistyöhön	6 816 000
Kulttuuriin digitaalisessa ympäristössä	1 736 000
Kulttuurin kansainvälisiin suurtapahtumiin	500 000
Kulttuuri-instituuttien valtionavustuksiin	5 559 000
Ystävyysseurojen valtionavustuksiin	2 034 000
Eräiden kansainvälisten sopimusten toimeenpanoon	427 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	834 000
Yhteensä	237 340 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	271
Yhteensä	271

2015 talousarvio	237 340 000
2014 talousarvio	237 069 000
2013 tilinpäätös	224 633 630

53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)
Momentille myönnetään 30 200 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen eräiden taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.
Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallisgallerian toimitilamuutoksesta johtuva siirto (siirto momentilta 29.80.59)	255
Puuttuvat indeksikorotukset	502
Vuoden 2015 indeksin (2 %) puuttuva osuus	287
Yhteensä	1 044

2015 talousarvio	30 200 000
2014 talousarvio	29 156 000
2013 tilinpäätös	19 824 000

54. Valtionavustus taide- ja kulttuurilaitosten toimitilainvestointeihin (kiinteä määräraha)
Momentille myönnetään 8 177 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen Suomen Kansallisteatterin, Svenska Teaternin ja Tampereen Työväen Teatterin peruskorjauksista aiheutuneiden lainojen lyhennyksiin ja korkojen maksuun.
Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Avustus Tampereen Työväen Teatterin peruskorjauksesta aiheutuviin lainanhoitokuluihin	1 000
Kansallisteatterin lainanhoitokulujen korkotason muutos	-33
Yhteensä	967

2015 talousarvio	8 177 000
2014 talousarvio	7 210 000
2013 tilinpäätös	7 335 742

55. Kulttuuriperinnön digitoinnin tukeminen (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 2 200 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:
1) kansallinen digitaalinen kirjasto -ohjelman ja toimintasuunnitelman toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin
2) keskeisten, priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoinnista aiheutuviin kustannuksiin
3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen
4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen ja liittämiseen osaksi Euroopan digitaalista kirjastoa
5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämisestä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin
6) valtion virastoille ja laitoksille kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista ja digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen säilyttämisestä aiheutuviin kustannuksiin

7) enintään kymmentä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa:

2015 talousarvio	2 200 000
2014 talousarvio	2 200 000
2013 tilinpäätös	3 100 000

59. Eräät avustukset Kansallisgallerialle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 11 245 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) enintään 10 000 000 euroa Kansallisgallerian säätiön pääoman maksamiseen. Määrärahan käytön edellytyksenä on, että yksityiset rahoittajatahot osallistuvat pääomittamiseen. Valtion osuus pääomittamiseen on suhteessa (5:2) yksityisiltä rahoittajatahoilta kerättävään pääomaan

2) enintään 1 245 000 euroa määräaikaisiin toimitilamuutoksista aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Pääomitukseen kohdennettava määräraha on vuoden 2015 osuus Kansallisgallerian perustamisen rahoituksesta. Julkisoikeudellisen säätiön pääomittaminen on tarkoitus toteuttaa vuosina 2015—2016 siten, että valtion osuus on yhteensä enintään 20 000 000 euroa edellyttäen, että yksityisten rahoittajatahojen osuus on vähintään 8 000 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansalligallerian maksuvalmiuden turvaamisen kertamenon poistuminen	-2 500
Kansallisgallerian määräaikaisista toimitilamuutoksista johtuva siirto momentille 29.80.53	-255
Lisäeläkejärjestelyiden korvauksen kertamenon poistuminen	-510
Tehtyjen investointien arvonlisäpalautusten kertamenon poistuminen	-1 660
Tulomenetysten kompensaatio	1 500
Yhteensä	-3 425

2015 talousarvio	11 245 000
2014 talousarvio	14 670 000

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 150 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) toiminta- ja näyttelyvarustuksen sekä niiden suunnittelumenojen maksamiseen

2) enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelmassa mainitut virastot voivat käyttää myös toimintamenomäärärahoja kalusto- ja laitehankintoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti	25 000
Suomenlinnan hoitokunta	20 000
Museovirasto	80 000
Näkövammaisten kirjasto	25 000
Yhteensä	150 000

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Säästöpäätös	-350
Yhteensä	-350

2015 talousarvio	150 000
2014 talousarvio	500 000
2013 tilinpäätös	2 250 000

72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 739 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää Kansallisgallerian taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

2015 talousarvio	739 000
2014 talousarvio	739 000
2013 tilinpäätös	739 000

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 3 149 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	799 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	2 350 000
Yhteensä		3 149 000

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelman kohdan 2. osalta enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuus
1) Käyttösuunnitelman kohdan 1. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2015 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 300 000 euroa.
2) Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2015 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.
Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poisto	-900
Suomenlinnan kaukolämpötunnelin perusparannus	250
Valtion vahingonkorvaustoiminnan keskittäminen (siirto momentille 28.50.50)	-1
Yhteensä	-651

2015 talousarvio	3 149 000
2014 talousarvio	3 800 000
2013 tilinpäätös	4 000 000

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 50 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja lain nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen.
Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Säästöpäätös	-100
Yhteensä	-100

2015 talousarvio	50 000
2014 talousarvio	150 000
2013 tilinpäätös	35 586

(96.) Lahjoitus valtiopäivätoiminnan 150. merkkivuoden juhlarahastoon (siirtomääräraha 2 v)

2013 tilinpäätös	10 000 000

90. Liikuntatoimi

Selvitysosa: Liikuntatoimen tehtävänä on liikunnan edistäminen. Valtio ja kunnat luovat edellytyksiä liikunnalle. Liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntatoimen yleisestä johdosta, kehittämisestä ja yhteensovittamisesta valtionhallinnossa.
Toimialaa ohjaavat liikuntalaki ja -asetus, hallitusohjelma, valtion talousarvio, opetus- ja kulttuuriministeriön strategiat ja linjaukset sekä toimialan kansainväliset yleissopimukset. EU:n liikuntapolitiikan vaikutus kansalliseen liikuntatoimeen on lisääntymässä. Liikunnan toimialan strateginen johtaminen ja ohjausjärjestelmät perustuvat tiedolla johtamisen periaatteelle sekä liikuntapoliittisten toimenpiteiden vaikutusten jatkuvalle arvioinnille.
Liikunnan edistämiseksi ja liikunnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamiseksi liikuntapolitiikan eri tavoitealueilla toteutetaan toimenpiteitä, joille on yhteistä alan tietoperustan vahvistaminen ja osaamisen kehittäminen sekä yhdenvertaisuuden, eettisyyden ja rehellisyyden toteutuminen.
Urheilun ja liikuntakasvatuksen veikkausvoittovaramomentille kohdennettava Veikkauksen rahastosta tehtävästä ylimääräisestä irrotuksesta johtuva jakosuhteen mukainen lisämääräraha 2,7 miljoonaa euroa käytetään avustusten myöntämiseen toimialan työllisyyttä edistäviin hankkeisiin.
Liikuntatoimen toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet ovat:

Toiminnalliset tavoitteet	**Keskeisimmät toimenpiteet**

Toiminnalliset tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
Liikunta on yhdenvertaisesti saavutettavissa	— Parannetaan kunnallisia liikunta- ja liikuntapaikkapalveluja koskevaa tietopohjaa ja varmistetaan ohjauksen yhdensuuntaisuus paikallistasoa koskevissa liikuntapoliittisissa toimenpiteissä — Liikuntapaikkarakentamisen avustamisessa painotetaan ensisijaisesti laadukkaiden ja laajoille käyttäjäryhmille suunnattujen liikuntapaikkojen rakentamista ja peruskorjaamista — Avustetaan liikunnan yhdenvertaisuutta lisääviä hankkeita — Tuetaan maahanmuuttajien kotouttamista liikunnan avulla — Edistetään informaatio-ohjauksella, että liikunnan edistäminen huomioidaan kuntien strategioissa
Liikunta ja urheilu lisäävät osallistumista	— Tuetaan liikunnan kansalaisjärjestötoimintaa — Tuetaan paikallista seuratoimintaa ja matalan kynnyksen liikuntatoimintaa —Tuetaan eettistä ja yhteiskuntavastuullista huippu-urheilutoimintaa ja urheilijoiden valmentautumismahdollisuuksia — Vahvistetaan urheilu-uran ja opiskelun tai koulunkäynnin yhdistämisen toimenpiteitä — Myönnetään tunnustuspalkintoja suomalaisille olympiavoittajille — Vahvistetaan järjestöjen edellytyksiä hakea ja järjestää kansainvälisiä urheilun suurtapahtumia — Tuetaan liikunnan ja urheilun eettisiä toimenpiteitä avustamalla Suomen Antidopingtoimikuntaa. Vahvistetaan urheilun integriteettiä lisäämällä ottelutulosten manipulointia ehkäiseviä toimia. — Tuetaan liikuntajärjestöjen kansainvälisiä yhteistyö- ja vaikuttamismahdollisuuksia
Liikunnallinen elämäntapa yleistyy	— Tuetaan OKM:n ja STM:n yhteisen terveyttä edistävän liikunnan strategian ja toimenpideohjelman toimeenpanoa — Tuetaan Liikkuva koulu-ohjelmaa, työelämän liikunnallistamiseen tähtääviä toimenpiteitä ja ohjelmia sekä muita liikunnan edistämishankkeita koko elämänkulussa — Huomioidaan liikunta-alan yrittäjyys osana luovien alojen yrittäjyyden edistämistä.

Toiminnalliset tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
Liikunta-alan tietopohja ja osaaminen vahvistuu	— Tuetaan liikunnan koulutuskeskusten osaamisen ja laadun kehittämistä — Parannetaan eri väestöryhmien osallistumismahdollisuuksia liikunta-alan vapaatavoitteiseen koulutukseen — Tuetaan liikunta-alan tutkimus- ja tiedonvälitystoimintaa liikuntapoliittisen päätöksenteon tarpeiden näkökulmasta — Lisätään liikuntatieteellisen tutkimuksen laatua tekemällä yhteistyötä Suomen Akatemian kanssa — Lisätään tiedon saavutettavuutta sekä kehitetään valtion liikuntaneuvoston liikuntapolitiikan vaikutusten arviointijärjestelmää — Tuetaan tiedon tuotantoa liikuntapaikkarakentamisen ja liikuntaa suosivan yhdyskuntasuunnittelun kehittämiseksi — Tuetaan urheiluoikeuden professuuria — Tuetaan Suomessa järjestettäviä liikunnan toimialan tieteellisiä kansainvälisiä kongresseja

Eräitä liikuntatoimen tunnuslukuja

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 arvio
Kuntien liikunnan edistämisaktiivisuus, kuvaa toiminnan suunnittelua ja johtamista/Tea-viisari[7]			
— koko maan väestöpainotettu keskiarvo	62	62	70
Valtionavustuksilla tuetut liikuntatilat (peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet)			
— uimahallit (m^2)	24 243	17 315	24 000
— liikuntahallit (m^2)	19 025	30 914	15 000
— jäähallit (m^2)	21 579	18 492	7 000
Yhteensä	64 847	66 721	46 000
— lähiliikuntapaikat (kpl)	67	52	65
Kunnossa Kaiken Ikää -ohjelma			
Hankkeet	211	229	220
Kunnat	103	100	100
Liikkujat			
— naiset (%)	65	64	63
— miehet (%)	35	36	37
Liikkujat	120 000	140 000	150 000
Kehittämistuki liikunta- ja urheiluseuroille			
Myönnetyt	380	309	350
Hakemukset	1 093	1 205	1 100
Lapsia ja nuoria	80 000	90 000	94 000
— tytöt (%)	45	40	40
— pojat (%)	55	60	60

[7] Tea-viisarijärjestelmän tunnusluku kertoo kunnan liikunnan edistämisestä 7 eri näkökulmasta (mm. johtaminen, seuranta ja voimavarat). Koko maan luku on kaikkien vastanneiden keskiarvo, joka on painotettu vastanneen yksikön väestöpohjalla.

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2015 arvio
Liikkuva koulu -ohjelma[8]			
Koulut	111	172	850
Oppilaat	30 000	60 000	220 000
Urheiluakatemioiden avustaminen			
Avustetut urheiluakatemiat, kpl	10	19	17
Akatemioihin kiinnittyneiden urheilijoiden määrä, I ja II - taso	n. 1 100	2370	2400
Dopingtestit (ADT ry)			
Kansallisen testausohjelman testit, yht	3 006	2 877	2 700
— kilpailun ulkopuoliset	1 570	1 453	1 350
— kilpailutestit	1 436	1 424	1 350
— joista veritestejä	122	27	200
Urheilijaprofiilit, verinäytteet	104	245	250
Vapaan sivistystyön toteutuneet suoritteet liikunnan koulutuskeskuksissa			
Valtakunnalliset	410 296	420 390	411 982
Muutos ed. vuoteen, opiskelijavrk.	24 182	10 094	-8408
Muutos ed. vuoteen, %	6,3	2,5	-2,0
Valtionosuudella rahoitetut vuorokaudet/%	279 900/68,2	279 900/66,6	279 900/67,9
Alueelliset	85 788	86 588	85 722
Muutos ed. vuoteen, opiskelijapv	407	800	-866
Muutos ed. vuoteen, %	0,5	0,9	-1,0
Valtionosuudella rahoitetut päivät/%	53 000/61,8	53 000/61,2	53 000/61,8

[8] v. 2012—13 koulujen määrä sisältää ainoastaan valtakunnalliset kokeiluhankkeet, kun taas v. 2015 arvio sis. kokeiluhankkeiden (330 koulua) lisäksi OKM:n määrärahasta aluehallinnon kautta rahoitetut hankkeet (520 koulua). Vv. 2012—13 oppilaiden määrä sisältää ainoastaan valtakunnalliset kokeiluhankkeet, kun taas v. 2015 arvio sis. kokeiluhankkeiden (90 000 oppilasta) lisäksi OKM:n määrärahasta aluehallinnon kautta rahoitetut hankkeet (130 000 oppilasta).

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 148 922 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (1054/1998), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti

2) kokeilu-, kehittämis-, selvitys- ja ohjelmatoiminnan menoihin

3) enintään 1 700 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen

4) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, liikunnan ja huippu-urheilun eettisen ja dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden sekä näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen

5) enintään 339 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle

6) valtion liikuntaneuvoston ja sen jaostojen menoihin

7) enintään 300 000 euroa suomalaisten olympiavoittajien eläkkeisiin sekä Pro Urheilu -tunnustusten maksamiseen

8) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin

9) enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Kunnan liikuntatoimen valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 279 900 ja alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Mainittujen määrien estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Kohdan 7 määrärahaa saa käyttää enintään 12 täyttä eläkettä vastaavan ylimääräisen urheilijaeläkkeen myöntämiseen.

Kohtien 3 ja 7 määrärahat budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdassa 9 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen	28 700 000
Liikuntapaikkarakentamisen avustamiseen	27 200 000
Liikunnan yhdenvertaisuuteen	1 500 000
Liikuntaan ja urheiluun osallistuminen	63 227 000
Liikunnan kansalaistoimintaan	46 060 000
Huippu-urheiluun	11 760 000
Liikunnan ja urheilun suurtapahtumiin	1 700 000
Liikunnan ja urheilun eettiseen toimintaan	3 250 000
Kansainvälisyyteen	457 000
Koko väestön liikunnan edistäminen	27 970 000
Valtionosuudet kuntien liikuntatoimintaan	19 200 000
Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen	8 770 000
Liikunnan osaaminen ja tietopohja	29 025 000
Liikunnan koulutuskeskuksille	18 608 000
Liikuntatieteeseen ja tutkimuksiin	3 730 000
Tutkimus- ja kehitysyhteisöille sekä koulutustoimintaan	4 489 000
Liikunnan aluehallinnon toimintaan	350 000
Valtion liikuntaneuvoston toimintaan	480 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	1 368 000
Yhteensä	148 922 000

Määrärahan mitoituksessa käytetty valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten arvonlisäveroton keskimääräinen yksikköhinta on 88,93 euroa opiskelijavuorokautta kohden. Liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin myönnetään 494 000 euroa momentilta 29.90.52.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	1 474
Yhteensä	1 474

2015 talousarvio 148 922 000

2014 talousarvio	147 448 000
2013 tilinpäätös	145 312 935

52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille ja rahoitus liikuntatieteellisten hankkeiden arviointikustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 574 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille

2) enintään 80 000 euroa Suomen Akatemialle liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin

3) enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Selvitysosa: Momentin 29.90.50 määrärahasta osoitetaan valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin yhteensä enintään 18 608 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason muutos (+1,2 %)	207
Tasomuutos	257
Yhteensä	464

2015 talousarvio	574 000
2014 talousarvio	110 000
2013 tilinpäätös	109 000

(53.) Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat Helsingin Olympiastadionin perusparannukseen (arviomääräraha)

2013 tilinpäätös	6 300 000

54. Avustus Helsingin Olympiastadionin perusparannukseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 40 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen Stadion-säätiölle Helsingin Olympiastadionin perusparannuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Valtio osallistuu Helsingin Olympiastadionin perusparannuksesta aiheutuviin kustannuksiin Helsingin kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

2015 talousarvio	40 000 000

91. Nuorisotyö

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on vastuu nuorisotyön ja -politiikan yleisestä kehittämisestä. Tavoitteena on edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Yleisen kehittämisen välineenä toimii valtakunnallisen nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskusrakenne. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2012—2015 toimeenpanosta nuorisotyön alueella sekä ohjelman koordinaatiosta yhteistyössä sen toimeenpanoon osallistuvien ministeriöiden kanssa. Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta arvioi ohjelman toimeenpanoa vuosittain. Lapsi- ja nuorisopolitiikan vaikuttavuutta seurataan lasten ja nuorten elinoloja kuvaavilla

indikaattoreilla. Kehittämisohjelmassa lapsi- ja nuorisopolitiikkaa lähestytään osallisuuden, arjen hallinnan ja yhdenvertaisuuden näkökulmista.

Nuorisolaki velvoittaa kuntia huolehtimaan nuorten osallistumismahdollisuuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee kansalaisjärjestöjä sekä erilaisia osallistumis- ja kuulemisjärjestelmiä, joissa nuoret toimivat aktiivisesti.

Nuorisotyöttömyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen torjumiseksi toteutetaan nuorten yhteiskuntatakuu. Etsivän nuorisotyön kautta tavoitetaan yhteiskunnan palvelujärjestelmien ulkopuolella olevat nuoret ja heistä suurin osa ohjataan jatkotoimenpiteisiin. Tavoitteena on laajentaa etsivä nuorisotyö koko maata kattavaksi. Nuorten työpajatoimintaa kehitetään etsivän nuorisotyön jatkeeksi tavoitteena parantaa nuorten elämäntaitoja ja vähentää nuorisotyöttömyyttä.

Otetaan huomioon sukupuolten tasa-arvonäkökulma, yhdenvertaisuus sekä vähemmistöt ja maahanmuuttajataustaiset nuoret ensisijaisesti integroidusti nuorisotyön tukijärjestelmissä.

Toimialan yleistä kehittämistä suuntaavat myös nuorisoalan eurooppalaisen yhteistyön uudistetut puitteet (2010—2018) sekä Euroopan neuvoston suositukset.

Nuorisotyön veikkausvoittovaramomentille kohdennettava Veikkauksen rahastosta tehtävästä ylimääräisestä irrotuksesta johtuva jakosuhteen mukainen lisämääräraha 1 miljoonaa euroa käytetään avustusten myöntämiseen toimialan työllisyyttä edistäviin hankkeisiin.

Nuorisotyön tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet ovat:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
Toimialan yleinen kehittäminen	— Uudistetaan nuorisolaki. — Huolehditaan hallituksen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpanosta ja arvioinnista. Valmistellaan uutta kehittämisohjelmaa (2016—2019). — Kehitetään nuorisotyön valtakunnallisen palvelu- ja kehittämiskeskusrakenteen ohjausta. — Kehitetään nuorisotyölle laadullista ajantasaisen seurannan työkalua. — Kehitetään nuorisojärjestöjen avustusperusteita. — Jatketaan valtakunnallisten nuorisokeskusten yhteistä strategia- ja kehittämistyötä.
Edistetään osallisuutta ja yhdenvertaisuutta	— Kehitetään lasten ja nuorten kuulemista sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. — Edistetään kaikkien nuorten yhdenvertaisia harrastusmahdollisuuksia. — Avustetaan osallisuutta ja yhdenvertaisuutta edistäviä kehittämishankkeita. — Tuetaan valtakunnallisia nuorisojärjestöjä, valtakunnallisia nuorisotyön palvelujärjestöjä ja muita nuorisotyötä tekeviä järjestöjä. — Toimeenpannaan nuorten yhteiskuntatakuu nuorisotoimen osalta. — Huolehditaan Euroopan neuvoston vihapuheen vastaisen nuorisokampanjan kansallisesta toteutuksesta.
Seurataan ja tuetaan arjen rakentumista	— Seurataan lakisääteisten monialaisten yhteistyöverkostojen toimintaa ja luodaan edellytyksiä verkostojen väliselle yhteistyölle. — Jatketaan 2013 käynnistynyttä nuorten sosiaalisen vahvistamisen valtakunnallista kehittämistä.

Eräitä nuorisotoimen tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja

Toiminnot	2012	2013	2015

Toiminnot	2012	2013	2015
Kuntien nuorisotyö			
— nuorisotilat, lkm (Kuntaliitto)	1 100	1 100	1 100
— nuorisotyöntekijät, lkm (Kuntaliitto)	3 400	3 400	3 400
Valtakunnalliset nuorisokeskukset (10 kpl)			
— nuorisokäyttöpäivät	210 605	248 640	260 000
Nuorten harrastaminen			
—aluehallinnon kautta tuetut paikalliset harrastustoimintaryhmät, lkm	4 500	4 979	5 500
— nuoret (15—29 v.) joilla vähintään yksi harrastus, osuus ikäryhmästä	83 %	83 %	83 %
— nuoret (15—29 v.) jotka kuuluvat vähintään yhteen järjestöön, osuus ikäryhmästä	50 %	50 %	50 %
Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpano			
— tuetut hankkeet (sekä valtakunnalliset että paikalliset)	128	99	100
Nuorisotutkimus			
— tutkijat, OKM:n rahoittamat (htv)	5,6	4,7	5
— painetut kirjat ja verkkojulkaisut	17	16	16

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 612 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja nuorisolain (72/2006) perusteella kuntien nuorisotoimen valtionosuuksiin

2) nuorisolakiin (72/2006) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisojärjestöille, nuorisotyön valtakunnallisille palvelujärjestöille ja nuorisotyötä tekeville järjestöille

3) nuorisolakiin (72/2006) perustuviin avustuksiin valtakunnallisten nuorisokeskusten toimintaan ja rakentamiseen sekä nuorisotilojen rakentamis-, peruskorjaus- ja varustamisavustuksiin

4) nuorisotutkimuksen avustamiseen ja apurahojen maksamiseen, nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvien selvitysten laatimiseen ja nuorten tieto- ja neuvontapalvelujen, nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien sekä nuorten verkkomedioiden ja niiden kehittämistoiminnan menoihin

5) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen nuorisoalan yhteistyön ja nuorison kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen

6) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan, liikunnallisen, kulttuurisen ja monikulttuurisen nuorisotyön ja -toiminnan sekä nuorten ympäristökasvatuksen tukemiseen

7) nuorten työpajatoiminnan valtakunnalliseen tukeen, etsivään nuorisotyöhön, ehkäisevään päihde- ja huumetyöhön, sosiaaliseen nuorisotyöhön sekä muuhun nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen

8) valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan ja sen jaostojen, valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen arviointi- ja avustustoimikunnan, saamelaisten nuorisoneuvoston menoihin ja saamenkielisen nuorisokulttuurin vahvistamiseen

9) nuorisotyön valtakunnallisten palvelu- ja kehittämiskeskusten tukemiseen

10) lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen sekä alueellisen nuorisotoimen menoihin ja nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen

11) toimialan aluehallinnon ja valtion virastojen määräaikaisten nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamiseen

12) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta aluehallinnon nuorisotoimet voivat käyttää enintään kolme henkilötyövuotta henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin nuorten yhteiskuntatakuun tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kuntien nuorisotoimen valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiasta asukasta kohden.

Kohdassa 12 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Nuorten aktiivinen kansalaisuus	
Valtakunnalliset nuorisoalan järjestöt	14 500 000
Lakisääteiset kansalliset toimikunnat	900 000
Nuorten sosiaalinen vahvistaminen	
Etsivä nuorisotyö ja muu nuorten sosiaalinen vahvistaminen	7 000 000
Nuorten kasvu- ja elinolot, paikallinen ja alueellinen nuorisotyö	
Valtionosuus kuntien nuorisotoimeen	8 562 000
Kasvu- ja elinolot paikallisesti ja alueellisesti	5 000 000
Nuorisotyön ja -politiikan kehittäminen	
Nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskukset	6 000 000
Lasten ja nuorten kehittämisohjelman toimeenpano, kokeilu, kehittäminen, tutkimus	5 450 000
Kansainvälinen yhteistyö	900 000
Valtakunnalliset nuorisokeskukset	5 300 000
Yhteensä	53 612 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	531
Yhteensä	531

2015 talousarvio	53 612 000
2014 talousarvio	53 081 000
2013 tilinpäätös	52 419 164

51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 21 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) nuorten työpajatoiminnan tukemiseen

2) etsivän nuorisotyön tukemiseen.

Selvitysosa: Nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön tukeminen, laajentaminen ja laadun kehittäminen sisältävät nuorten yhteiskuntatakuun toimeenpanoa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Työpajatoiminnan tukemiseen	13 000 000
Etsivän nuorisotyön tukemiseen	8 000 000
Yhteensä	21 000 000

2015 talousarvio	21 000 000
2014 talousarvio	21 000 000
2013 tilinpäätös	21 000 000

52. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 400 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen.
Selvitysosa: Valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman mukaisesti saamen kielten kielipesien rahoitus vakiinnutetaan, mikä huomioidaan momentilla 29.91.50.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-150
Yhteensä	-150

2015 talousarvio	400 000
2014 talousarvio	550 000
2013 tilinpäätös	500 000